TÜSTAV
ARŞİVİ
Bülent Tunç
Bağışı

YÖK DEĞİRMENLERİ AÇILDI!

☐ *Bugün üniversitelerde 1966-1970 arası doğumlular ağırlıklı olarak bulunuyor. Söz konusu yıllarda doğanların sayıları ilkokuldan mezun olduklarında 3.624.000, ortaokuldan mezun olduklarında 1.087.000, üniversiteye girdiklerinde 54.000'e düşmüştür.*

☐ *Acımasız orman kanununun yani ''güçlü olan kazanır'' kuralının eğitim yaşamına egemen olduğu, ayakta kalma gücünün para vb. olanaklarla ifade edildiği yeni bir öğrenim döneminde kendimizi bu acımasız çarkın uyumlu dişlisi olmaktan ne ölçüde kurtarabileceğiz?*

Cervantes'in ünlü "Don Kişot"unu bilirsiniz. Yeldeğirmenleriyle amansız bir savaşa giren Don Kişot, yaveri Sanço Panço'nun bütün ısrarına rağmen bu savaştan geri durmaz fakat, aldığı darbelerle yaralanır ve yeni macerelara başlamak üzere tekrar evine döner. Yeni bir macera demek olan yeni öğrenim döneminin başlaması da bana Cervantes'i anımsattı.

Bugün üniversitelerde 1966 -1970 arası doğumlular ağırlıklı olarak bulunuyor. Söz konusu yıllarda doğanların sayıları ilkokuldan mezun olduklarında 3.624.000, ortaokuldan mezun olduklarında 1.087.200, üniversiteye girdiklerinde 54.000'e düşmüştür. Yani, ilkokuldan mezun olanların % 30'u orta dereceli okullara gidebiliyor. Bu % 30'un ise ancak % 5'i üniversitede okumaya hak kazanıyor.

Yüksek öğrenimde kurulan öğütücü ve eleyici "değirmen"ler, ilk ve orta dereceli okullarda kurulanlardan daha farklı. Üniversitelinin durumunu, genç olmanın verdiği ataklık, her konuda bilinçli seçim yapma zorunluluğu, hayatının geri kalan kısmını, geleceğini olumlayacak bir meslek edinme isteği ile tanımlayabiliriz. Üniversiteli, fırsat eşitsizliğinin en yoğun olduğu bir ortamda eline geçirdiği fırsatı çok iyi kullanmak, üniversite eğitimini ciddiye almak zorundadır. Zaten bu zorunluluğu "değirmen sahipleri"de çok iyi değerlendirip, kullanıyor.

Üretim ilişkilerinin yeniden üretimini sağlamak üzere düzenlenmiş merkezi eğitim politikası, yüksek öğretimde Harç, Vize, Disiplin ve Atılmalar, 1402'likler vb. biçimlerde, kendisini çıplak haliyle gösteriyor. Bu nedenle üniversitelerde işleyen acımasız mekanizmayı "YÖK Değirmenleri" olarak da ifade edebiliriz.

Bilimsel araştırma olanaklarının nerede ise sıfırlandığı, yüzlerce öğretim üyesi, binlerce öğrencinin eğitim yaşamlarının asker kafasıyla düzenlen-

Devamı 11. Sayfa'da

ALTERNATİF AÇILIŞ: 5 Ekim 1988 günü İstanbul Üniversitesi öğrencileri alternatif açılışlarını yaptılar. Sekiz yıldan bu yana yapılan bu geleneksel açılış kutlamaları şenlik havasında gerçekleşti.

Merkez bina içerisindeki Hukuk-Siyasal-İktisat fakültesi öğrencilerinin katılabildiği, üniversiteye bağlı diğer fakülte öğrencilerinin yönetim tarafından içeriye alınmadığı ''Alternatif Açılış''ta şiirler okunup türküler söylendi.

Gençlik Dünyası
Aylık Gençlik Gazetesi Ekim'88 Sayı 12 500 TL (KDV dahil)

Saddam, Bomba-i Kimya ve Kürtler

☐ *Saddam rejimi Kürt halkını göçe zorlayarak, mecburi iskana tabi tutarak özgürlük mücadelesini kendi ana damarlarının asli unsurlarından koparmak istemektedir. Kürt halkı bu tuzağa düşmeyecektir.*

☐ *Kürt halkı için ortada gözüken bir düşman yoktu. Saddam'ın askerleri yoktu. Ortada sadece Bomba-i Kimya ve çıldırarak ölen Kürtler vardı.*

Halepçe, Bomba-ı Kimya, Sinir gazı, Hardal, Napalm, Saddam ve Kürtler... Son aylarda Türkiye ve dünya kamuoyunda, basın ve TV'de en çok sözü edilen kelime ve kavramlar oldular. Ülkemizde varlıklarını yok sayıp görmezlikten geldiğimiz, asimile etmek için elimizden geleni ardına koymadığımız, bu da yetmiyormuş gibi kafamız attığında Irak'taki ''soydaşlarımıza'' bile saldırdığımız Kürtler bu sefer onbinleri kapsayan zorunlu göçle gelip yerleştiler. 7 Eylül tarihli Milliyet gazetisnde Metin Toker ''Yoldan geçerken başımıza tuğla düştü. Kürt işi bir cümleyle budur'' diyerek bu zorunlu göç karşısında egemen sınıfların içine düştükleri aczi ve şaşkınlığı açıklıyordu.

Bu vahşet 21. yüzyıla ramak kala, günümüzde en büyük soykırımıydı. Kürt halkı için ortada gözüken bir düşman yoktu. Saddam'ın askerleri yoktu. Ortada sadece Kimya-ı Bomba ve çıldırarak ölen Kürtler vardı... Daha iki ay önce Halepçe'ye atılan kimyasal bomba nedeniyle çıldırarak ölen çoğunluğunu yaşlılar, kadınlar ve çocukların oluşturduğu savunmasız silahsız 5400

Devamı 11. Sayfa'da

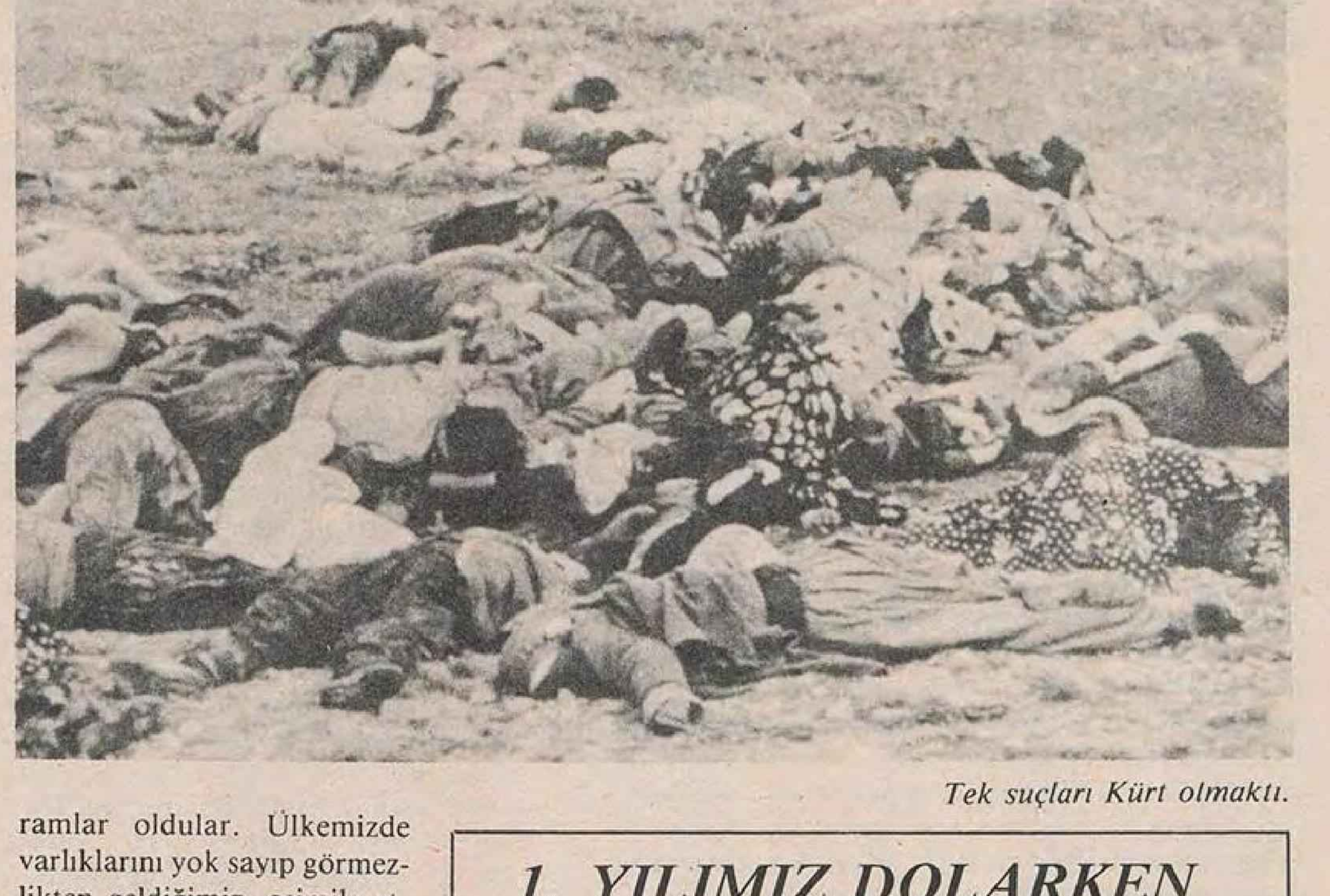

Tek suçları Kürt olmaktı.

Göndermeden gitmeyecekler!

☐ *12 Eylülü, kendi hukuki yasallığından ve yarattığı kurumlardan soyutlayarak salt beş generalin ''kayıtsız şartsız hakimiyeti''ne indirgemek 12 Eylülü hiç anlamamak demektir. Burjuva muhalefetin mevcut siyasi ortamı ''demokrasi'' olarak görmesi kendi açmazının temelini oluşturuyor.*

Referandum, 23 milyon seçmenden 15 milyonunun, 100 kişiden 65'inin her 3 kişiden 2'sinin ''HAYIR'' oyu ile sonuçlandı. Geçen sayımızdaki referanduma ilişkin yorum yazımızda, iktidarın yeni bir soluk alma girişimine izin verilemeyeceğini, bu noktada referandumun bir ''güven oylaması''na dönüşeceğini belirtmiştik.

Muhalefetin baştan benimsediği bu gerçeği, Özal, seçime 4 gün kala kabul etmek zorunda kaldı. Özal'ın istediği desteği alamazsa başbakanlık ve siyasetten ayrılacağını beyan etmesiyle referandumun havası birden değişmiş ve sonuç merakla beklenmeye başlanmıştır. İstifa tehdidiyle propaganda insiyatifini eline alan Özal, ''Sakın ha! 12 Eylül öncesine döneriz'' kurt masalıyla, Naim'in olimpiyattaki başarısıyla ve akla gelebilecek bütün olanak ve araçları kullanarak, kendisini ve partisini **muhtemel bir bozgundan** kıl payı kurtarmıştır. Bu nedenle de ''sonuçları fevkalade tatmin edici'' bulduğunu söyleyebiliyor, % 35 oy aldığı halde ''halkın teveccühü''nden bahsedebiliyor. Sergilenen yüzsüzlük ve akıl almaz pişkinlik sokaktaki vatandaşı dahi hayrete düşürüyor ve soruyor: % 65 niçin halktan sayılmıyor? Muhalefet ise, ''büyük abisi tarafından kandırılmış çocuk'' gibi tepki gösteriyor: ''Özal arsahibi ise çekip gitmelidir.'' Peki gitmezse ne olur? Cevabını biz söyliyelim: Zamanı, mekanı ve araçları yine iktidar tarafından belirlenen gelecek seçime - seçim oyunu demek daha doğru olur - kadar bekleyecekler. Bir ülkede % 35 oyla iktidar, % 65 oyla muhalefet olunur mu? Bu nasıl olur? Referandumun sadece resmi sonuçlarına değil, gerçek sonuçlarının neler olduğuna bakabilirsek bu sorulara doğru cevaplar vermek belki mümkün olabilir. Referandumun ortaya koyduğu **temel siyasi gerçekler** nelerdir?

- Referandum, 12 Eylül darbesiyle başlayan siyasi rejimin, 55 milyonluk ülkeye zorla giydirilen "deli gömleği"nin demokrasi ve toplumsal ilerlemenin önündeki biricik engel olduğunu, 12 Eylül gerçeğinin sadece geçmişi değil, bugünümüzü ve geleceğimizi **belirlemeye** devam ettiğini en kör gözlere bir kez daha göstermiştir. 12 Eylül'ü kendi hukuki yasallığından ve yarattığı kurumlardan soyutlayarak salt beş generalin ''kayıtsız şartsız hakimiyeti''ne indirgemek 12 Eylül'ü hiç anlamamak demektir. 82 Anayasası'nın ve yasal mevzuatının kabulü, daha baştan demokrasinin **dışlanmasını** içerir. Burjuva muhalefetin mevcut siyasi ortamı demokrasi olarak nitelemesi kendi açmazının temelini oluşturuyor.
- Bu nedenle temel politik kutuplaşma Özal ile İnönü veya Demirel ya da partileri arasında değil, 12 Eylülcüler ile 12 Eylül'e karşı olanlar arasındadır. Bu mücadele siyasal bakımdan faşizm ile demokrasi arasında, sınıfsal bakımdan

Devamı 11. Sayfa'da

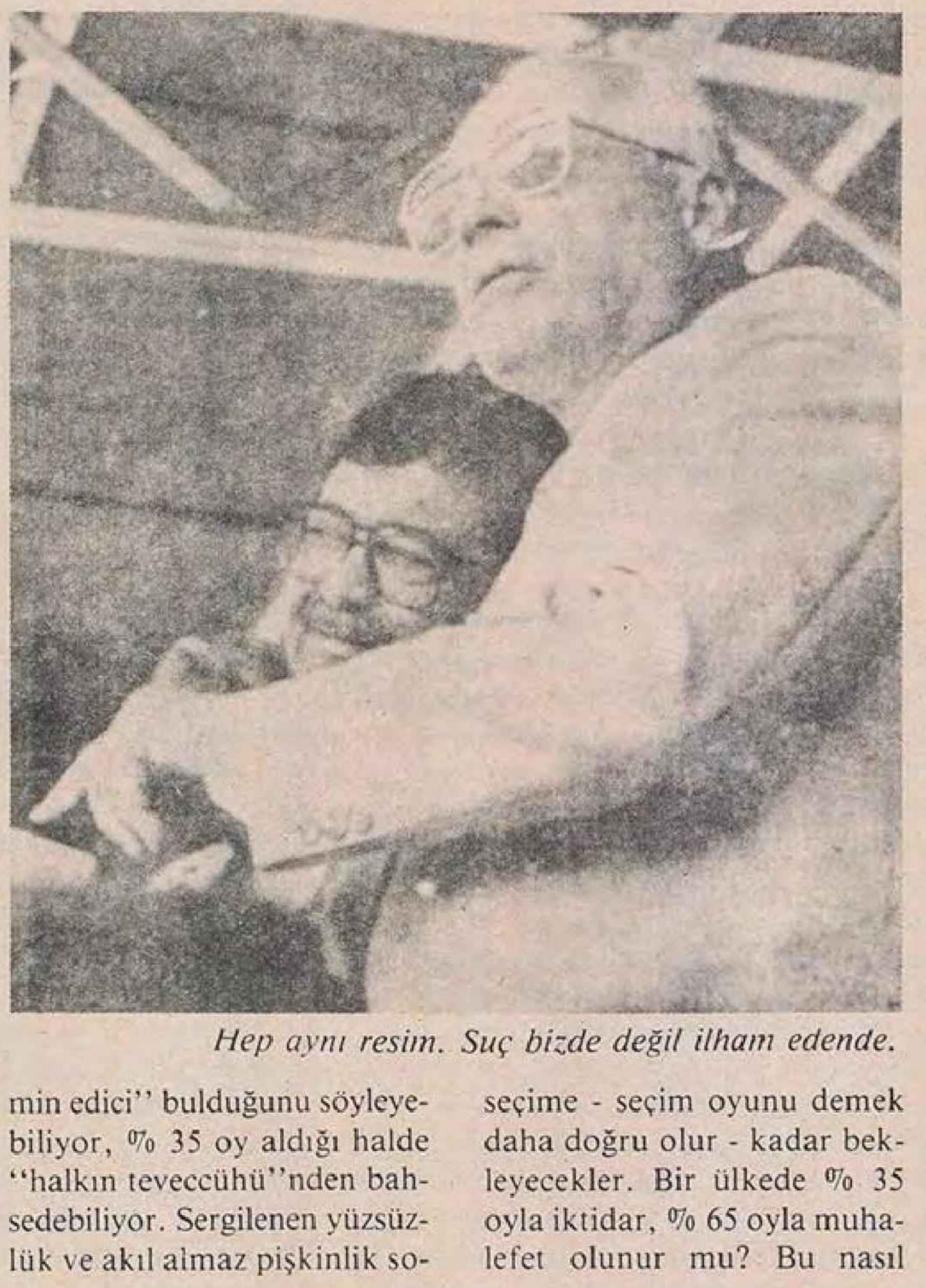

Hep aynı resim. Suç bizde değil ilham edende.

1. YILIMIZ DOLARKEN

Merhaba,

12. sayı ile birlikte bir yılımızı geride bıraktık. İnsanlığın çok geniş zaman dilimi ve tarihselliği içinde çok küçük bir anı kapsayan bir yıl, biz dergi çalışanları açısından çok uzun bir süreyi belirtiyor. Bu süre, tamamen gençlerden oluşan yazı kurulunu ve servisleri toplayıp, en geniş muhabirlik ve temsilcilik ağını oluşturma, bazen saatlerce süren tartışmalardan sonra sonuca ulaşma, haber toplayıp yorum yapma, herşeye yetişmeye çalışma, bir koşuşturmaca vb. tüm bunların karmaşık toplamı olarak aklımıza geliyor.

İlk sayımızda ''Çıkarken'' adlı yazımıza şöyle başlamıştık. ''Bir yayın için en mütevazi çıkış noktası kendini kendince saptadığı bir ihtiyaca karşılık görmesidir.''

Devamı 11. Sayfa'da

Zor bir bilmece ve ''Yeni Çözüm''
Akın Çeliker
Sayfa 2

Bırak gitsin elveda sen başkaldırısın
Refik Durbaş
Sayfa 5

Sosyalizm ve madalyalar
Tektaş Ağaoğlu
Sayfa 7

Yeni politik kültür ihtiyaç mıdır?
Zekeriya Aytemur
Sayfa 6

''Hızlı gazeteci'' Necdet Şen: Bacı benim, bacı sensin, bacı başkaları
Kültür-Sanat Servisi
Sayfa 4

KENDİMİ ANLATIİM DE, NASIL ANLATIİM ? SALAKLIK DERECESİNDE DUYGUSALIM.. BANA HIZLI ADINI YAVAŞLIĞIMLA DALGA GEÇMEK İÇİN TAKTILAR..
TAVIRLARINA BAKAN SANKİ HER ŞEYİ BİLİYOMUŞSUN SANIR..

Zor bir bilmece ve "Yeni Çözüm"

Akın Çeliker

Elimdeki derginin adı Yeni Çözüm. Okuduğum yazının başlığı "GENÇLİĞİN MERKEZİ DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTÜNÜ YARATALIM!". Yazının yazarı Nadir Karaca, çağrıyı ve düşüncelerini iki tam sayfada özetlemiş. Değerlendirmeye geçmeden önce "oportünist, revizyonist, reformist" gibi etiketlemelere hiç yer vermeden derdini anlatabildiği için Nadir arkadaşa teşekkür etmek istiyorum. Bunu, moda deyimle "yeni politik kültür" gereği yapmıyorum, gerçek bir ilkeler savaşının devrimci kardeşliğe hiç bir zaman engel olmayacağına hep inandığım için yapıyorum.

EKSİKLİK, YANLIŞLIK VE ZAAFLAR NEREDE?

İddialı bir çağrıyı ileten yazının "Yeni bir öğrenim dönemine giriyoruz." diyerek başlaması, konunun daha baştan güncellik kaygısıyla ele alındığı intibasını veriyor. Gerçi yazar, bu kaygıyı giderecek şeyler söylemiyor değil. "Bugün çeşitli yanlışların-doğruların, başarıların-başarısızlıkların oluşturduğu bu sarmal süreci aşmak yeni dönemde ortaya çıkan ihtiyaçları araçları kavrayıp yeni politik çözümler üretmek gerekiyor."[1] Tüm yazının bilimsel soyutlamayı içerir görünen bu tek cümlesinde dahi hayal kırıklığına uğramaktan kurtulamıyoruz. Şu "sarmal süreci aşmak" ne demek? Zaten sarmalın kendisi gelişim süreçlerine tekabül etmiyor mu? Ben, yine de felsefeye katkı (!) sağlayan bu tanımın bilimsel açıklamasını felsefecilere bırakıyorum. Sonuçta gösterişli ama içi boş sözlerle sürecin hem kendisi hem de iç çelişkileri gözardı ediliyor. "Yanlışlar ve başarısızlıklar"dan sözediliyor ama bunların nerede, ne zaman, nasıl ortaya çıktığına dair ciddi tek bir saptama yok. Olayın derinliğine irdelenmesi yuvarlak laflarla geçiştiriliyor. Evrensel kalıcı deneyimler, her yeni öğrenim döneminin gündeme getirdiği özgül problemlere kurban ediliyor. İzlediğimiz kadarıyla, arkadaşların öğrenci gençliğin yapısal ve dönemsel zaaflarına ilişkin gerçekten ders çıkartıcı tek bir yazılı değerlendirmelerine rastlamadık. Şimdiye kadar hep "devrimci gençliğin yükselen mücadelesi"ni okuduk.

İnsanlık 21. yüzyıla doğru, bilimin önderliğinde ilerlerken Türkiyeli devrimcilerin ilkel "Sınama-Yanılma" yöntemini hala kullanıyor olması gerçekten acı bir şey. Sanki Marksizm gençlik ve öğrenci gençlik üzerine hiç bir şey söylememiş ve sanki ele alınan konunun tarihi boyutları hiç yok. Yazıda, 12 Eylül öncesindeki farklı tipte gençlik örgütlenmelerinin (Dev-Genç dahil) hiç anılmaması daha önemlisi, çağrısı yapılan örgütün bunlardan ne gibi farklılıklar göstereceğinin ele alınmayışı gerçekten dikkat çekicidir. Ne yazık ki bu noktada 12 Eylülün bazı arkadaşlarımızda hafıza kaybına yol açtığını itiraf etmek gerekiyor.

SORUN BAŞAŞAĞI KONULUYOR

Birlikte okuyalım. "Bugün gerek mücadelenin ivmesi, gerekse örgütlenmenin düzeyi açısından gelinen aşama elbette yeterli değildir. Faşizmin geriletilmesi ve özerk-demokratik üniversite hedefi doğrultusunda elde edilen kazanımlar henüz çok sınırlı durumdadır. Sınırlı kazanımların korunması, daha da genişletilmesinin tek bir güvencesi olabilir, o da; öğrenci gençliğin kendi mücadele ve örgütlenme düzeyini daha da geliştirip derinleştirerek onu geneldeki demokratik ve devrimci mücadelenin fonksiyonel bir halkası haline getirebilmektir."[2]

Evet, bu durumda zorunlu hatırlatmalar belki yanılgıyı ortadan kaldırabilir. Faşizme karşı mücadele her şeyden önce **siyasi** bir mücadeledir. Faşist siyasi rejimi değiştirme mücadelesidir. Bu değişikliğin devrimle mi reformla mı olup olmayacağı tartışması anti-faşist mücadelenin siyasi özünü unutturmamalıdır. Bu kapsamda gençliğin mücadelesi de esas olarak, faşizmin politik egemenliğine, ülkemiz somutunda **depolitizasyona** karşı sürdürülen bir mücadeledir. Ne kadar keskin deyimler kullanırsa kullansınlar bu arkadaşlar, anti-faşist mücadelenin parti önderliğinde siyasi bir mücadele olduğunu, faşizme karşı gençliğin mücadelesinin yükseltilmesinde **politik gençlik örgütlenmesinin belirleyici olacağını** kavramamışlardır. Faşizmin geriletilmesinde -ve çökertilmesinde- demokratik kazanımların elde edilip, korunmasında **güvence,** her türden mücadeleye yetenekli politik gençlik örgütlenmesinden başka bir yerde aranamaz. Gençliğin ufkunu, faşizmin geriletilmesi ve özerk-demokratik üniversite hedefiyle sınırlamak demokratizme ve akademizme düşmekle eş anlamlıdır. Ne kadar derinleştirirseniz derinleştirin devrimci gençlik örgütlenmesinin öğrenci dernekleriyle özdeşleştirmek, tam da yasalcılığın batağına sürüklenmektir. Fiilen bu, devrimci gençlik hareketinin düzenden bağımsız ideolojik-politik-örgütsel sürekliliğinden vazgeçilmesi anlamına gelir.

Biz, 12 Eylülün ilerici devrimci nitelikli bütün gençlik örgütleriyle (Dev-Genç, İGD, SGB ve diğerleri) ilgili tüm "kapatma" önlemlerini tanımadık, gelecekte de tanımayacağız. Bu örgütler üzerindeki yasak ve yargılamaların derhal kaldırılmasını istedik ve gene istemeye devam edeceğiz. Bizim açımızdan devrimci gençlik hareketinde reel bir boşluk yoktur, **yasaklılık durumu** vardır. Bu nedenle "Devrimci gençliğin merkezi örgütlenmesini yaratma"yı değil, devrimci gençlik örgütlerinin yasala çıkmasını, yasallaşmasını hedefliyoruz. Sosyalist gençlik bazında ise bölünmüşlüğe son verecek tek bir örgütle yasallaşmayı öngörüyoruz. Politik gençlik örgütlenmeleri **devrimci yasallık** temelinde özgüçlerini ortaya koyabildikleri ölçüde yasaklar işlemez hale gelecek ve bir gün kalkacaktır. İşte o zaman şimdiki görüntüsel boşluk **yasal platformda** da doldurulmuş olacaktır.

Sorunun ortaya konuluşundaki tersliği ilk kez ele almadığımızı okurlarımız hatırlayacaktır. Öğrenci derneklerine ilişkin ilke tartışmalarının iyice kızıştığı bir ortamda (Ocak -88) "Bir Tartışmaya İlişkin Bazı Saptamalar" yazımızda şunları söylemiştik: "Şayet tartışma öğrencilerin politik mücadelenin içine çekilmesi ya da dışında tutulması biçiminde formüle edilseydi görüş birliğine daha çabuk ulaşabilirdik. Çünkü, tartışmaya katılan istisnasız herkes, siyasal hareketlerin öğrenci gençlik içinde bağımsız ideolojik, propaganda ve örgütlenme yapma hakkını tanıyacak, bu faaliyetin gerekliliğini tartışmayacaktır. İlkeler tartışmasının tam da **can alıcı noktası** burasıdır. Sorun, gençliği politik mücadeleye, devrime, sosyalizme kazanmak için **araç olarak** öğrenci derneklerini mi seçeceğiz, ideolojik-politik homojenliğe sahip siyasi gençlik örgütlerini mi seçeceğiz. Bu sorunun cevabı açıkça mertçe verilmediği sürece tartışma sona ermeyecek, uzayıp gidecektir. Türkiye demokratik öğrenci hareketinde ve derneklerde hangi gurubun daha iyi ve daha başarılı programı sunduğu asıl sorusu ise, hep arka planda kalacaktır."

"DERGİCİLİK" VE "DEVRİMCİ DERNEKÇİLİK" HASTALIĞI

"Acil Görev" çağrısının ilk kez Yeni Çözüm dergisinde ve direkt olarak yapılması, daha önceki bir eleştirimizi kesin biçimde doğrulamıştır. "Tartışmaya taraf olan siyasetler, tartışmayı ve muhtemel çözümleri kendi doğal zemini içerisinde ele almakta zorlanmışlardır. Gençlik yayınları tartışmaya katılırken, konuyu bilimsel temellerde irdeleyici, açıklığa kavuşturucu, önermeci bir yaklaşım yerine; dikte edici, suçlayıcı ve taraftar toplayıcı bir yaklaşımı tercih etmişlerdir."[3]

Yeni Çözüm dergisinden yapılan çağrı, bu olumsuz yaklaşımın devam ettiğinin ibret verici bir örneğidir. Yeni Çözümün esas olarak siyasi bir dergi olması, salt gençliğe yönelik bir yayın olmaması durumun vehametini büsbütün arttırmaktadır. Anlaşılan geçen yıl suni olarak yaratılan ve Hürriyet gazetesinin de manşet yaptığı "Yarıncılar-Yeni Çözümcüler" kutuplaşmasından bu arkadaşlarımız çok memnunlar ve bunu kalıcı bir bölünmeye dönüştürmekte kararlılar. Bu durumun temelinde partisiz devrimciliğin **yapısal zaafları** vardır. Bu yapısal zaaf, örgütlü partili devrimciliğin yerine "Dergicilik" ve "Dernekçilik"in ikame edilmesinde kendini göstermektedir. Öğrenci gençliğin acil ihtiyaçları dahi dergi merkezlerinde saptanmakta, buradan yönetilmeye çalışılmaktadır. Anormallik o denli doğallaşmış ki, çağrının bu çizgiyi benimseyen öğrenci liderlerince bile yapılmasına gerek duyulmuyor. Yeni Çözüm taraftarlarının ihtiyaçları ile öğrenci gençliğin ihtiyaçları birbirine karıştırılıyor. Eh, yine de arkadaşlara haksızlık etmeyelim. Ne de olsa geçen yıla oranla bir terakki var. "Dergicilik"ten "Devrimci Dernekçilik" aşamasına geçiliyor!

İHTİYAÇLAR VE ARAÇLAR DOĞRU SAPTANIYOR MU?

Gençliğe yaklaşımdaki müzmin bir çarpıklığa hemen dikkat çekmek istiyorum. Gençlik, öğrenci gençlikle (Üstelik onun da bir bölümüyle) özdeşleştirilemez. Gençliğe sınıfsal yaklaşım; onun çok parçalı kesimsel niteliklerini tanımayı, her kesimin mücadelede oynayacağı özgün rolün belirlenmesini ve bir bütün olarak gençliğin geleceğe uzanan mücadele ve yaşam çizgisini saptamayı içerir. İşçi ve köylü gençliği yok sayan, gençliği öğrenci gençlikten ibaret gösteren anlayış burjuvaziye aittir. İşçi ve emekçi gençliğin yok sayıldığı her yerde bu kesimler burjuvazinin yönetimine bırakılmışlar demektir. Ülkemizde işçi emekçi gençliğin içinde bulunduğu suskunluk ve atalet geçicidir, işçi hareketiyle sosyalist hareketin ayrı ayrı kanallardan akmasının olumsuz yan ürünüdür. Devrimci hareketle işçi hareketinin tek bir mecrada birleştirilmesini temel alan herkes, işçi ve emekçi gençliğin örgütlenmesini de gündemine almak zorundadır. Üniversiteli gençliğin her zamanki aydın ve hareketli yapısı bu türden özdeşleştirmelere mazeret olamaz. Tam tersine bu durum devrimci öğrencilere ek görevler yükler. Şayet arkadaşlar, gençliğe sınıf merkezli baktıklarını iddia ediyorlarsa, gençliğe yaptıkları çağrıyı "**Öğrenci** Gençliğin Merkezi Demokratik Kitle Örgütünü Yaratalım!" olarak düzeltmelidirler.

Marksist yaklaşım, gençliğin ihtiyaçlarını ve kullanacağı araçları sosyalist ve demokratik karakterli olmak üzere iki ana boyutta ele almaktadır. Bunlardan ilki, işçi-köylü-öğrenci gençliğin **sosyalist** örgütlenmesi, mücadelesi ve çalışma tarzından oluşur. İkincisi ise, her gençlik kesiminin ekonomik - demokratik örgütlenmesi, mücadelesi ve çalışma tarzından oluşur. Bunlar öğrenciler için dernekler, işçi gençler için sendikalar, köylü gençler için de kooperatifler biçiminde oluşur. Cephe karakterli gençlik örgütlenmelerini, sosyal-kültürel-sportif karakterli gençlik örgütlenmelerini de bunlara ekleyebiliriz. Yine söylemeye gerek yok ki, sınıfsal bakımdan üç ayrı gençlik kesimini birleştirmeyen, karakter bakımından da bilimsel sosyalist olmayan sayısız tipte **politik** gençlik örgütlenmeleri vardır. Bunun çokluğunun siyasal sahnedeki - ilerici veya gerici - akımların, hareket ve partilerin gençlik içinde bağımsız örgütlenmeyi gündeme alıp almamaları belirler. Özellikle Avrupa'da -burjuva partilerine bağımlı olanlar dahil- bir çok **siyasi** gençlik örgütünün varlığı incelemeye değer bir konudur.

"Gençliğin merkezi demokratik kitle örgütünü yaratalım!" çağrısının bu nitelikte bir çağrı olmadığı açıktır.

Her neyse, biz esas bu tanımın bilimselliği ve uygulanabilirliği üzerinde durmak istiyoruz. Okurlarımız, hedefe ulaşma yollarında ayrılsak bile prensip olarak öğrenci gençliğin merkezi demokratik kitle örgütünün yaratılmasına taraftar olduğumuzu, önerilerimizi, bu yöndeki tüm girişimleri bütün gücümüzle desteklediğimizi daha önceki yazılarımızdan hatırlayacaklardır.

Ne var ki çağrıyı bu kapsamda değerlendirmekte zorlanıyoruz. Hatırlanacağı gibi "Gençliğin Merkezi Demokratik Kitle Örgütü" tanımlaması 70 sonrasında aynı anda iki örgüt (Dev-Genç ve İGD) tarafından adeta "örgütsel kimlik belgesi" olarak savunulmuştur. Yapılan polemiklerde iddia edildiği gibi her iki örgütün de "Gençliğin merkezi demokratik kitle örgütü" olmayıp birer **siyasi çizgi örgütü** oldukları belirtilmiştir. Şimdi inanması güç ama eleştirilere rağmen her iki örgüt de bu iddialarını sürdürdüler. Tabi hayatın akışı yakıştırmaları değil gerçekleri onaylayıp, doğrulamıştır. Karışıklık, bu gençlik örgütlerinin gençliğin akademik - demokratik ve siyasi özlemlerine aynı anda cevap verebileceklerini sanmalarından kaynaklanmaktaydı. Halbuki demokratik kitle örgütlenmesi ile siyasi çizgi örgütlenmesi arasındaki fark nicelikte değil **nitelikte** idi. Karışıklığın ikinci bir nedeni de üniversite gençliğinin bugünkü gibi demokratik kitle örgütü niteliğindeki birim derneklerinin olmayışı idi.

"Gençliğin Merkezi Demokratik Kitle Örgütü" tanımı değişik gençlik kesimlerinin **özgül toplumsal çıkarları** bakımından da yanlıştır. Bunun işçi-köylü gençlerin öğrenci derneğine üye olmalarını ya da öğrencilerin sendika ve kooperatiflere üye olmalarını istemekten pek farkı yoktur. Çünkü **toplumsal bir kitle** olarak öğrencilerin çıkarları derneklerde, işçi gençlerin ki sendikalarda, köylü gençlerinki de kooperatif vb. örgütlerde savunulabilir. Zaten bu tartışmaların işçi ve köylü gençlikle ilgili yapılmaması sadece ilgisizlikten değil. Bütün tartışmaların öğrenci, özel olarak üniversiteli gençlikte yoğunlaşmasının asıl nedeni öğrenci gençliğin böylesi bir **örgütsel geleneği** henüz yaratamamış olmasındadır. Bu tespitin karşısında Dev-Genç'in öğrenci gençliğin kitle örgütü olduğu ve bu geleneği temsil ettiği iddiası, tartışılan konuyu hiç anlamamak demektir. Olayın, Cumhuriyetin kuruluşuna kadar uzanan tarihi yanları vardır, incelenmesi gerekir. Örneğin yine eğitim sürecinde yer alan öğretmen hareketinin ve öğretmen örgütlenmesinin zengin tarihi, öğrenciler tarafından en üst seviyede yapılan tartışmaların öğretmenler için anlamsızlığı, dikkate değer bir olaydır. Bunlar için böylesi tartışmalar yıllar öncesinde çoktan yapılıp, aşılmıştır.

İhtiyaçlar/araçlar konusunu daha önceki bir yazımızdan alıntı ile devam ettirmek istiyorum: "Öğrenci eyleminin bizzat kendisi, 12 Eylül rejiminin öğrenci gerçeği üzerindeki her türlü tasarrufunu paramparça ediyor. Çünkü öğrenci eyleminin maddi temelini gelip geçici hevesler değil ihtiyaçlar, yani **entellektüel ve fiziki ihtiyaçlar** oluşturuyor. Mevcut eğitim sistemi içerisinde ancak çok küçük bir öğrenci gurubu söz konusu ihtiyaçlarının karşılandığını söyleyebilir. Onun dışında öğrenci eylemine sırt çeviren öğrenciler, aslında kendi temel ihtiyaçlarına sırt çevirmişlerdir. Geçici bir yanılsama içindedirler. Onların eyleme katılması için **önce ihtiyaçlarının bilincine** varmaları gerekir. Öğrencinin öğrenci olduğu sürece temel ihtiyaçlarına ilelebet kayıtsız kalması ya da kayıtsız bırakılması "eşyanın tabiatına aykırıdır". Zaten öğrencilerin kendi asli ihtiyaçlarına yabancılaştırılması noktasında 12 Eylül, tam bir başarısızlık ve iflas içindedir. Üniversite öğrencileri içinde yapılan bütün anketler, öğrenci çoğunluğunun robotlaşmaya teslim olmadığını ve ihtiyaçlarının bilincine vardığını gösteriyor.

Mevcut eğitim sistemine **muhalif** öğrenci kitlesi kendi içinde ikiye bölünmüştür. Büyük çoğunluğu oluşturan birinci kesim **sadece** ihtiyaçlarının bilincine varmıştır. Küçük bir azınlığı oluşturan ikinci kesim ise **ihtiyaçlarını nasıl karşılayabileceğinin de** bilincine ulaşmıştır. Örgütlenme, mücadele, eylem bu kesimin benimsediği olgulardır.

Örgütlenme ve mücadeleyi benimseyen öğrenciler de kendi içinde daha üst bir bölünmeye, **siyasi** bölünmeye uğrarlar. Böylece öğrenciler iktidara ve aynı zamanda eğitimin yönetimine talip siyasi hareketler arasında tercih yapmış olurlar. Tabi ki bu tercih siyasi ve ideolojik bir tercihtir."[4]

Bugün Türkiye demokratik öğrenci hareketini;

- Eğitim sistemine ve YÖK'e "Hayır" diyen,
- Bununla yetinmeyip öğrenci derneklerine taraftar veya üye olan,
- Sisteme ve derneklere farklı yaklaşan, sol siyasetlere sempati ve aktif destek verenler, olmak üzere üç ayrı kategoride sınıflandırabiliriz. Dikkat edilirse, tartışmalar bu üç ayrı kategorinin ihtiyaçlarında ve seçeceği araçlarda düğümleniyor. Her üç kategorinin ayrı ayrı ihtiyaçlarını saptamak yetmez, bunların tek bir bütünlükte, Türkiye demokratik öğrenci hareketi içinde nasıl konumlanacaklarını, ve aralarındaki sıkı ilişkileri diyalektik bir yaklaşımla çözümlemek gerekiyor.

1985 sonrası süreçte hızlı bir ivme kazanarak atak yapan öğrenci hareketi, bugüne kadar isteklerinin neler olduğunu ve bunları nasıl karşılamak istediğini az çok dile getirmiştir. Bunları en genelinde faşizmden kurtulma ve özerk demokratik üniversiteye ulaşma özlemleri olarak ifade edebiliriz. Fakat geçen yıl aniden patlayan ve "anti-reformist" ilke ilanına varan kızgın tartışmalar, daha çok sol siyasi özlemler olarak şekillenmiştir. Çok sağlıksız bir tarzda gelişse de bu tartışma ortamında üniversiteli gençler, sol hareketin çeşitli akımlarıyla tanıştılar. Ne var ki öğrenci gençliğin toplumsal bir kitle olarak ihtiyaçları ve seçeceği araçlarla, onun sadece çok küçük bir kesitinin ihtiyaçları ve araçları birbirine karıştırılmıştır. İhtiyaçlar bir birinden koparılarak ele alınmış ya da tümüyle yok sayılmıştır. YÖK'e karşı çıkmakla; demokrat olmakla yetinmek isteyen öğrencilere, adeta "illede devrimci olacaksın" hatta "benim tarafımda olacaksın" gibi saçma dayatmalarda bulunulmuştur. Tabi bu durumdan en başta öncü konumdaki devrimci öğrenciler olumsuz etkilenmişlerdir, solcuların prestij ve saygınlığı yara almıştır. Özellikle Yeni Çözüm ve taraftarları, ilerici-devrimci öğrencilerin birliği yerine sol içi rekabeti, öğrencilerin toplumsal çıkarları yerine kendi gurup çıkarlarını koymakla büyük bir sorumsuzluk örneği vermişlerdir. "En devrimci olan en sorumlu olandır" ilkesini her fırsatta çiğnemişlerdir.

ACELE ÇÖZÜM: "YENİ ÇÖZÜM"

"Gerek derneklerin "yasal" ve keyfi engellerle karşı karşıya oluşu ve etkin birer güç olamayışları, gerekse dernekler platformunun giderek işlevsiz hale gelmesi, merkezi kitlesel örgütlenmeyi **Merkezi Gençlik Derneği** çatısı altında yaratma gereğini açıkça ortaya koymaktadır. Öğrenci hareketinin yasal- demokratik örgütlenmesindeki tıkanıklığın aşılması ve bu yönde yeni bir canlılık ve atılım kazanması bu sayede mümkün olacaktır."[5]

Bu satırları okurken insan ister istemez düşünüyor ve soruyor: Öğrencilerin merkezi birliğinin gerekliliğinin anlaşılması için ille de birim derneklerinin güçsüzlüğünün (bizce gücünün sınırları demek daha doğru olur), dernekler patformunun işlemez hale gelmesini beklemek mi gerekiyor? Tanrı aşkına bu tavır, birim öğrenci derneklerini geçici, taktik mevziler olarak görmek değilse, bu günübirlikçilik, faydacılık ve ilkesizlik değilse başka nedir?

İddia edildiği gibi öğrenci gençliğin yasal-demokratik örgütlenmesinde tıkanıklık yoktur, faşist rejimin yasakları ve engelleri vardır. Ve bu engeller aşılacaktır. Doğru, tıkanıklık vardır. Ama bu öğrenci örgütlenmesinde değil, içinde bulunduğumuz özgün şartları bilimsel olarak çözümleyemeyen kafalar tıkanmıştır. "Kargadan başka kuş bilmez" misali Dev- Genç örgütlenmesi dışındaki örgütlenmeleri kavramayanlar yeni gerçeklik karşısında kafaları karışık ve şaşkındırlar. Kafaları karışıktır çünkü, gerçeği doğru algılayıp, dönüştürecekleri yerde, gerçeği kendi kafalarındaki modellere, kalıplara sokmaya çalışmaktadırlar. Bu mümkün mü? Mümkün olsaydı dünyayı devrimci tarzda değiştirmek böylesine zor ve çileli olur muydu? Eğer arkadaşlarımızın kaygıları radikal olmaksa, o zaman da çağımızın kapitalizm karşısında sosyalist hareketten ve onun sosyalist gençlik örgütlenmesinden daha radikal bir hareket yaratıp yaratmadığını gerçekten incelemelidirler.

"Ya dağınıklık, örgütsüzlük devam edecek, ya da derlenip toparlanacağız!" "Bizden olsun temiz olsun" anlayışından uzak, yaklaşım farklılıklarını sonuç alıcı şekilde tartışıp çözümleyerek pratik bir yol izlenmesi gerekliliğinin altını çizerek, gençliğin merkezi örgütlenmesinin **aciliyeti** üzerinde duran ve bu konuda sorumluluk sahibi tüm çevre ve kişilerle, birimlerdeki öğrenci dernekleriyle böyle bir örgütlenmenin adımlarını atmayı **yakın sürecin** temel görevi olarak **önümüze** koyuyoruz. Bu konudaki somut önerimiz ve çağrımız;

1. Daha önce dernekler platformunca benimsenen temsil kıstasları gözönüne alarak temsilciler belirlenmeli, Türkiye Dernekler Platformu toplanmalı,
2. Bu platformdaki **merkezi örgütlenme sorunu temel ve tek gündem maddesi** yapılmalı,
3. **İşi yokuşa sürenler** gereksiz polemiklere girilerek **zaman kaybedilmeden** pratik adımlar atılmalı. (abç)"[6]

Günaydın arkadaşlar! Bu ne sürat, bu ne telaş.

Hey gidi Dev-Genç hey. Ne günlere ve kimlere kaldın. Önce yokluğun bir dergi sayfasında usturuplu bir şekilde itiraf ediliyor, daha sonra da örgütsel yeniden kuruluşun öğrenci dernekleri platformuna ihale ediliyor.

Eh, ne diyelim. Hayat boşluk tanımaz. Boşluğu devrimciler dolduramıyorsa öğrenciler ne güne duruyor! Ne dersiniz, 20 yıllık bu zor bilmeceyi, yani farklı ağırlıktaki boşlukları doldurmayı, yeni kuşak Dev-Gençli çözebilecek mi?

ÖĞRENCİ BİRLİĞİ Mİ, SİYASİ BÖLÜNME Mİ?

Öğrenci hareketini örgütsel gelişim açısından değerlendirdiğimizde karşımıza iki aşamalı bir tablo çıkıyor. Birinci aşama; birim derneklerinin kuruluş, yasallık ve kitlesellik gibi problem ve görevlerin ağırlıkta olduğu, yine bunların yanı sıra merkezileşme yönünde (Öğrenci Postası gazetesi, Dernekler Platformunun oluşturulması gibi) doğru-yanlış adımlar ve girişimlerden oluşuyor. Merkezileşme yönünde ele aldığımız son çağrı, "Az fedakarlık-Çok gurupçuluk" olarak niteliyebileceğimiz birinci aşamanın her haliyle haleti-ruhiyesi'ni yansıtıyor. "Ben merkezci" bir yaklaşımı sergiliyor. Birleşme ve merkezileşmeyi gündemine almayanlar, "kitleselleşmek" fetişizmi ile günlük ihtiyaçlara takılıp kalanlar ne denli ciddi iseler, derneklerin kuruluş-yasallık ve kitleselleşmesini hafife alarak, anti-faşist mücadeleyi kendi siyasi guruplarının, kendi deyimleri ile "devrimci gençlik"in işi olarak görenler de o kadar ciddidirler. Faşizmin altında öğrenci derneklerinde çalışmayı tam bir bilmeceye dönüştürenler, dünyanın hiç bir yerinde faşizm şartlarında görülmedik saçma bir tartışmayı, öğrenci derneklerinde "anti-reformist" ya da "devrimci" olup olmamayı tartışan ve tartıştıran da, "çağrı"yı yapan arkadaşlar olması tesadüfi mi acaba?

Öğrenci hareketindeki ikinci örgütsel aşama, MERKEZİ ÖĞRENCİ BİRLİĞİ'nin yaratılmasına, yasal federasyonlaşma hakkının kazanılmasına kadar sürecektir. Birinci aşamayı hafife alanlar, son tahlilde 12 Eylül rejimini, onun yasak ve engellerini hafife almışlardır. Faşist rejimin bastırdığı anlarda "birlikçi", bastırmadığı anlarda ise gurupçu olmuşlardır. Az sayıda öğrencinin gerçekleştirdiği yiğitçe eylemler, öğrenci derneklerinin içine düştüğü çok ciddi zaafları örtmek için kullanılmamalıdır.

Merkezi öğrenci birliğine giden yolun uzunluğu ve kısalığı, rejimden gelen dış engellemelere değil büyük ölçüde bu birliğe yürekten inanmış herkesin kendi subjektif yaklaşımlarını, yersiz ön yargılarını gidermesine bağlı olacaktır. Akıl almaz gurupçuluklar ve sorumsuzluklar dönemi kesinlikle sona erdirilmelidir.

Bu perspektiften biz, yeni öğrenim döneminin birim derneklerinin sağlamlaştırılıp, kitleselleştirilmesi, diğer yandan da MERKEZİ ÖĞRENCİ BİRLİĞİ'nin yaratılması ya da ÖĞRENCİLERİN SİYASİ BÖLÜNMESİNİN KURUMLAŞTIRILMASI yönünde atılacak adımlar, yapılacak çalışmalar olarak görüyoruz. Ele aldığımız çağrının "birlik merkezli"mi yoksa "bölünme merkezli" mi olduğunu hayat kısa zamanda gösterecektir. Tercihin birlikten yana olacağından ümitliyiz.

[1] Yeni Çözüm. Eylül Sayı 16. Sayfa 58.

[2] A.y.

[3] Gençlik Dünyası. Ocak. Sayı 3. Sayfa. 12.

[4] Gençlik Dünyası. Sayı 8. Sf. 2.

[5] Yeni Çözüm. A.y.

[6] A.y.

1 yaşındayız

HATİPOĞLU "Bu Kült Çözülmeli!"
Pink Floyd Başkaldırı mı?
Yaşamak Ciddi Bir İştir
Boris Becker A.Ş.
HÜKMÜ TARİH VERİR
Gençlik Dünyası
AYLIK GAZETE SAYI 1 KASIM 87
Sosyalizme Adann
Bir Yaşam
ÇIKARKEN
ATILMALARA SON

Demokratik kitle örgütlenmesine genel bir yaklaşım
Beşiktaş Kalecisi Rade Zalar'la söyleşi
Gençlik Dünyası
Gençlik depolitizasyon
kıracaktır
Harçlar nereye
harcanıyor?

Gençlik Dünyası
AYLIK GENÇLİK GAZETESİ
Katerina Witt
Paten Üzerinde Rü
YÖK A.Ş.
YÖK'te değişiklik yutturmacası
Bir Talih Arayışı:
YA ÇIKARSA

Nazım anılırken 28 Kânunusani'yi unutma!
Ölen ölür kalan sağlar selam
Gençlik Dünyası
AYLIK GENÇLİK GAZETESİ
Avrupa'da Yılın Futbolcusu G
"Altın topum
Nelson Mandela
sunuyorum"
ÖĞRENCİ
DÜŞMANLIĞI

16 Mart Katliamı ve Devlet Terörü
Gençlik Dünyası
AYLIK GENÇLİK GAZETESİ
Sandino'nun Kızları'ndan Nora As
Gerillalıktan B.M. delegel
Diyarbakır Direnişi
İnsanlık kazandı...

Bir değil, iki kere düşünmek
Genç İnsan ve Siyaset
Danny Kaye, Lucrezia Borgia ve Rigoletto'ya dair...
Gençlik Dünyası
AYLIK GENÇLİK GAZETESİ
KAZANACAĞIZ!.. KAZA
KAZANACA
ÖĞRENCİLER, UYANIK OLALIM
16 Mart'ı
Unutmayac

ULUSLARARASI İLİŞKİLER: *DDGF temsilcileri Gençlik Dünyası Merkez bürosunu ziyaret ederek gazetemiz ve politikaları hakkında bilgi alış-verişinde bulundular.*

KONFERANSLAR: *Gençlik sorunlarına yönelik BİL-SAK konferanslarımız ilgi ile izlendi.*

Sosyalist Gerçekçilik ve Şolohov
Nokta dergisi sordu, Çağatay Anadol yanıtladı
İşkence - kanıksanmayacak ve unutulmayacaktır
Winnie Mandela: "Hayatımın en mutlu günü mutlaka gelecek"
Gençlik Dünyası
AYLIK GENÇLİK GAZETESİ
SAYI 7 MAYIS '88
Yasak ve polis copun
1 MAYIS KUTL
DİNLEYİN BAY REKTÖR!

Genç olmak, devrimci kalmak
Nikaragualı gençler coşkuyla öğreniyor
Gençlik günlerinin ardından...
Oh be dünya varmış
Gençlik Dünyası şenlikleri: Biraz da eğlenelim!
Gençlik Dünyası
Aylık Gençlik Gazetesi
Yaşam örgüt
VAAT YAĞMU
FOS ÇIKTI

F.Almanya'da Festival: Dünya Gençliği bir arada
Gençlik Dünyası
Londra'da dayanışma konse
"Mandela'ya
özgürlük"
Eğitime militarizm egemen

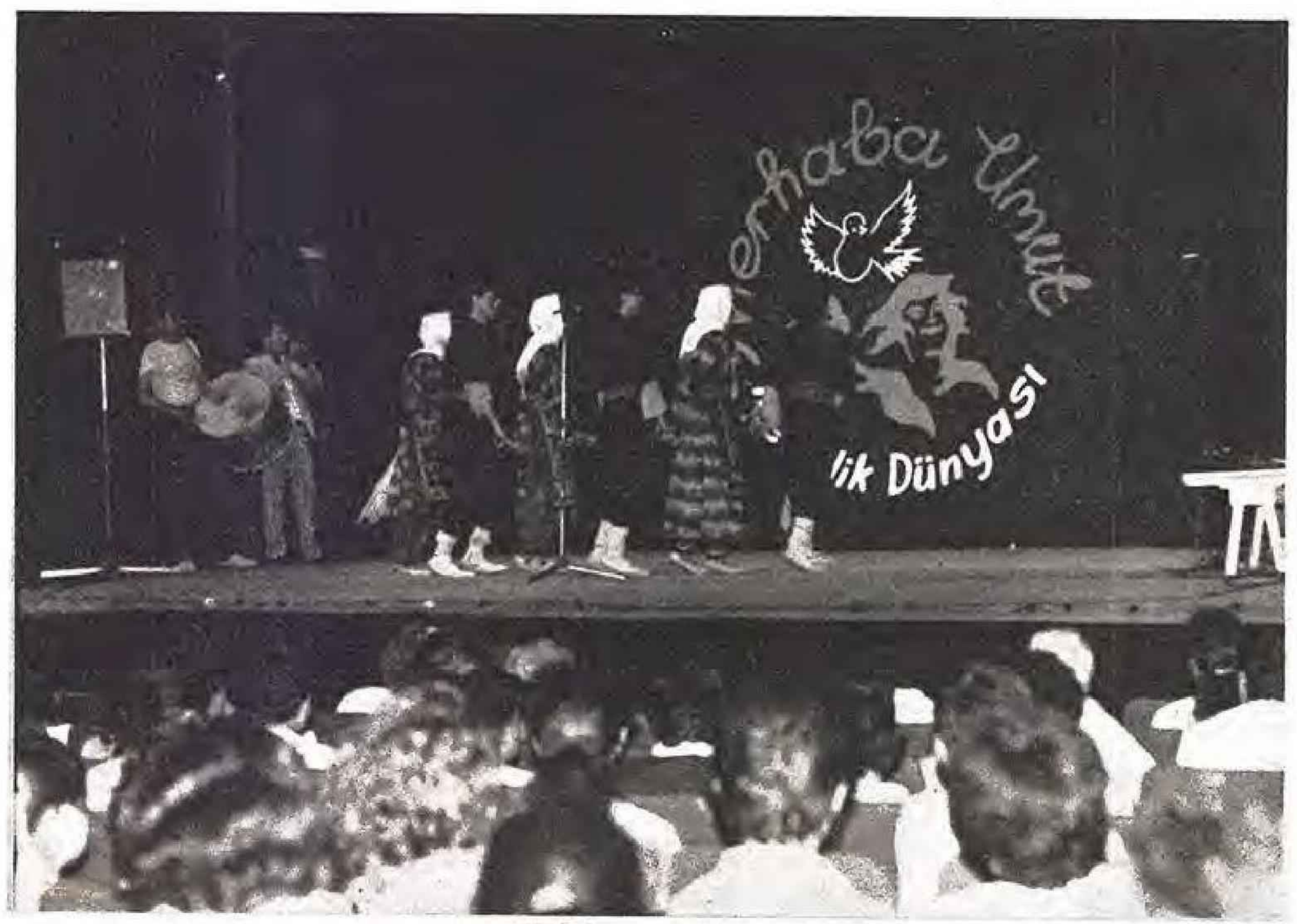

***"MERHABA UMUT" GECESİ:** Umut bazen bir düş, bazen de bilinçle kazanılacak somut bir gerçekliktir. Gazetemizin düzenlediği "Merhaba Umut" gecesi ile düşü gerçekliğe dönüştürebilecek bilinci, örgütlülüğü, heyecanı ve coşkuyu hep birlikte yaşadık.*

Rejime ödediğimiz bedel: İnsan erozyonu
61 yıldır yanan ateş: Sacco ile Vanzetti
Politeknik Eğitim
Bu memlekette aktörler lazım!
Perestroyka kuşağı büyüyor
Gençlik Dünyası
Hiroşima ve Na
43 yıl s
"Gençlik memnun"

BARIŞI KAZANACA
Gençlik Dünya

SAROZ KAMPI: *Çadırlar temin edildi, kap kacak bulundu, Türkiye haritası tarandı ve Çanakkale Saroz Körfezi Orman Kampına karar verildi. Gazetenin çalışanları ile okurları 15 gün boyunca yazı, daktilo, pikaj ve montajdan uzak deniz ve doğa ile iç içe unutulmayacak güzelgünler geçirdiler. Bir de "Kamp Müdürü En Reis Kızgın Boğa"nın direktifleri olmasaydı... Hey gidi günler hey...*

SATRANÇ TURNUVASI: *Gazetemizin düzenlediği 1. Gençlik Dünyası Satranç Turnuvası'nı Soner arkadaşımız kazandı.*

Gençlik Dünyası
Evet, üniversitede işgal vardır!

BEN DUVAR GİBİ BİR
GAZETEYİM
HA DUVARA BAKMIŞSIN
HA BANA
BENCE FARKETMEZ,
YA SENCE ?

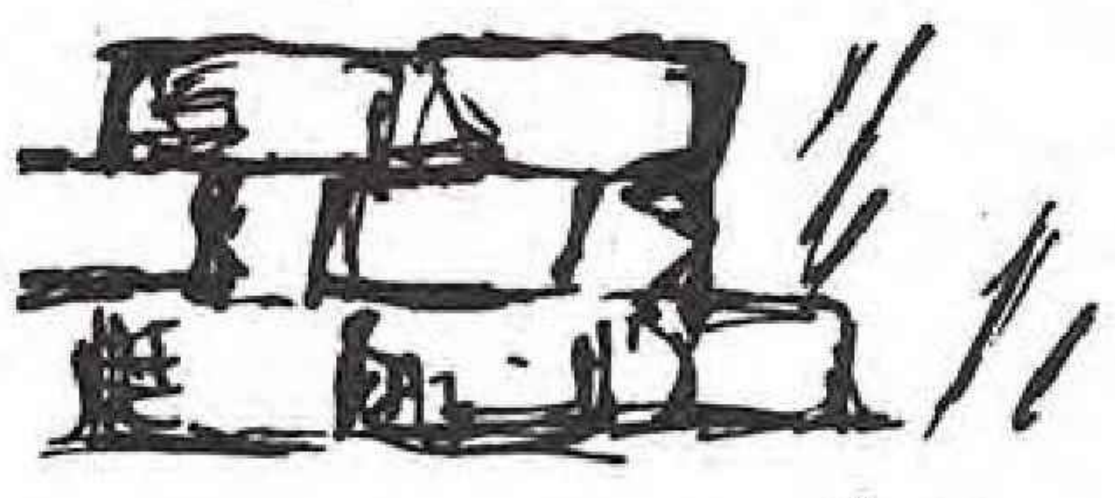

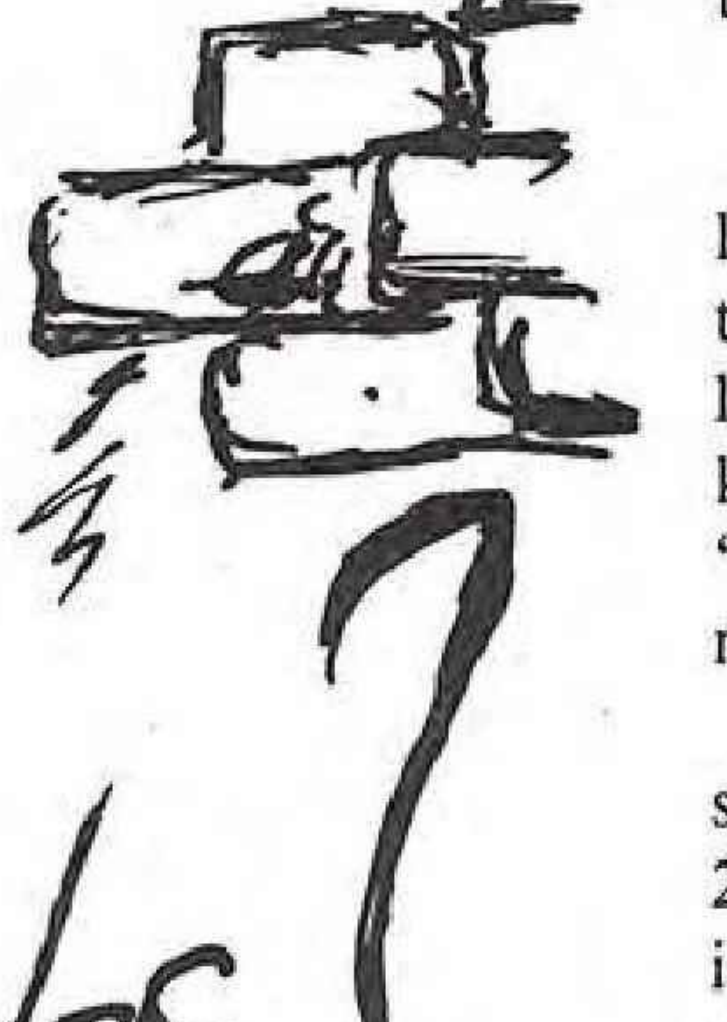

Gazete çıkarmak uzun mesafeli bir bayrak yarışını anımsatır. Hele bir de aylık gazete çıkartıyorsanız o zaman pist daha da uzundur.

İşte bizim kulvarımız.

Genel yayın yönetmenimiz Bülent'in İzmir'e gitmesiyle 11. sayının hazırlıklarına başladık. İlk etapta Bülent'in olmaması dolayısıyla işleri biraz yavaştan alma eğilimi olmasına karşın ardı arkası kesilmeyen "İzmir tehditleri" ve Gençlik Dünyası'nın Eylül başında dağıtımının bitmesi gerektiği gerekliliği nedeniyle bu eğilim yerine yoğun bir çalışma temposuna bıraktı.

...

Gençlik Dünyası'nın "servis" çalışmaları yazıların ilk ve son şekillerinin alındığı yerlerdir. Yazılar burada belirlenir ve yazılır. Tabii bu 11. sayıda da böyle oldu. Konu seçme ve yazılardaki titizlik gerçekten de bu sayıda bir oyanın işlenmesi kadar zor ve zevkli oldu. Örneğin Memet "girdap"ı defalarca yazıp defalarca beğenmedi. Öyle ki çöp tenekemiz buruşmuş daktilolarla dolup taşıyordu. Çaycı Efe'nin sabotajları da servis çalışmalarını engelleyemedi ve çalışmalar büyük bir hızla bitirildi.

Bu size ulaşma yolunda ilk engeleni aşılması anlamına geliyordu.

Nasıl ki yazılar ilk ve son şeklini servislerde alıyorsa, gazete de son şeklini teknik serviste almaktadır. Teknik servis olarak 10 sayıdır yazılar ve pikaj kartonlarıyla yaptığımız mücadeleleri hep biz kazandığımızdan artık zamana karşı yarışı tercih ediyorduk.

Son sayıyı hazırlamak için teknik servisin çalıştığı odaya girdiğimizde hiç umulmadık bir sürprizle karşılaştık. Oda boydan boya Lö Kukumav'ı bombalı pankartları ile doldurulmuştu. Ayrıca tekel bayii Cevdet abiden aldığımız yarım kiloluk Rize çayına da arsenik karıştırılmıştı.

Pikaj çalışmaları bu yüzden bir günlük gecikmeyle başladı. (Saat 24'e kadar yapılan değerlendirmeler gazete ile doğrudan ilgili olmadığı için yazmayı gerekli görmüyorum) Gece yarısı gongu vurduğunda Hikmet'in makası hazırdı. Erdal ise kılıcını kınından çıkartmakla uğraşıyordu. "Haydi" komutuyla birlikte sayfalarla cebelleşmeye başladık. Çünkü ilk sayfayı tamamlayana Gençlik Dünyası olarak Beşiktaş'ın komple maç biletlerini veriyorduk.

Tabii ki ilk sayfayı Erdal bitirdi. Önüne aldığı devam sayfasını 9 saat 44 dakikada tamamlayarak Gençlik Dünyası rekorunu da yeniliyordu. Tam o anda herşey birbirine karıştı. Bina başımıza çöküyor zannettik. Lö Kukumav militanları binayı basmıştı. Çıkan arbede de Hikmet ağır şekilde yaralanırken Dortmund belediye başkanı da hafif sıyrıklar aldı. Fakat biz de birini yakalamıştık. Yaptığımız işkencelere dayanamıyarak bülbül gibi öten Nalan'dan Olimpiyatlar için Seul'e yolladığımız ekibin Lö Kukumavcılar tarafından Bengladaş yakınlarında pusuya düşürülerek katledildiğini öğrendik.

Bütün bu zorluklara karşın teknik servis olarak görevimizi yerine getiriyorduk. Hikmet yazıları traş ediyor. Merter kelimeleri doğruyor. Memet cümleleri gereksiz buluyordu. Bu arada Hulisi abi Erhan Rasim'le başbaşa verip birşeyler anlatıyor, heyecanlanıyordu. Sonunda bize de açıklama gereğini duydular.

Yapılan tahliller sonucunda Erdal'ın pikaj sırasında doping yaptığı tespit edilmişti. İşte buna dayanamazdık. "Bize niye vermiyorsun hain" diyerek üstüne yürüdük. O gece tarihe "Kırmızı Pazartesi" olarak geçti.

Pikaj, film, montaj ve sabotajlar bittikten sonra matbaadaki uzun bekleyiş başladı. Matbaacı 5000 doğururken biz dokuz doğuruyorduk. Çünkü bir aylık emeğimiz birazdan somut şekilde elimize geçecekti.

Ve beklenen an geldi.

3 forma, 7 kalıp, 12 sayfalık gazetemizi artık size ulaştırabilirdik. Ancak yine sabahlamamız gerekiyordu. Çünkü katlama ve dağıtım işi de "Gençlik Dünyası Çalışanları"nın üzerindeydi.

Biz sabahlıyacaktık ama nasıl sabahlıyacaktık. Han saat 20'de kapanıyordu. Bu yüzden içeride kalabilmemiz için hancıdan izin, büfeden cin almamız gerekiyordu. Pek kolay olmamasına rağmen bu işlerin de üstesinden geldik. Artık son engeli atlamak için sadece sayfalarını iç içe geçirip dörte katlamak kalmıştı.

Başlangıçta toplu halde süren gazete katlama işi sonunda beş kişiye kadar düştü.

Gün ağarırken 5000 gazete katlanmış ve İstanbul dışına gidecek paketler hazırlanmıştı. Artık çorbayı haketmiştik. Fakat işkencesi pardon işkembeci aynı fikirde değildi. Çorbayı haketmemiz için yarım saat daha aç kalmalıydık. İçimizden bunu başaran sadece Ertuğrul oldu.

Sabahın erken saatlerinde Sultanahmet'te o yoğun uyku kalabalığına karışıp, biraz kestirdik. Bunun sonucu bizi "Kavun Krizi" tuttu. Dördümüz de kavun diye bağırıp duruyorduk. Sonunda kavun gelmeyince biz ona gitmeye karar verdik. Koklayarak aldığımız kavunu makasla kesip, tükenmez kalemle yedikten sonra paketleri postaya verdik.

Son düzlüğe çıkmıştık. Gazetemizin İstanbul dağıtımını da gerçekleştirdiğimiz zaman ipi göğüsleyip, yeni bir yarışın startını alacaktık. Ancak son sayıda sizlerle aramıza D.G.M. savcısının "toplattırma kararı" girdi. Bu bir aylık emeğimizin düşünceye getirilen yasaklar yüzünden sizlere ulaşamaması demekti.

Son olarak şunu da belirtmek de yarar görüyorum ki, biz okuyucularımızla var olduğumuz sürece bu kulvardaki ekip daima daha iyi derecelerle yarışı bitirecektir. (a.b.ç.)

Tayfun Tunç

"Hızlı Gazeteci" Necdet Şen:

Bacı benim, bacı sensin, bacı başkaları...

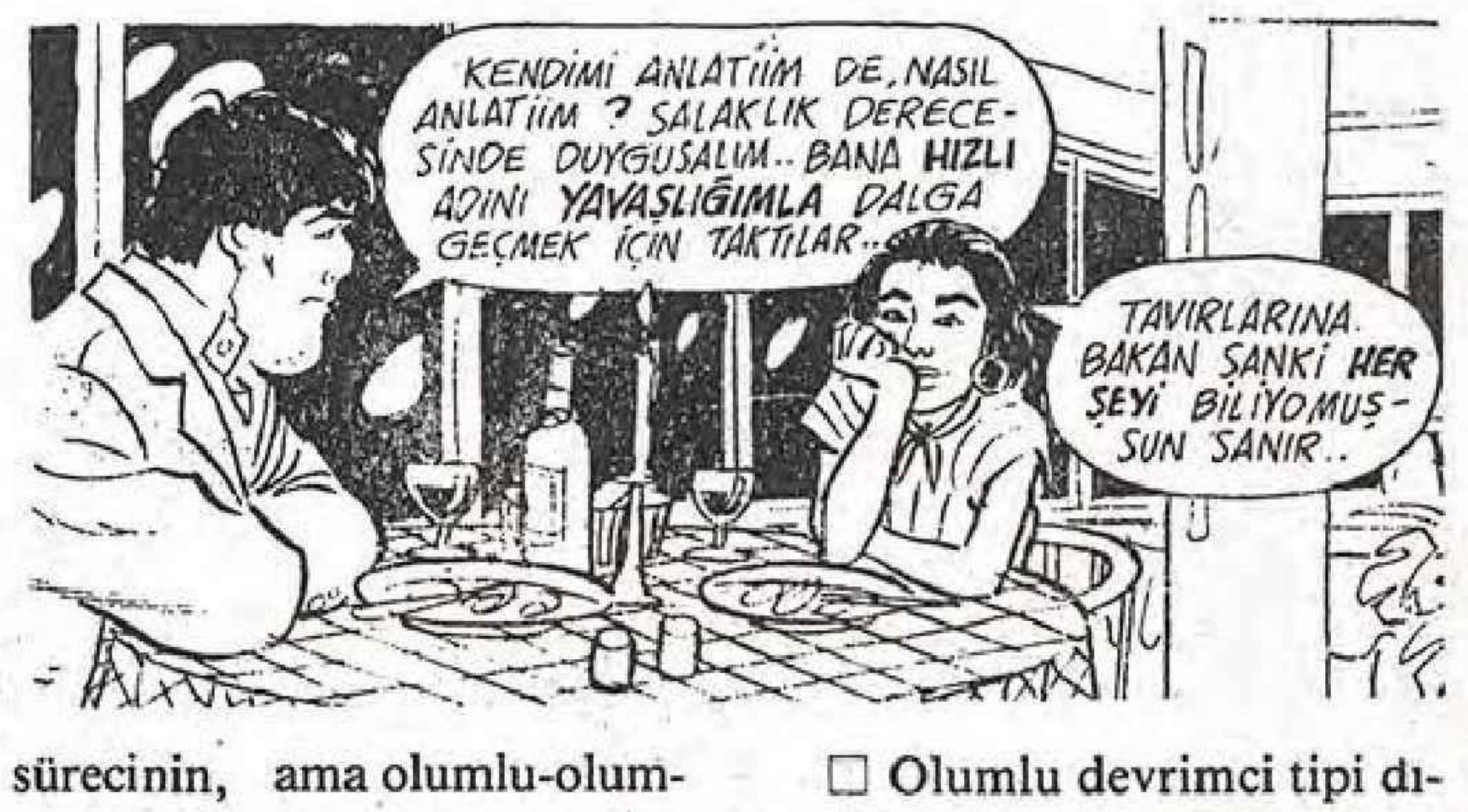
KENDİMİ ANLATİİM DE, NASIL ANLATİİM ? SALAKLIK DERECESİNDE DUYGUSALIM.. BANA HIZLI ADINI YAVAŞLIĞIMLA DALGA GEÇMEK İÇİN TAKTILAR..
TAVIRLARINA BAKAN SANKİ HER ŞEYİ BİLİYOMUŞSUN SANIR..

Cumhuriyet Gazetesinde bir süredir yayınlanmakta olan bir öykü var: Bacı

Bacı çizerinin "var olmayan bir tartışmayı başlatmak ya da var olan bir tartışmayı kağıt üzerine geçirmek" amacıyla başlattığı bir öykü. Nitekim bu öykü ile birlikte "kendi içimizdeki" bacı gündeme alınıyor, olumlu olumsuz eleştirilerle karşılaşılıyordu.

Biz de, var olan bir tartışmayı bir kez daha alışılmadık bir üslupla ele alan "Bacı"yı Gençlik Dünyası gündemine alarak sizlere tanıtalım dedik ve Bacı'nın çizeri "Hazlı Gazeteci" Necdet Şen'le görüştük. İlgiyle okuyacağınızı düşündüğümüz bu söyleşinin tartışmalarımıza daha fazla açıklık getireceğini ve daha yapıcı bir yaklaşımla ele alacağınızı umuyoruz.

Amacımız Necdet Şen'in ortaya koymaya çalıştığı bu çalışmaya olumlu ve olumsuz yanları ile objektif bir şekilde sosyalist ahlak ve sanat anlayışı ile yaklaşırken diğer yandan bu anlayıştan kaynaklanan bir sorumlulukla "devrimci değerlere" sahip çıkmanın yolunun yanlışlara da sahiplenmekten ve buna saldırıyla cevap vermekten geçmediğini ortaya koyabilmek.

Bu arada Bacı'ya farklı yaklaşımla eğilen okuyucumuzun görüşlerinin tartışmaya yeni bir boyut ve canlılık getireceğine inanıyoruz.

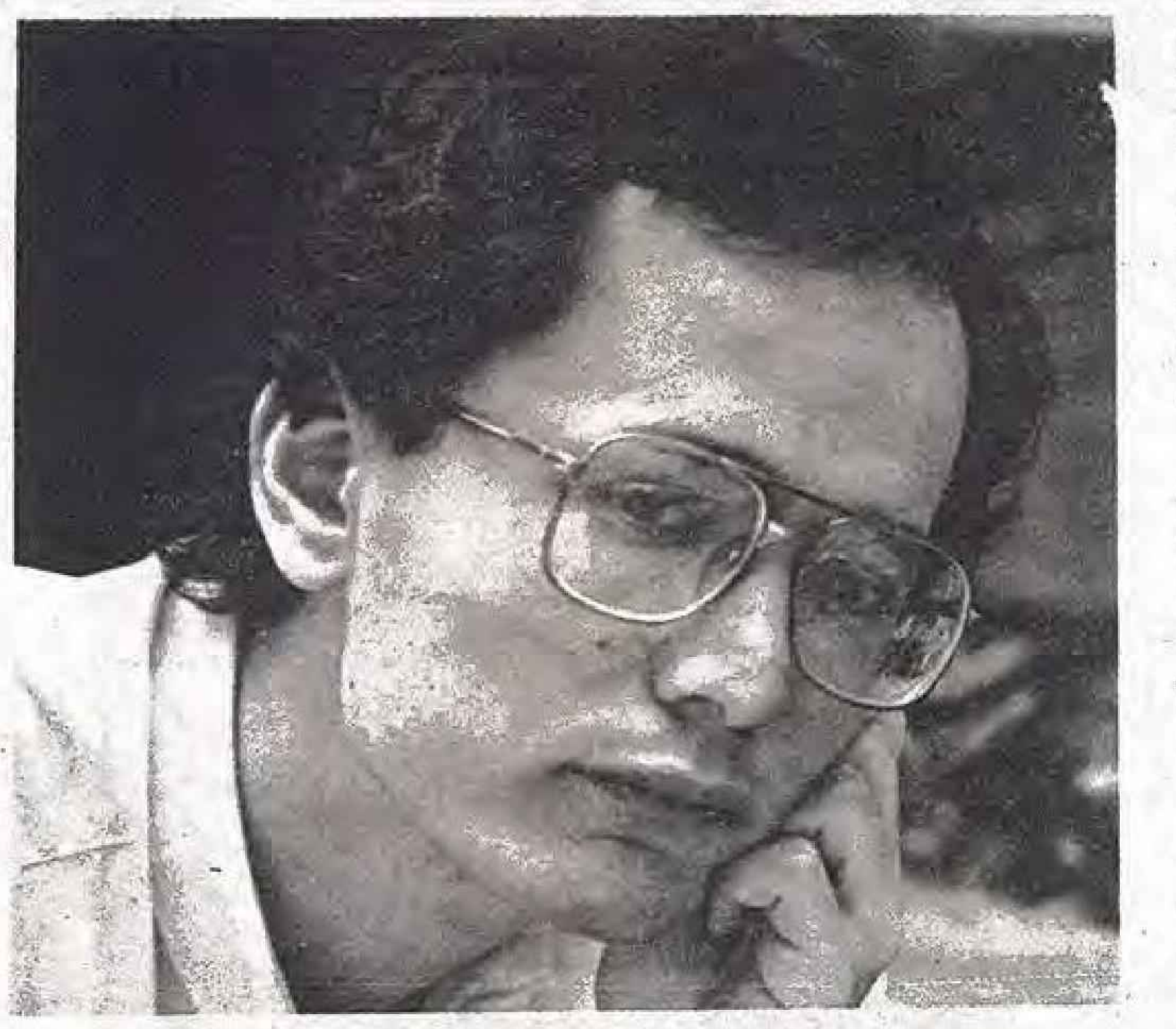

Necdet Şen: Ben, yaptıklarımın sadece bir tartışma başlatmak ya da varolan bir tartışmayı yüksek sesle gündeme getirmek olduğunu düşünüyorum.

"Bacı" öyküsünü yazarken sizi bu seçime getiren etkenler nelerdi? Öyküdeki tipleri oluştururken esin kaynağınız neydi?

☐ Çok zor yanıtlanabilecek bir soru. Sadece Bacı için değil, tüm hikayelerim için sorulduğunda ben bu soruyu çok zor yanıtlayabilirim. Çok net ve bir kaç cümle ile anlatılabilecek şeyler olsa çizmek ihtiyacı duymazdım. Demek ki, çoğu zaman konuşarak anlatılamayacak veya bir sohbette ifade edilemeyecek kadar karmaşık, çelişkili, uçları açık, bir çözüme bağlanamamış, çözümleri bende veya bir sürü insanın kafasında tartışma konusu olan ama bir yere varılamayan soruları, insanda çizme ihtiyacı doğuruyor.

Bacı'da anlatılanlar çok yakın geçmişimizde ve insanlar tarafından çok yoğun bir şekilde yaşanıyordu. Bir geçiş toplumu olmanın verdiği kimlik sorunu ile karşı karşıya insanlar. Sadece genç değil, her kuşaktan insanlar bu sorunla karşı karşıya.

Her alanda önümüzde ortaklaşa benimseyebileceğimiz bir kimlik modelimiz yok. Eskiden bir model varmış.

Bacı belli karakteristiklerin simgesi, bazılarının iddia ettiği gibi devrimcilere yapılmış bir genelleme değil.

İnsanlar o kimlik modeli içerisinde kendi yerini çok net olarak bilirler ve ona göre davranırlardı. Şimdi toplumsal bir alt üst oluş içersindeyiz. Kimse toplumun kendine biçtiği rolleri peşin peşin kabullenmek istemiyor. 68'le birlikte gelen dalgalanmanın çok önemi var. Dünya çapında nostaljik hippilerden başlayarak bir gençlik devrimi oldu. Gençler "Bizde toplumda varız, söz sahibi olmak istiyoruz, birey olarak kendimizi algılamak ve algılatmak istiyoruz." dediler. Bu Türkiye'ye de yansıdı. İnsan, özellikle genç insan kendini çok yoğun bir çatışmanın içerisinde hissediyor. Bu yoğun çatışma belki talih, belki talihsizlik sonucu sınıf çatışmasının da içerisine yansıyor. Yani, hem genç olmanın sorunlarıyla, hem değişen bir toplum olmanın sorunlarıyla, aynı zamanda da yoğun olarak gelen bir faşist saldırıya karşı direnmek zorunluluğu ile karşı karşıyadır. Yoğun ve çelişkili bir ortam.

Madam Bovary'nin yazarı Gustave Flaubert'in güzel bir sözü var. Derki, "Madam Bovary benim." Bu onun karşı cins eğilimli olduğunu göstermez. Sadece kendi yaşadığı düzenden farklı bir düzende yaşayan bir kadını anlatırken dahi kendinden bir şeyler yansıttığını gösterir. Bir başka deyişle, her yazar kendini anlatır, her çizer kendini çizer. Bir yere kadar çok doğrudur. Ben de "Bacı benim" diyebilirim. Hem Hızlı Gazeteci benim, hem Bacı benim, hem hikayede anlattığım diğer kişiler benim. Ama aynı zamanda da sensin, aynı zamanda da başkaları...

Bacı, hem siyasal düzeni, hem bireysel psikolojik düzeni değiştirmek zorunda olan bir insan. Neden erkek değil de kadın?

Bacı'nın bir model olarak seçilmesinin özel nedenleri de var. Bazı yönleriyle Bacı belli karakteristiklerin simgesi, bazılarının iddia ettiği gibi devrimcilere yapılmış bir genelleme değil. Bunu devrimcilere hakaret edildiğini söyleyen dar görüşlü insanlar basite indirerek formüle ediyorlar. Bacı, öncelikle biraz önce saydığım nedenlerle: geçiş toplumunda kimlik arayışlarının çok yoğun olduğu bir dönemde onun tam ortasına, artı dezavantajlarla girmiş, dar gelirli bir ailenin çocuğu olmak, devrimci-devrimci tartışılır da- şiddet eylemcisi bir örgütün elemanları olmak, birşeyleri değiştirmek için hem siyasal düzeni, hem bireysel psikoloji düzeni değiştirmek zorunda olan bir insan. Artı, neden erkek değil de kadın. Kadın olmanın getirdiği artı zorluklar, artı dezavantajlar. Hepimiz biliyoruz, aslında ama ben yine de bir genelleme yapayım: Bir kere doğulu ve islami bir toplumda yaşamaktan gelen, İslam'ın kadına bakış açısından kaynaklanan ve Türk toplumunun şamanist dönemlerden getirdiği bir takım görenek gelenekler bir araya gelince ortaya geçmişten kalma bir kadın modeli çıkıyor: Erkeğin mülkiyetine yönelik bir kadın modeli. Böyle olduğu için de kutsal bir bekaret kavramı var. Göründüğünden çok daha fazla yakın bir zamana kadar kadının hayati meselesi olarak algılanmış, bir kuşakta iki kuşakta atılabilecek kadar hafif birşey değil. Mekanik bir bakışla çok kolay atılacakmış gibi görünen, kolay açıklanabilen, oysa kadın için fırtınalar haline gelen bir geçiş var ortada. Bacı'da bu günlerde onu anlatmaya çalışıyorum mesela. Henüz bekaret aşamasına gelmemesi, sevme, hoşlanma, hoşlandığını anlatabilme kaygıları taşımasını anlatıyorum. Bekaret tabusundan, saplantısından yola çıkarak gerek kadında gerek erkekte karşı cinse olan ilgisini belirtmekte korkunç bir ürkeklik, korkaklık var.

Bu yalnızca bir tanesi. Dünya kadar sayılabilecek şey var. Geçmişten miras bırakılmış, ama geleceğe götüremeyeceğimiz kadar eskimiş, çağ dışı kalmış bir sürü engel. Bu engellerin aşılması için müthiş mücadeleler veriliyor. Kazanıyor belki, ama çok yıpranıyor haklı olarak. Ve bütün bu kimlik sorunları ötesinde gelecek sorunu var. Türkiye bir işsizler cenneti, ya da işsizler cehennemi. Liseyi bitiren bir sürü genç üniversite kapılarında yığılıyor. Üniversiteyi bitiriyor bu seferde işsizlik kapılarında yığılıyor. Doktor oluyor üç kuruşluk maaşla çalışıyor, mühendis çıkıyor iş bile bulamıyor. Bu müthiş bir şey. Geleceğe olan bir güvensizlik... Geleceği olmayan bir toplumuz sanki. Toplum sanki halk arasındaki bir deyişle "saldım çayıra, allah kayıra" mantığıyla yaklaşıyor. Bu tür altyapısal sorunlarını çözümleyememiş bir toplumun talihsiz bireyleri olarak gençler hayatın tam kapısında durmuş bekliyorlar. Şimdi o konumdaki genç hangi sorunu ile uğraşsın. Kendi bireysel kimlik kazanma sorunu ile mi, uğraşsın, çok dayatan cinsel sorunları ile mi, işsizlik sorunu ile mi, ana baba toplum sorunları ile mi. Bir de belli bir bilinç düzeyi etkilenme ile sistem değişikliği ister hale geliyor. Çünkü bütün bu sorunlarının büyük bir çoğunluğunun varolan sistemden kaynaklandığını bildiği anda insan sisteme karşı tepki duyuyor. Vicdan ve bilincin etkisiyle ne yapacaksın. Bunun hiç bir şekilde hazır bir formülü yok ve öneren ya kendini kandırıyordur ya da başkalarını kandırmaya çalışıyordur. Ama bu konu formüle edilemez, formüle edilmiş cevaplar verilemez. Bu konu bitip tükenmeyen tartışmalar, karşılıklı sohbetler vs. ile sürekli artarak zenginleştirilen bir kültür birikimiyle giderek tane tane, kademe kademe, basamak basamak aşılır. Bu süreç sorunudur.

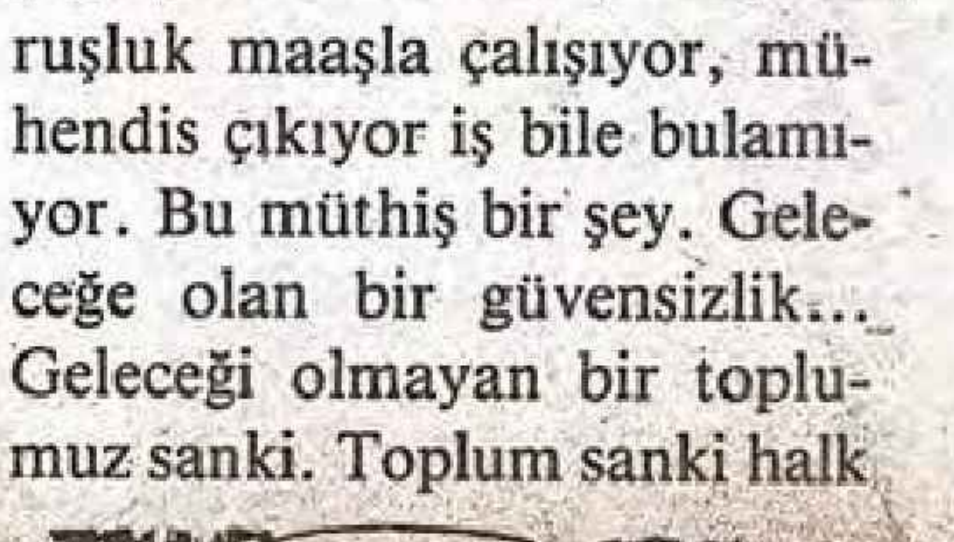
TÜRKİYE'de KADIN OLMANIN, ARTI, DEVRİMCİ OLMANIN PRATİKTE NASIL Bİ ŞEY OLDUĞUNU BİLİR MİSİNİZ? AMA YANITLAMADAN ÖNCE BİRAZCIK DÜŞÜNÜN..

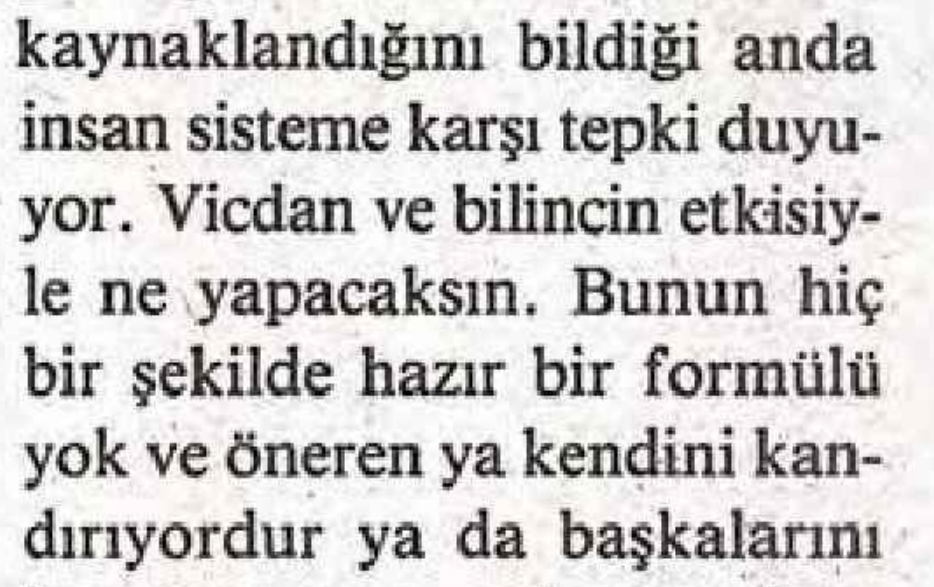
BENİM AŞK KONUSUNDAKİ GÖRÜŞÜM NE ACABA?

Var olmayan bır tartışmayı başlatmak ya da var olan bir tartışmayı kağıt üzerine geçirmek gibi bir kaygıyla başladım. Genç insanların kimlik sorunlarının pratik günlük hayata yansıması. Bu kimlik sorunu polisle olan ilişkilerimize, aile ile olan ilişkilerimize, kendimizle olan ilişkilerimeze nasıl yansıyor? Bacı da sadece bunların bir örneği. Yarın öbürgün başka hikayeler çizeceğim, onlar da olayı başka yönlerden anlatmaya çalışacak; iddiasızca. Birde bacı adlı öykümde seçtiğim bir zaman dilimi, bir konu var. Herşeyi anlatmaya çalışmıyorum dikkat edilirse. Neden örneğin Metris'ten çıktığı zaman başlıyor öykü? Öyküyü Fazilet'in namı diğer Bacı'nın Metris'ten tahliye olduğu gün-üstelik sekiz yıllık bir hapislik süresinden sonra- başlattım. Neden sekiz yıl? 1988'den sekizi çıkartırsam 1980 kalıyor. Yani bugünkü var olan sürecin başlangıç noktası olan 12 EYLÜL 1980'de girdiğini varsaydım. Tabii bu tamamiyle hikayenin tekniğinden gelen bir vurgulama. Diyelim 12 Eylül'le birlikte içeri alınmış 8 yıl bu güne kadar toplumdan tecrit edilmiş, gazete, TV aracılığı ile birtakım değişiklikleri incelemiş, günü gününe incelemiş hatta. Ama toplumun içerisinde yaşayarak onun nabzını tutarak algılanan bir değişim var, bir de hapishaneden tecrit edilerek algılanan bir değişim var. Ve ben biraz fantaziye kaçarak bu insanı 8 yıl süresince değişimleri pek fazla algılayamadığını varsaydım.

Bacı gelişmeye açık. Bacı soru soran, verilen her türlü değerleri sorgulayan, insan olduğu için sorgulayan bir insan. İnsanın soru sorması "Marksist" olmadığını, marksizmden çark ettiğini göstermez.

☐ Bacı ve çevresindeki kişilikler "karikatürize" edilmiş ve genelleştirilmiş devrimci tipler değil mi?

☐ Ben karikatürcüyüm. Bir şeyleri, karikatürize ederek çiziyorsam bunda hiç bir garip taraf yok. Ve "acaba karikatürize edebiliyormuyum" diye de sık sık kuşkulanıyorum. İkincisi "karikatürize edilmiş bir devrimci" deyişinde bir hakaret anlamı seziyorum. İnsanlar karikatürize edilmeyi bir hakaret anlamında anlıyorlar. Çirkinleştirme, zavallılaştırma, kötü gösterme anlamında anlıyorlar. Karikatürize etmek, bence karakteristikleştirmek. En karakterize, en özgün yanlarını bulup çıkarmak, fazlalıklarından, tipik olmayan ayrıntılarından ayıklayarak, var olan özü net olarak göstermektir. Eğer netleştirmek, karakterize etmek anlamında alıyorsan, gerçekten karakterize ediyorum. Çirkinleştirmek anlamında asla. Ayrıca şunu da özellikle altını çizerek söylüyorum bazı insanlar eleştirileri yöneltirlerken devrimciler senin çizdiğin kadar ilkel, Bacı kadar ilkel değil diyorlar.

Bacı gelişmeye açık. Bacı soru soran, verilen her türlü değerleri sorgulayan, insan olduğu için sorgulayan bir insan. İnsanın soru sorması "Marksist" olmadığını, Marksizm'den çark ettiğini göstermez. Tam tersine diyalektik bir kafa yapısı olduğunu gösterir. Oysa Marksizm; son şeklini almış ve asla değişmeyecek bir felsefe, dünya görüşü gibi göstermeye çalışan, gören insanlar, birkere en başta anti-diyalektikler. Dolayısıyla devrimcilik, eğer var olan düzeni ileriye doğru, iyiye doğru değiştirmek, kötü olanı yıkıp yerine daha gelişkin bir düzen kurmak ise bu insanlar devrimci tanımının içine girmezler. Ben devrimcileri tüm günahları ve sevapları ile sahipleniyorum. Onları kardeşlerim gibi görüyorum ve de en önemlisi kendimi onlardan biri olarak görüyorum. Devrimci mücadele eğer düzenin değişmesi için verilen bir mücadele ise ben bu mücadeleye kalemimle, bilincimle katkıda bulunmağa çalışıyorum. Solun içerisindeki bir insan olarak da kendi içimizdeki birtakım yanlışlıkları da bir sürü solcunun kendi arasında tartıştığı, konuştuğu, adını koyduğu birtakım yanlışlıkları da sadece kağıda geçiriyorum.

Ben bu hikayede elimden geldiğince Bacı'nın bir yerden bir yere varış sürecini, bir noktadan diğer bir noktaya geçiş sürecinin, ama olumlu-olumsuz gibi basit adlandırmak istemiyorum. Herkesin kendi olumlusu, olumsuzu vardır. Ben de dolayısıyla olumlu kimlik modeli şudur diye iddiaları hikayemin başında da sonunda da taşımıyorum. Böyle iddialar taşısam, saçmalarım. Böyle iddilar taşıyıp, böyle olsun diyenler de saçmalıyor. Bana ısrarla "hikayenin sonunda ne olacak bu Bacı?" diye soranlar da saçmalıyor. Çünkü hikayenin sonu değil, kendisidir önemli olan. Hikayenin sonu bir andır. Hikayelerin sonu olmaz zaten. Hayat sürekli yenilenen, değişen bir süreçse, hikaye de bir yerde kesilir; bu sürecin bir yerinde durmuşsundur. Ama hayat devam eder.

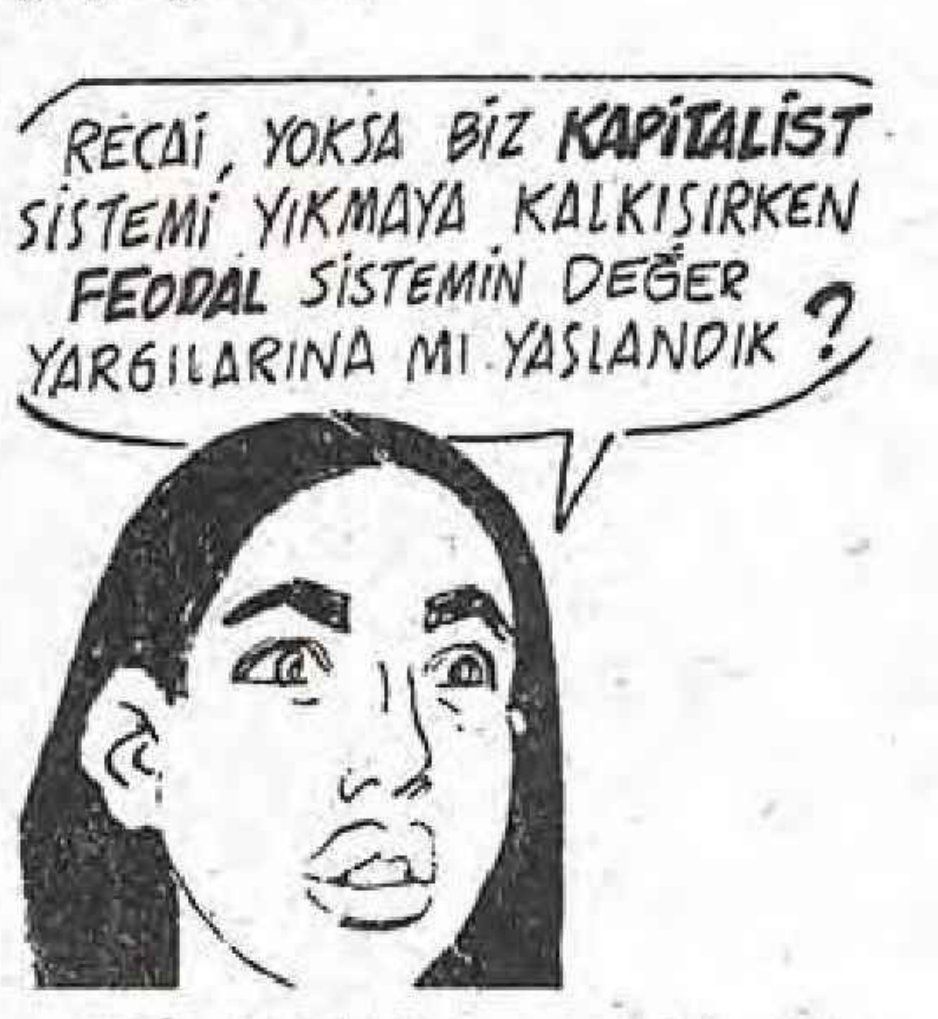
RECAİ, YOKSA BİZ KAPİTALİST SİSTEMİ YIKMAYA KALKIŞIRKEN FEODAL SİSTEMİN DEĞER YARGILARINA MI YASLANDIK ?

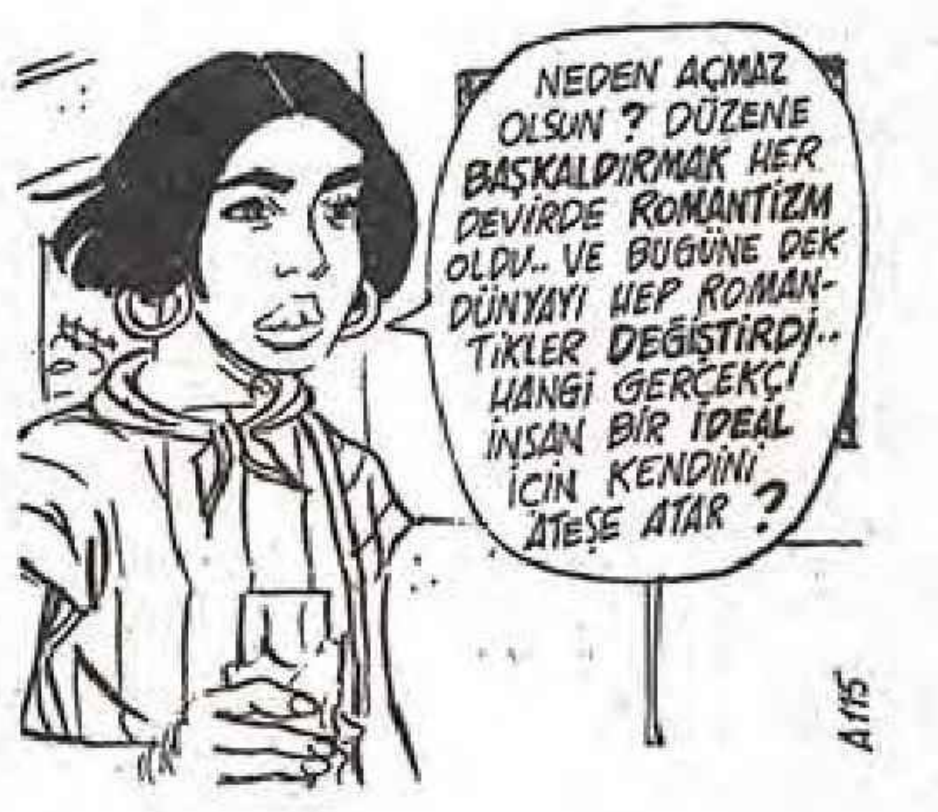
NEDEN AÇMAZ OLSUN ? DÜZENE BAŞKALDIRMAK HER DEVİRDE ROMANTİZM OLDU.. VE BUGÜNE DEK DÜNYAYI HEP ROMANTİKLER DEĞİŞTİRDİ.. HANGİ GERÇEKÇİ İNSAN BİR İDEAL İÇİN KENDİNİ ATEŞE ATAR ?

☐ Devrimcilerin kendi işlerinde yapmaları gereken böylesi bir değerlendirmenin, özelleştirinin düzenin devrimcilere yöneltti̇ği suçlamalarla çakışması tehlikesi yok mu? Bu konuda ne diyorsun?

☐ İnsan yaşama bu tür komplekslerle, fobilerle yaklaşırsa yapılacak herşey yanlıştır zaten. Hiç bir şey yapmamak -kızın ağbisi gibi- en doğrusudur. Yanlış yapma riski çokbüyük çünkü. Birileri daha bizi eleştiriyor diye benim susmam mı lazım? Hikaye bu mudur? Uygar yaklaşım bu mudur? Başkaları da eleştirsin. Burjuvazi de eleştirsin bizi. Onun eleştirisi ile benim eleştirim nasıl aynı kafaya konibilir? Devrimcilik ilkelliği savunmak değildir. Devrimcilik kapitalizme karşı çıkarken feodalizmi savunmak değildir.

☐ Peki madem öyle bu olumsuz tiplerin karşısına olumlu devrimci tipi nasıl çıkarmalıyız? Çıkar mamalı mı?

☐ Olumlu devrimci tipi diye bir şey olamaz. Her kim böyle bir tip arıyorsa yanılıyordur. Ne kadar insan varsa o kadar model vardır. İnsanları tek tip, fabrikasyon önermiyorsan eğer, herkesi olduğu gibi kabul etmelisin. Ama tüm farklı insanların birleştiği ortak platform olmalı. Örneğin devrimcilerin birleştiği ortak bir platform, kapitalizmi devirip sosyalist bir düzen kurmak.

Solun içerisindeki bir insan olarak kendi içimizdeki birtakım yanlışlıkları da bir sürü insanın kendi arasında tartıştığı, konuştuğu, adını koyduğu yanlışlıkları sadece kağıda geçiriyorum.

☐ Peki, devrimci hareket içerisinde yer alan kişiler sence önce birey olarak kendi kişilik kazanımlarını bulup sonra mı mücadeleye girmelidir?

☐ Böyle olmaz. Önce, sonra diye. Böyle bir iddiam yok. Sadece şunu söylemeğe çalışıyorum: Şu veya bu nedenle insanların, koşulların zorlamasıyla kendilerini yeterince geliştiremediler. Çok genel bir tablo çizilirse, 1974 sonrası kuşağı, entelektüel düzey ve aydınlıktan nasiplerini almak açısından 68 kuşağından daha geriye düştüler. Ve o günün dünyasında; Ortadoğu'sunda, Türkiye'sinde, o günün koşullarının siyasal yapılanmasında bu yapılanmanın getirdiği varolan gerçekliği kavrayamadılar. Dolayısıyla Türkiye'nin nereye gittiği genel olarak bir aydın çevre tarafından net olarak gösterilmeye çalışılırken bu insanlar sekterce davranışlar nedeniyle derya içre olup, deryayı görmemekte direndiler. "Şu oportünist, bu revizyonist", vb. diye, düşünceler daha baştan belirlendi. Tartışılmadan. Öyle olunca da entelektüel düzeyi düşük olan bu insanlardan fazla birşey beklenemezdi. Oysa öğrenilecek o kadar çok şey vardı ki...

Değerler ve birey

Nurcan Akça

Sosyalizm son erimde insanın ve insan düşüncesinin alabildiğine özgürleşmesidir. Belki de buna inandığım için Yeni Çözüm Dergisi'nin Eylül'88 sayısında yayınlanan "Hızlı Gazeteci Dur! Önünde Halkın Yarattığı Değerler Var" adlı yazıyı şaşarak okudum.

Şaşarak okudum! **Halkın yarattığı değerleri** savunmak adına savrulan tehditleri şaşmadan okumak mümkün mü?

Burada en çok üzerinde durulması gereken olmasa bile değinilmeden geçilmesi mümkün olmayan nokta, "Halkın Yarattığı Değerler" kavramıdır. Nedir bu? Her zaman doğruyu, ya da daha açık deyimiyle ileriye dönük gelişimi mi belirler? Böyle olmadığında, insanları ve toplumu ileriye götürmediğinde de savunulmalı mıdır? Bu soruların uzatılması elbette mümkün. Ama verilecek tek bir cevap var "Halkın Yarattığı Değerler" her zaman toplumsal gelişimin önünde olmayabilir. Ve bu niteliği taşımadığı zamanlarda da en çok toplumların ilerlemesinin öncülüğünü üstlenmiş olanlar tarafından yadsınırlar ve yerlerine yenilerinin konulması boyunlarımıza borç olur.

Bütün bunların ötesinde yazının başında da belirttiğimiz gibi kendimizden olmayan bir düşüncenin varlığına tahammül edememek; en iddiasızından **ilerici** olmakla bağdaşır değildir. Düşüncenin yayılmasının ya da örgütlenmesinin önünde durmak gelişmenin çeşitlilikler içinde oluşacağı diyalektik kuralını hiçe saymaktır.

Ama bütün bunlar elbette hiçbir zaman düşüncelere karşı eylemsiz kalmak demek de değildir. Bu hem kendimizin hem de tartıştığımız düşüncenin gelişimine öncü olduğumuzda anlamını bulacaktır.

Halkın yarattığı değerler her zaman toplumsal gelişimin önünde olmayabilir.

Yazının üslup bozukluğunu bir yana bıraktığımızda; "Bir insanın değeri başkaları için yaptığı fedakarlıklarla ölçülür." gibi sosyalist olmakla hiçbir bağıntısını bulamadığım bir düşünce ile karşılaştım. Oysa bütün bir işçi sınıfı bilimi tarihi, insanların başkaları için değil kendileri için birşeyler yapmasının; dolayısıyla kendi emeğine sahip çıkabilmenin bilincine ulaşmasının tarihidir.

Unutulmamalıdır ki hapiste yatmak da, işkenceye karşı durmak da önce birey olarak bizim inandıklarımızı savunmak içindir. Yoksa başkaları için doğru bulduklarını, dolayısıyla onlar adına, onlara rağmen, onlar için katlandıklarımız değil.

İşte bu bakış açısından bakıldığı zaman "Hızlı Gazeteci"nin mantığına karşı durmak mümkündür. "Halkımızın Yarattığı Değerler" için değil.

İnsanın sağlıklı bir gelişim sürdürebilmesini engelleyen bir toplumsal yapıda sistemi değil de, sistemin kurbanlarını eleştirdiği için;

Sevginin alabildiğine doyumsuz güzelliğinin yaşanmasını engelleyen bir sistemde, sevgiyi, hem de en bireysel boyutunda yaşatmayanları değil, sevgiyi yaşayamayanları eleştirdiği için.

Bireyin kendine güvenini alaşağı eden bir sistemi değil de bu alaşağı edilmişliği esas aldığı için karşı çıkılması gereken bir mantığın kabul edilebilirliği olmadığı için karşı durmamız gerekir.

MICHAEL JACKSON

Pahalı bir sabun köpüğü

Son günlerde pop müziğin İlah'larından Michael Jackson, şarkılarından çok milyonlarca dolarlık geliri ve Pepsi şirketinin dağıttığı M. Jocksonlu kazaklarla gündeme geliyor. Özellikle pop müziğin kimler tarafından nasıl kullanıldığına ışık tutan aşağıdaki yazı, Süddeutsche Zeitung adlı derginin 7 Temmuz 1988 tarihli sayısından kısaltılarak çevrilmiştir.

Michael Jackson, Hamburg'daki konserinde sadece iki kere sahneye geldi. Fakat konseri bitirdikten sonra olimpik stadyumdaki gürültü kesilmek bilmedi. Bu gürültü sadece Hamburg SV futbol takımı gol attığı zaman meydana gelirdi.

Binlerce genç çakmaklarını yakıp havaya kaldırırken, ellerinin yanma ihtimali onları endişelendirmiyordu.

Havayla şişirilmiş Pepsi Cola şişesini sahneye fırlatırken, 15 yaşındaki Andrea "biliyorum, birazdan geri dönecek" diye bağırıyordu. Andrea, Jackson'a tapıyordu. Çünkü onun herşeyi harikaydı ve o da Andrea gibi hayvanları çok seviyordu. Jackson, maymunu Bubbles'ı yanına almadığı için sevgisi daha da artmıştı. Öyle ya Bubbles'ın başına yolculuk sırasında kötü şeyler gelebilirdi.

Aniden stadyumdaki dev ekranlarda titrek bir ışık belirdi acaba üçüncü bir tekrar mıydı? - Hayranlardan bir uğultu yükseliyordu, ancak görebildikleri tek şey Jackson'ın LP'si "Bad" için bir reklam spotuydu. "Michael Jackson CBS kasetlerinde..."

Bu plak şirketinin yöneticisi büyük bir gururla, Jackson'ın son LP'sinin satışlarında Almanya'da konserlerle birlikte haftada onbinden otuzbine çıkan bir artışın olduğunu açıklıyordu. "Şimdiden bir milyon satıldı, gerçekten albüm satışları konser nedeniyle müthiş arttı." diyordu CBS Menejeri işini bilen pazarlamacıların akılcı diliyle.

Bu tür satış sayılarına müzik endüstirisinde sık rastlanmasına rağmen Jackson pop müziğin bir ürün olarak nasıl pazarlandığına çok güzel bir örnek.

Yalnız, Jackson, ondan önceki pop yıldızlarından farklı olarak nasıl daha fazla kazanacağını iyi hesapladı. Başarı için formülü: Ücretini arttıran firmalar için konser turlarını bir reklam kampanyasına dönüştürmek.

Hayranlarına mesajı dans etmek ve iyi zaman geçirmek olan Jackson, şarkılarına çekinmeden Pepsi sloganlarını yerleştiriyordu. 29 Yaşındaki *bu eksantrik, büyük başarısı* "Bad"ın reklamında yeni bir mesaj daha iletiyordu: "Sizler yepyeni bir kuşaksınız ve Pepsi aranıza geliyor."

Jackson'nın Pepsi için yaptığı bu kefaletin ücreti 10 Milyon doların üzerindeydi. Pepsi PR uzmanları Jackson'la aralarındaki işbirliği sayesinde cola içici gençlerin sayısında büyük artış olacağını düşünüyorlar.

Bu birliktelik, Jackson'la Pepsi'nin simbiosis bir şekil aldığı TV reklamlarında da göze çarpıyor. Pepsi'nin pazarlama menejeri Schroeter, bu reklamlar sayesinde Pepsi'nin genç dinamik ve modern bir imajı olduğunu açıklıyordu. "Yeni Kuşak" konser alanlarında colanın değişik çeşitlerinden ikisi arasında yapılan Pepsi testlerine katılabilmek için Pepsi stantlarına doğru koşturuyordu. Sahneye giden yolda hayranlar Pepsi zeplinlerine, kocaman Pepsi şişelerine, reklam panolarına rastlıyordu.

Kesin olan birşey var: Hayranlar bir daha ki sefere, cola raflarını kolayca farkedebilecekleri bir süper marketin içinde yürüyecekler.

Aşağı yukarı yarım milyon kişinin geldiği konserde Münih Olympia stadyumundaki giderler düşüldükten sonra bile Jackson takımına bir milyon Mark kalıyordu. Ayrıca "Mama Konserleri"ni düzenleyenlere de binlerce mark kalmış oldu.

Yılda ikiyüz konser düzenleyen şirketin basın sözcüsü Baptiste Doerr "Mama Konserleri"nin yıllık gelirinin otuz milyon mark dolayında olduğunu açıklıyordu.

Örnekleri çoğaltmak mümkün: Bir İngiliz firması "M. M. Merchandise" konserlerde satılan tişörtlere yetmiş mark, ter bantlarına on mark'lık fiyatlar koyuyorlar. Veya Goldman basımevinin bastığı "Moonwalk" adlı Michael *Jackson biyografisi bir ayda* ikiyüzellibinden fazla satıyordu.

Hamburg "Yuppie"lerinin alış-veriş yaptığı Hamburg Galleria'da "Michaelmanya"'ya tutulmuş durumda. Michael Jackson'ın giysileri, takıları, Hamburg sokaklarını çizen M.Jakson tebeşirleri, satılan eşyalar arasında sayılabilir.

Yerel politikacılar da, gençlerin oylarını kapabilmek için, modaya uydular. Mama Konserlerinin bir sunucusu, Münih Valisi Georg Kronawitter'in "Herr Tschaksn'ın Münih'e geldiğinde ziyaretçi defterini imzalayıp imzalayamayacağını sorduğunu söyledi. Bu arada dergi ve gazeteler de Jackson'a, "Yalnız Star", "fenomen" gibi başlıklarla gereken ilgiyi gösterdi. Tempo dergisi yüzotuzbin mark ödeyerek "Moonwaek" biyografisini yayınladı. Ancak bu, dergiyi bazılarının gözünden düşürdü. Hatta bir okuyucu böyle sıkıcı bir biyografiyi ancak M.Jackson'un yazabileceğini söylüyordu.

Magazin dünyasında iyi bir satış için garanti, her zaman çeşitli dedikodular olmuştur ve Michael hakkında yeterince dedikodu yapılıyor. "Michael aktüell" adlı kitapta evindeki sahne giysilerinden takılarından sözedilirken, 'Bild am Sonntag' ise Michael'ın yılanı öldüğü için çok üzgün olduğunu ileri sürüyordu.

Belki Hamburg'daki konserde sadece iki tekrar yapmasının nedeni de budur!

Van Gogh ve Renoir İstanbul'da

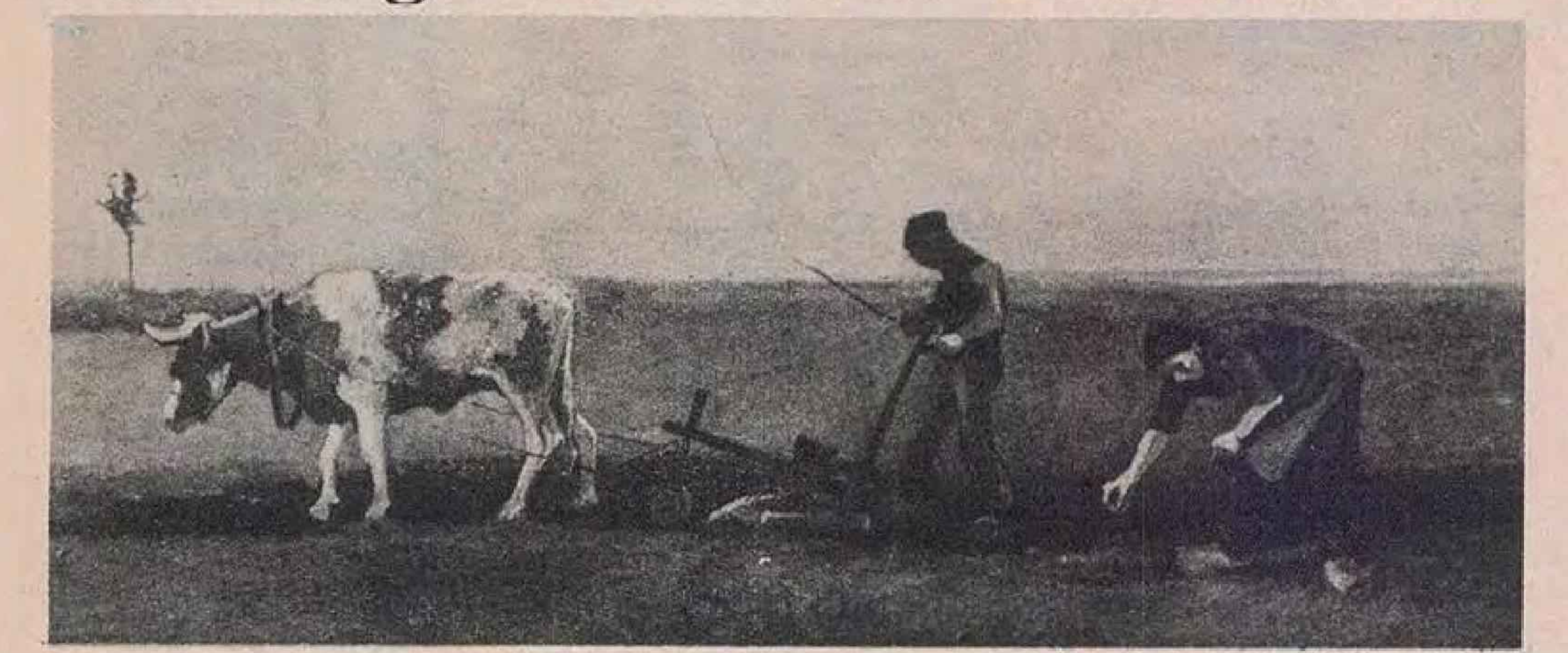

Van Gogh: Patates Ekimi

Geçen ay, İbrahim Paşa Sarayı diye de bilinen İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nde, 17. yüzyıldan günümüze kadar çeşitli dönemlerin ünlü ressamlarının "manzara" tablolarından oluşan bir sergi vardı. Türkiye'ye ilk kez çok ünlü ressamların orijinal tabloları geliyordu. Almanya'daki Von der Heydt müzesi koleksiyonunun bir bölümünü oluşturan sergide, Canaletto, Courbet, Corot, Van Gogh, Sisley, Monet, Pisarro, Munch, Kandinsky, Vlaminck, Max Ernst gibi duyduğumuz, kitaplarda örneklerini gördüğümüz ressamların birbirinden çarpıcı tablolarını izledik. Sanatseverler sergiye büyük ilgi gösterdi. Müze izleyicilerle doldu taştı. Kitapların, katalogların sayfaları arasında sıkışıp kalan tabloları orijinal boyutlarıyla, fırça darbelerinin pürtüklerini bile görerek, sağından solundan bakarak izlemek son derece heyecan vericiydi.

Sergi girişinde önce 17. ve 18. yüzyılın anlayışına göre yapılmış, doğa görünümlerini inceden inceye betimleyen tablolar yer alıyordu. 19. yüzyıla gelince resim anlayışının ne kadar değiştiğini, ressamların artık doğanın olduğu gibi betimlenmesi yerine "doğanın uyandırdığı izlenimleri" resmetmeye yöneldiklerini görebiliyorduk. Bir Pisarro, bir Sisley, bir Monet bize renklerin yanyana getirilmesi ile ışığı, atmosferi yansıtıyorlardı. Evet, Kirschner'i Nolde'yi, Ernst'i, Dubuffet'yi karalayabilmek ilk anda zordu, onların "manzaraları", 17. yüzyıl ressamlarının o sakin kır tabloları yanında insanı şaşırtıyor, rahatsız ediyordu. Ama 20. yüzyılın insanı, 20. yüzyılın sorunları ne kadar karmaşık bir düşünsenize!

Koleksiyon, 19 Ekim-16 Kasım arasında Ankara'da sergilenecek.

GENÇLER İÇİN YAZDILAR

Bırak gitsin elveda, sen başkaldırısın...*

Refik Durbaş

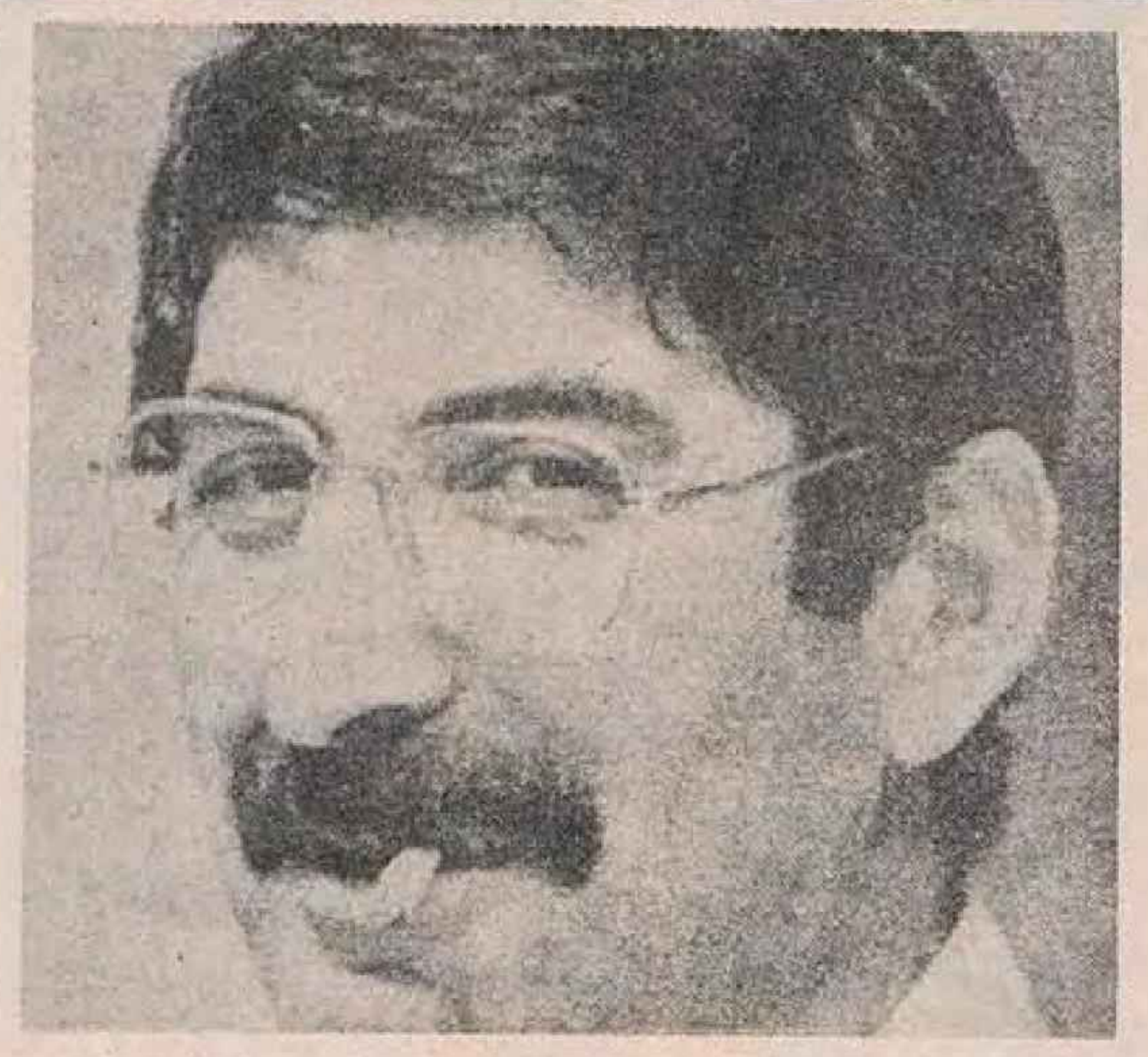

Nice acılardan süzülmüş gençliğin.
Nice anılardan.
Nice hüzünlerden.
Darbelerden geçirmiş günlerini, dar geçitlerden gecelerini,
dehlizlerden sabahını, kör avlularda akşamını.
İkindisi bembeyaz yüzünde bir fotoğrafın, gözleri kelepçeli.
Aşkı illegal.
Umudu bereketli, yoncaların gölgesi vurmuş içtiği suya.
Onuru aydınlık çizgilerinde gün ışığının.
Kuyu diplerine vuran gün ışığının.
Dağ rüzgârlarına vuran gün ışığının.
Denizlere ad olan gün ışığının.
Soyadı emeğin, direncin, bilincin.
Karanfil kokulu özgürlüğün.
Parantez içine alınmış bir ünlem işareti değil senin yaşamın.
Gençliğin, bırak gitsin nereye isterse elveda.
Sen başkaldırısın.

•

Hiçbir çaban olmadı yalnızlığın tuzunu damıtmaya çağlayanlardan.
Sinikliğin, içine kapanıklığın değil.
Çökmüşlüğün değil.
Çürümüşlüğün değil.
Sesin, kır çiçeklerinin sesi serinliği uzun uçurumlardan.
Günlerin renkli resimleriyle kuşatılsa da gazetelerin.
Gecelerin ekranıyla televizyonların.
Uydu ve uyduruk düşlerle şehvetin.
Hiçbir sesin senin sesinden güçlü olmasına izin veremezsin mutlaka.
Gülün kokusunu düşün.
Gülün yaprağını da.
Dikenini de.
Gül yaprağıyla, dikeniyle, kokusuyla; kendisi olmasıyla güzel.
Sen kendinle, kendi gençliğinle güzelsin.
Hangi vedaların rüzgârıyla savrulursa savrulsun elvedalar.
Sen başını kaldırdığınca güzelsin.
Hayata ve ölüme.
Adı ve soyadı olan her şeye...

•

Masal anlatmıyorsun uzağında kalsa da "hatıra"lar.
Gülüşünden fışkıran coşkudur
damarlarının labirentini dolaşan.
Kim, neyle ödeyebilir sınır tanımaz taşkınlığını?
Hangi bedelle?
Gençliğini yaşlandıkça içinde büyütüyorsun.
Nice kasırgalardan geçirdiğin günlerini.
Nice uçurumlardan gecelerini.
Niye özleyesin ki...
O kasırgaları da uçurumları da
her gün her gece yeniden yeniden
yaşamadın mı?
Doğrusu olan bu değil miydi?
Yerin altında unutuşun kanlı çiçeği.
Yerin üstünde unutulmuşluğun kanlı çiçeği.
Kendi üzerine açılan gökyüzü.
Sevinci yazan şiir.
Senin şiirin.
Gençliğinin.
Bırak gitsin
kendi bulduğu acılarda konaklasın elvedası
Sen kendine ait başkaldırıların acısında...

•

Bırak gitsin elveda, sen başkaldırısın.
Unutma, baş kaldırdıkça var olacaksın...

•

Baş kaldırdığınca seviyorum seni...

---

* *Refik Durbaş'ın bu şiiri ilk defa gazetemizde yayınlanmaktadır.*

1917 Ekiminde bir Amerikalı

John Reed: Sıyasal gazetecilikte yeni bir çığır açtı.

1887'de Portland'da doğan John Reed, 17 Ekim 1920'de Sovyetler Birliği'nde henüz 33 yaşındayken öldü. Fakat bu kısa yaşamında, önce Meksika halkının mücadelesini, daha sonra bir dünya savaşını ve dünyayı alt üst eden bir devrimi yakından izledi. Keskin gözlem gücünü de katarak belgesel nitelikte ölmez yapıtlar yarattı.

Oldukça varlıklı bir ailenin çocuğu olan Reed, Harvard Üniversitesi'nde gazetecilik eğitimi yaptıktan sonra Revolutionary Age (Devrimci Çağ) ve kendisinin kurduğu Worker's Voice (İşçinin Sesi) gibi gazetelerde yazmaya başladı. Bir süre sonra köylü isyanlarıyla çalkalanan Meksika'ya gitti. Köylülerin lideri Pancho Villa ile yakın bir dostluk kuran Reed, uzun süre, bizzat savaşın içinde yeralarak Meksika halkının 1917'de anayasanın hazırlanmasına kadar süren mücadelesine tanıklık etti.

Meksika devrimi dünya çapında bir devrim olmadı. Ancak Reed bu devrimle ilgili röportajlarında gazetecilik ve yazarlık dehasını kanıtladı ve sanki dört yıl sonra bu kez dünyayı yerinden sarsacak başka bir devrimin tanıklığını yapmak için bir ön yapıtı yarattı. Viva Meksika adlı yapıtla edebi siyasal röportaj alanında yeni bir çığır açtı.

Yazar, 1919'da yayınlanan başyapıtı "Dünyayı Sarsan On Gün"ün önsözünde şöyle diyordu. Bu kitap tarihin yoğun bir parçasıdır, kendi gözümle gördüğüm bir tarih. Bu kitap, işçilerle askerlerin önderliğini yapan Bolşeviklerin Rusya'da Kasım Devrimi'nde (eski Rus takvimine göre devrim ekim ayında olmuştur.) iktidarı nasıl ele aldığını ve Sovyetlere nasıl verdiğini ayrıntılı olarak anlatan bir hikayedir, başka bir şey olmak iddiasında değildir."

Hikayesinin kaynakları bir anlamda kanıtları olarak, yüzlerce gazete, kararname, açıklama ve bildiriden yararlandığı halde, Reed'in yapıtı sıkıcı bir belgesel niteliğine bürünmemiştir. O, devrimi yaşayan, yaratan insanları, yaşadıkları heyecan ve coşkuyla, büyük umutları, inançları ve kendi geleceklerini ellerinde tuttuklarının bilincine varmanın şaşkınlığıyla anlatmış, okuyana devrimin o sıcak günlerinin heyecanını yaşama şansı tanımıştır.

Reed ayrıca devrim Rusyası'ndaki izlenimlerini anlattığı "Kızıl Rusya" ve "Kornilov'dan Brest, - Litovsk'a" adlı iki kitap daha yayınlamıştır. İkinci kitapta devrimci örgütlerin doğuşlarını ve yaptıklarını, halktaki duyguların gelişimini, Sovyet devletinin yapısı ve Best-Litovsk konuşmalarının izlediği yolu ve sonucu anlatmıştır.

1919'un başında, yani Bolşevikler iktidarı alalı bir yılı aştığı halde Rusya'da ne olup bittiğini anlayamadan devrimi hala bir serüven olarak kabul eden Batı'ya "...evet bu bir serüvendir ama insanlığın bugüne kadar giriştiği serüvenlerin en büyüğüdür. Bu emekçi yığınların önünde tarihe geçen, geniş ve basit istekleriyle herşeyi sarsan bir serüvendir" yanıtını verecektir Reed.

Çalışmaları ve çok yönlü kişiliğiyle birçok meslektaşına örnek olan Reed için Lenin, Dünyayı Sarsan On Gün'ün önsözünde şöyle yazmıştı: "Büyük bir ilgi ve dikkatle okudum John Reed'in Dünyayı Sarsan On Gün kitabını. Dünya işçilerine çekinmeden tavsiye ederim. İşte milyonlarca basıldığını, tüm dillere çevrildiğini görmek isteyeceğim bir kitap. Proleter devrim ve proleterya diktatörlüğünün gerçekte ne olduğunun anlaşılmasında bu denli önemli olan olayları, içtenlikle ve çok canlı sergiliyor."

6 üniversitelinin karikatür-resim sergisi

Çorum'lu genç sanatçılar: (Soldan sağa) Murat Çelik, Hülya Ulaş, Tülay Güven, Altan Özeskici, Ertan Baran ve Nurettin Akkaya.

Çorum Güzel Sanatlar Galerisi, Eylül ayında 15 gün süreyle 6 üniversiteli öğrencinin kendi çabalarıyla başardıkları karma karikatür ve resim sergisine sahne oldu.

Sanatsal etkinlikler yönünden bir kısırlığı yaşayan Çorum, gençlerin deyimiyle olanaksızlıklar içinde kolektif bir çabayla açılan bir sergiyi konuk etti.

6 genç yeteneğin suluboya, pastel boya, karakalem, guaj ve karikatürlerden oluşan 60 ürünü sergilendi. Sergi 12-27 Eylül arasında yapıldı.

Bu sergiyi açanların iki ortak yanları vardı. Hepsi genç ve öğrenci. Hepsinin de (Altan hariç) ilk sergileriydi.

Sergiyi gezerken, Murat Çelik'in yalnızlığa, unutulmuşluğa itilmiş ama umutsuz olmayan insanları, Nurettin Akkaya'nın mürekkep çalışmasında uğraş veren isimsiz kişileri, Hülya Ulaş'ın pastel çalışmasında anlık mutlukları, Tülay Güven'in sade çizgileri, Ertan Baran'ın karakalem çalışmasından bir çok tipleri ve Altan Özeskici'nin karikatürlerinde ise günceli bir odakta buluşturan çizgileri gözümüze ilk çarpanlardır.

Kısacası: 6 kolektif çalışma, 6 ayrı yetenek, 6 ayrı derenin bir çayda birleşmesi ve 60 ayrı barış dolu bir dünya vardı, üniversiteli gençlerin karma karikatür ve resim sergisinde.

Örgüt, birlik, yasallık

Hem, mevcut parçalar dışında duran herkesin katkısını ve katılımını sağlamak için, hem mevcut hukuki statüleri demokratikleştirmek için yasal bir partinin hazırlık çalışmalarına şimdiden başlayarak ülkemizdeki demokratik ve sosyalist süreçleri hızlandırmak sadece mümkün değil, aynı zamanda zorunlu bir çözümdür.

Madem ki amaçlanan, yasal, geniş ve kitlesel bir partidir, şu halde bu partinin daha başlangıçta binlerce kişiyle birlikte kurulmasının imkanlarını aramak, bugünden aramak gerekiyor. Bu çalışmalar yeterli bir olgunluğa ulaştığında partinin levhasında hangi kelimenin yazılı olacağına önem vermeksizin müşterek kuruluş gerçekleştirilmelidir.

Değerli okurlarımız,
Bildiğiniz gibi şimdiye kadar orta sayfada ''
üst başlığı altında araştırma ağırlıklı konular
man zaman da konu bütünlüğü olmayan far
larına yer verdik. Farkedeceğiniz gibi bu sa
yaparak eğitim ağırlıklı bir orta sayfa hazırl
işlenmemiş bir konudaki yazısını, Çağatay An
rihe Bakış'' toplantısındaki konuşmasının yay
rın Dergisi çevresinden Zekeriya Aytemur ar
şünce''ye bir başka açıdan yaklaşan yazısı v
SHP mitinginden kalkarak yaptığı çarpıcı be
ğınızı umuyoruz. Eylül ayı, gazetenin tüm sa
litik yoğunluğu ile orta sayfayı da etkilemişti
na yerinde bir tercih yaptığımıza inanıyoruz

Çağatay Anadol

Konuşmama bu büyülü sözler üzerinde kısaca durarak başlamak istiyorum.

Bir zamanlar feylesoflar dünyayı yorumlamakla uğraşırlarken vardıkları bulguların toplandığı kitaplar sadece okunmak ve kütüphanelere konulmak içindi.

Felsefede devrim, ''esas olan dünyayı yorumlamak değil, değiştirmektir'' cümlesiyle başladı. Ve birden bire öğretilerden biri, kitaplık raflarında durmak, ya da bilimsel çalışmalara dipnot olmak kaderinden sıyrıldı. Çünkü dünyayı değiştirmek, öğretinin siyasal mücadeleyle bütünleşmesini, siyasal iktidar hedefini önüne koymasını ve bunun için örgütlenilmesini gerektiriyordu.

Eski feylesofların, düşüncenin maddi güce dönüşmesi gibi bir hedefleri yoktu. Ama felsefede devrim yapan öğreti, ancak düşünsel gücün kitleleri sararak maddi güce dönüşmesiyle felsefede devrim yaptığını kanıtlayabilirdi. Yani düşünce alanındaki devrimi maddi yaşam alanına taşıyarak bunu yapabilirdi.

Böyle bir kanıtlamaya dünya tarihi birçok kez tanık oldu.

Felsefedeki devrimi, maddi yaşama taşıma mücadelesi dünyanın geri kalan bölümünde devam ediyor.

Dünya yeni kanıtlamalara tanık olacak.

İşte Eylül 1920, felsefedeki devrimi, maddi yaşama taşıma mücadelelerinin anahtarı olan ÖRGÜT demektir.

Örgüt sorununun çözümüne geçen yüzyılın sonlarıyla, bu yüzyılın başlarında bir dizi ülkede tanık olundu. Bu tanıklık ya birden fazla çevreyi birleştirerek, ya örgüt sorunundaki tekil çözümleri tek bir örgüt çatısı altında toplayarak ya da her iki biçimin bir kombinezonu şeklinde gerçekleşti.

Aynı dünya görüşünün aynı örgütte zembereğini kurması, ünlü deyişle eşyanın tabiatı gereğiydi. Bu yüzden ÖRGÜT sözcüğü her zaman BİRLİK sözcüğü ile birlikte telaffuz edildi.

Türkiye işçi sınıfı siyasi hareketi kesintiye uğratılma çabalarını elinin tersiyle burjuvazinin suratına çarpma becerisini göstermiştir. Gelecek kuşaklara bırakacağımız bu olumlu mirasta payı olan herkese ne mutlu.

Örgüt ya birlikle doğdu, ya birlikle tamamlandı.

Ve işte Eylül 1920, daha önceden başlamış olan ve süregelen siyasi çalışmaların tek bir örgüt içinde bütünleştirilmesi ve yeni bir nitelik aşamasının yaratılmasıydı.

1920 Eylülü bu yüzden, aynı zamanda BİRLİK demekti. *Birlikle örülmüş örgütün kendisinden* kan aldığı emekçi sınıfa yayılması, öğretinin gücünü maddi bir güce dönüştürmesi, büyük ölçüde yasallığa bağlıdır. Bunun en açık kanıtı hareketimizin, en uzun yasallık dönemi olan 1961-71 arasında ulaştığı kayda değer kitleselliktir.

O dönemde yetişmiş kadroların günümüze taşıdığı zenginliktir.

Eylül 1920 yasallık demek değildi. Ama sınıfımızın ilk ataları birinci hedef olarak yasallığı seçmişlerdir;

Seçimleri doğruydu.

Muhatapları hunhardı.

Bedenleri deryaya, anıları güneşe gömüldü.

ÖRGÜT-BİRLİK-YASALLIK

Bu sözcükler bizler için olduğu kadar burjuvazi için de büyülü. Bu yüzden, yirmilerden ellilere sayısız tevkifat, baskı, işkence, ölüm yaşandı. Bu süreçte yaşamını kaybedenleri, ve bu sürecin şimdi bizlerle birlikte yaşayan anıtlarını bir kere daha selamlıyoruz;

ÖRGÜT-BİRLİK-YASALLIK

Bu üç sözcük her zaman yanyana olamadı.

ÖRGÜT ve BİRLİK 1950'lere kadar hep oldu. Yasallık kısa dönemlerle bu ikisine eşlik etti.

Ama 1950'lerle birlikte ülkemiz yaşamından, on yıllık bir süre boyunca ÖRGÜT-BİRLİK-YASALLIK koparıldı. Bunun neye mal olduğunu söylemek istiyorum.

Bu bir kuşağa maloldu.

Doğamayan bir kuşağa.

Benim kuşağım kırklı yaşlarının ilk yarısında. Rasih ağabeyimizin bizden yirmi yaş büyük olduğunu sanıyorum. Ellilerinde olan bir kuşak yok bugün.

Örgütteki kesintinin, yaşamdaki kesintiye nasıl da bire bir tekabül ettiğini bundan iyi hiçbir şey gösteremez.

Bizi örgütsüz bırakmanın burjuvazi için, örgütsüz kalmamanın bizler için ne kadar hayati olduğunu bundan daha iyi hiçbir şey gösteremez.

1960'lı yıllar, örgüt-birlik-yasallığın en uzun süre birleştiği dönem oldu. Hiç kuşku yok mücadele tarihimizin altın dönemlerinden birisidir bu dönem.

Ben eline doğduğumuz üç insanı anmak istiyorum.

Kısa bir süre sonra kendisini yitirişimizin birinci yılına ulaşacağımız Behice Boran'ı...

Şu anda burada olan ve sanırım eski öğrencilerinden birini keyifle dinleyen Sadun hocamızı...

Ve bugün görüşlerimiz çakışmasa da sayın Mehmet Ali Aybar'ı.

1970'li yıllarda örgüt ve kısmen yasallık vardır. Birlik ise yoktur. Hareket zengindir ama, bu çerçeveyi kıramamış, büyük bir kitleselliğe ulaşma olanağını kullanamamıştır. Faşizmi engelleyememiştir.

1980 Eylül'ü tarihimizin en hunhar dönemini başlatır.

Burjuvazinin hevesi, kısmi olan yasallığı da almak, örgüt sözcüğünü, olmayan birlik sözcüğünün yanına göndermektir.

1980'lı yıllar üç büyülü sözcükten birincisinin zaferine tanıklık etmiştir. İkincisi olan birlik alanında önemli adımlar atılmıştır, atılmaktadır.

Birinciyi başarır.

İkincide hevesi kursağında kalır.

Bugün sosyalist mücadeleye içerden veya dışardan bakan herkesin ortak kanısıdır bu.

Türkiye işçi sınıfı siyasi hareketi kesintiye uğratılma çabalarını elinin tersiyle burjuvazinin suratına çarpma beceresini göstermiştir.

Gelecek kuşaklara bırakacağımız bu olumlu mirasta payı olan herkese ne mutlu.

Evet, 1980'li yıllar üç büyülü sözcükten birincisinin zaferine tanıklık etmiştir. İkincisi olan birlik alanında önemli adımlar atılmıştır, atılmaktadır.

Ama günümüzün birlik sorununun özgül bir yanı var.

1920'lerde birleşenler ''işte işçi sınıfının partisi'' diyebilmişlerdi, hareketin kesirlerini birleştirmek, hareketin bütününü birleştirmekle çakışıyordu.

Bugün böylesi bir, yüzde yüz çakışmadan sözedemeyiz.

Bu yüzden de amaçladığımız birlik ve dolayısıyla öngördüğümüz örgüt sadece bölünmüş olan, ayrı ayrı duran parçaların birleşmesiyle gerçekleştirilemez.

Şu ya da bu yapısal bütünlük içinde yeralmadığı halde, diri, mücadele kararlılığı içinde, öğretiye sadık ve birleşik bir harekete katılmaya hazır binlerce arkadaşımız vardır.

İşte bu nedenle, birliğin nihai çözümüne bu arkadaşlarımızın da ortak iradesine katıldıkları bir süreçten geçerek ulaşacağız.

Konunun böyle anlaşılması karşımıza yöntem sorununda görüş birliğine varmak gibi bir görev koyuyor. Hiçbirimizin dar bir politik yapılanmayı arzulamadığı, birlikten böyle kapalı kapıcı bir örgütlenme murat etmediği apaçık belli.

Ortaya bir program ve açıklayıcı nitelikte temel görüşler koyup başkalarına ''işte sana parti'' der durumuna düşmemek gerekiyor. Çünkü böyle bir program ve politik baz sadece birleşmiş olan parçaların birliğinin ifadesidir.

Bu şüphesiz tarihsel önemde bir adım olacaktır. Ama çözümün kendisi değildir. Bu adım atılırken en geniş birliğin yolunu açacak bir anlayış üzerinde de mutabakat sağlanabilir.

Benim paylaştığım öngörü böyle bir siyasal yapıda yeralabilecek herkesin birlik sürecine hemen bugünden, aktif olarak katılabilmesinin yöntemlerini yaratmaktır.

Ortaya bir program ve açıklayıcı nitelikte temel görüşler koyup başkalarına ''işte sana parti'' der durumuna düşmemek gerekiyor. Çünkü böyle bir program ve politik baz sadece birleşmiş olan parçaların birliğinin ifadesidir.

Madem ki amaçlanan, yasal, geniş ve kitlesel bir partidir, şu halde bu partinin daha başlangıçta binlerce kişiyle birlikte kurulmasının imkanlarını aramak, bugünden aramak gerekiyor. Böylebir kuruluş için atılacak adımlar, gene bugünden başlamalıdır. Ve ona katılacak herkesin tartışabileceği, görüşünü, önerisini bildireceği bir süreç öngörülmelidir.

Bu çalışmalar yeterli bir olgunlağa ulaştığında partinin levhasında hangi kelimenin yazılı olacağına önem vermeksizin müşterek kuruluş gerçekleştirilmelidir.

Kuşkusuz ki, böyle bir örgüte ulaşmak birlik sorununun tamamlanması değildir, çünkü bu örgütlenme bir evreden geçerek birliği örecektir.

Daha geniş emekçi yığınlarına ulaşarak sosyalizme gönül vermiş tüm insanlarımızı geniş bir hareket halinde birleştirecektir ve saflarına her gün yeni yeni insanlar kazanacaktır.

İdeolojik homojenleşme gerçekleştikçe, örgütsel süreklilik garanti altına alınacak ve böylece birlik süreci tamamlanmış olacaktır.

Gerek bu çalışmaları başlatmak için, gerekse sonuçlandırmak için hem yeterli bir potansiyel vardır, hem de bu potansiyeli örgütsel yapıya ulaştırma olanağı vardır. Karşımızda duran hukuki engelleri, daha doğrusu hukuk dışı engelleri aşmanın yolu da bence gene buradan geçmektedir.

Böyle dağınık bir vaziyette kalarak hiçbir engel aşılamaz, haraket içindeki mevcut yapılar birleşseler bile dağınıklık sürer, çünkü ortaya organizma çıkmaz.

Bazı hukuki gerekçeler yüzünden, şu anda tek ve birleşik bir politik yapıyı özleyen binlerce gönüllü insanı dergi okuru durumunda tutarak o hukuki gerekçeler nasıl aşılabilir?

Öyleyse, hem mevcut parçalar dışında duran herkesin katkısını ve katılımını sağlamak için, hem mevcut hukuki sta-

Devamı 11. Sayfa'da

Yeni Politik Kültür, ihtiyaç mıdır?

Yeni olan, savaştan ve şiddetten arınmış bir dünya hedefinin daha önce sosyalizmin doğası ve sınıf mücadelesinde en uygun araçların seçimi sorunu olarak görülürken, bugün global planda barışın alternatifsiz olması nedeniyle taktik düzeyden stratejik düzeye yükselmesidir.

Zekeriya Aytemur

21. yüzyıla girmeye hazırlanırken insanlığın içinde bulunduğu duruma bir göz attığımızda, kriz tablosuyla karşı karşıya kalıyoruz. ''Uygarlık krizi'' olarak da adlandırılan bu krizin özü, insanlığın askeri, ekonomik, ekolojik vb. nitelikteki felaketlerle karşı karşıya olması ve henüz bu felaketlerin önlenmesi bakımından güvenilir araçları bulamamış olmasıdır.

İlk düşünüldüğünde insanlığın uygarlık krizinden radikal biçimde kurtulmasının, dünyanın sosyalist yenilenmesi ile olanaklı olduğu fikrini akılcı bulabiliriz. Ancak, 20. yüzyılın bize gösterdiği bir gerçek, bu yenilenmenin uzun bir sürece yayılacağı ve bu süre içerisinde karşıt sistemlerin birarada yaşamasının zorunluluğudur. Tümüyle olmasa bile büyük kısmıyla kapitalizmin bugün içinde bulunduğu aşamadan kaynaklanan global insanlık sorunları ise, bu süreci beklemeden, insanlık soyunun yok olması sonucunu doğurabilecek niteliktedir. Öyle ise askeri, ekonomik, ekolojik vb. global sorunlar bugünden çözülmek ve insanlık soyunun devamı garanti altına alınmak zorundadır.

Toplumsal ilerlemenin önünü tıkayan sorunlar da; tüm insanlığın yok olmasına yol açacak bir nükleer savaş tehdidi, Üçüncü Dünya ülkelerinde yaşanan ekonomik çöküntü, açlık ve dış borçlar sorunu, doğaya hükmeden insanın doğa tarafından tehdit edilir hale gelmesi ve ''insan''ın bir nesne olarak görülmeye başlaması vb. sorunlardır. Dev boyutlardaki bu sorunların tek bir sistem ya da sınıf tarafından çözülemeyeceği açıktır. Kaldı ki, dünya sosyalist sistemi ''biz savaştan ve şiddetten arınmış bir dünyayı hedefliyoruz'' dese bile emperyalizm var iken ve bu hedeflerin karşısında yer alırken böyle bir dünya hedefi gerçekçi midir?

İşte bu olgu karşıt sınıfsal güçleri, insanlık soyunun devamını garanti altına almada ''partner'' durumuna getiriyor. Sistemler, sınıflar, gruplar ve bireyler arasındaki karmaşık çelişkilere rağmen ''dünyanın bütünselliği'' kavramı da ifadesini burada buluyor. Dünyanın devrimci yenilenmesini sağlayabilmek için önce onun varlığını korumanın zorunluluğu bizi yeni bir düşünce tarzına zorluyor. Bu öznel bir tercih değil, şu andaki nesnelliğin aşılması için bir zorunluluktur.

•••

Barış ve şiddetsizlik sorunu, Marksizmin gündemine ilk kez giren bir sorun değil. Ustaların eserlerine baktığımızda barış ve şiddetsizliğin tercih edilirliğinden ve aksinin ancak burjuvazinin dayatması sonucu zorunlu olarak tercihinden söz edildiğini görürüz. O halde ''yeni'' olan nedir? Yeni olan savaştan ve şiddetten arınmış bir dünya hedefinin daha önce sosyalizmin doğası ve sınıf mücadelesinde en uygun araçların seçimi sorunu olarak görülürken, bugün global planda barışın alternatifsiz olması nedeniyle taktik düzeyden stratejik düzeye yükselmesidir. Şimdiye dek olanla yeniyi karşı karşıya getirmemek, ancak yeninin ayırdedici özelliğini de vurgulamak gerekiyor.

Sistemler arası diyalog ve işbirliği sadece komünistlerin benimsemesi gereken bir konsept de değildir. S.Aktan'ın da belirttiği gibi kapitalizmin ''...işçi sınıfına (genelde sosyalizme) karşı, gerici haksız ve saçma önyargılarının önüne realiteyi çıkarması..'' gerekir. (G.Dünyası Temmuz 88 s.9)

Ancak, emperyalizmin yeni düşünce tarzının zorunluluğunu kabul etmesi için bunda bir çıkarının olması gerekir. Kendi varlığının sonu anlamına gelecek bir kabüle yanaşmayacaktır. İnsanlığı tehdit eden sorunların burjuvaziyi de dışında bırakmaması (dünyanın bütünselliği), sanayi toplumundan teknoloji toplumuna geçiş, üretici güçlerdeki değişim, nesnelliğin belirmesinde politik faaliyet içindeki insanın rolünün artmış olduğu gerçeği, tüm bunlar kapitalizmin yeni düşünceye yaklaşmasının reel zeminini oluşturuyor.

•••

Yeni politik kültür sadece uluslararası ilişkileri ilgilendiren bir olgu değildir. Herşeyden önce uluslararası ilişkiler ulusal, sınıfsal ve grupsal ilişkilerden bağımsız, kapalı bir sistem olarak belirmez. Silahsızlanma görüşmelerinde karşı karşıya gelen iradeleri sadece iki ''güç''ün ya da iki ''süper lider''in iradeleri olarak düşünmek, tüm dünyada barış için hareketlenen milyonların iradesini hiçe saymaktır.

Uluslararası planda gerginlik ve militarizmden yana olan güçlerle, ulusal planda anti-demokratik, gerici rejimlerden yana olan güçlerin aynı olduğunu görüyoruz. Bu güç uluslararası tekelci-militarist oligarşi ve onun ulusal bölümleridir. Bu nedenle tüm dünyada barış ve demokrasi için mücadele eden güçlerin, antagonist sınıfları da içerir biçimde genişlediğini, oligarşinin ise giderek yalıtlandığını görebiliyoruz. Bugün her halkın -aynı zamanda işçi sınıfının- önünde duran en önemli görev bu sürecin derinleştirilmesidir. Böylece oligarşi üzerinde kurulacak baskı ile toplumsal ilerlemenin önündeki engeller temizlenebilecektir.

Ulusal planda oligarşiye karşı yürütülen savaşımın yöntem ve araçlarına gelince, yöntem olarak ''şiddet''i benimsemenin, global plandaki savaştan ve **şiddetten** arınmış bir dünya hedefiyle ne denli uyuştuğu ve global hedefin gerçekleşebilirliğini ortadan kaldırma tehlikesi gündeme geliyor. İşte bu noktada, yeni düşünce tarzı ulusal planda ele alınırken, uzlaşmacılık ve devrimci görevleri erteleme eleştirisiyle karşı karşıya kalınıyor.

Öncelikle ''devrimi erteleme'' sorununu inceleyelim. ''Erteleme''; o an olanaklı ve var olanı gerçekleştirmeyip, daha ileri bir zamana bırakmaktır. Oysa varolana baktığımızda, yıllardır devrimci durumların görülemediğidir. Kaldı ki devrimci durum doğsa bile bugünkü güçler dengesinde devrimin korunup, korunamayacağı sorunu da ortadadır. Bu eleştirel yaklaşım dünya komünist hareketinin yıllardır sahip olduğu yanlış yaklaşımdan doğuyor kanısındayım. Bu yaklaşımdaki yanılgı kapitalizmin kendini yenileyebilme özelliklerinin gözardı edilmesi ve yine emperyalizmin zayıf halklarını onarabilme için yürüttüğü çabaların hesaba katılmamasıdır.

''Uzlaşmacılık'' eleştirisi ise genel-insani olan ile sınıfsal olanın diyalektik ilişkisi çerçevesinde ele alınmalıdır. Sınıf savaşımı, gücünü tarihin akışından alan ve hiç bir iradenin önüne geçemeyeceği bir olgudur. Sorun, sınıf savaşımının insanlığı uygarlık krizinden kurtarmak için verilen savaşımla bağlantısındadır. Yukarıda açıklamaya çalışıldığı gibi, toplumsal ilerlemenin önündeki engellerin ortadan kaldırılmaması insanlığın sonu anlamına geliyorsa, insanların -yani burjuvaların, işçilerin ve diğerlerinin- olmadığı bir durumda sınıf savaşımı ne anlama gelir?

Yeni politik kültür, sadece uluslararası ilişkileri ilgilendiren bir olgu değildir. Herşeyden önce uluslararası ilişkiler ulusal, sınıfsal ve grupsal ilişkilerden bağımsız, kapalı bir sistem olarak belirmez.

Tüm bunları gözönüne aldığımızda statükoya razı olmaktan başka seçeneğimizin olmadığı sonucu mu doğuyor? İnsanlık soyunun devamını garanti altına almak nasıl bir görevse, dünyanın devrimci yenilenmesini sağlamak da bir zorunluluktur. Bugün tüm dünya komünistlerinin tartıştığı teorik sorun da bunun nasıl sağlanacağıdır. Bugünden net yanıtlar vermek olası görünmüyor, ama bilinemezci bir tutum da yok. Tarihsel teorik - pratik birikimimiz ile öznenin nesne üzerindeki belirleyiciliğindeki artış birlikte ele alındığında bu sorunun üs-

Devamı 11. Sayfa'da

GENÇLİK SORUNLARI''
a yer vermeye çalıştık. Za-
klı yönelimli polemik yazı-
yıda değişik bir düzenleme
ladık. Tektaş Ağaoğlu'nun
adol'un ''Günümüzden Ta-
ınlanmamış tam metni, Ya-
kadaşın ''Yeni Politik Dü-
e nihayet Orhan Atalay'ın
lirlemeleri ilgiyle okuyaca-
yfalarına yansıdığı gibi po-
r. Sıkıcı görünmek pahası-
.

Gençlik Dünyası

Sosyalizm ve madalyalar

Tektaş Ağaoğlu

Sovyetler Birliği'nde yeniden yapılanma çerçevesinde ayrıntı gibi görünen bazı yenilikler var; öne çıkardıkları olgular ve ilginç uzantılarıyla dikkati çekiyorlar. Bunlardan biri, ''madalya bolluğu''nu önleyici yeni düzenlemelerin gündeme getirilmesi.

Ülkenin en gözde nişanları - Lenin ya da Ekim Devrimi, vb. - nicedir maksatlarını aşan kıstaslarla rasgele dağıtılır olmuştu. Kimi önemli kişilerin üstüste birkaç kere aynı madalyaya lâyık görülmesi nerdeyse olağanlaşmıştı. Parti ya da yönetim ileri gelenlerinin doğdukları kentte heykellerinin dikilmesi için adeta sıraya girdikleri söyleniyordu.

Şimdi bu tür pratiklere son veriliyor. Çok da iyi ediliyor.

Geçmiş uygulamanın sık sık hayli gülünç biçimlere büründüğünü, bazen daha da gülünç boyutlara ulaştığını görmezlikten gelmenin anlamı da yok, yararı da. İçi boşalıp gerçek işlevini yitiren, o yüzden de en olmayacak aşırılıklara, gülünç durumlara yol açan bir uygulamayı sıkı denetim altına alma. Zaten şimdiye kadar olanlar, sosyalist toplumda seçkin hizmeti ödüllendirme pratiğinin, gerekli dikkat ve titizlik gösterilmediğinde, çığırından çıkmaya ne denli yatkın olduğunu gösteriyor.

Sosyalist toplumda yurt savunmasına, ekonomik ve toplumsal gelişmeye, bilim ve kültüre, sanata, barışa ve genel olarak **sosyalizme** seçkin hizmetin takdir görmesinden daha doğal ne olabilir? Hizmetin takdir gördüğünün görülmesi de elbette gereklidir. Gereklidir, çünkü sosyalist toplumda - özellikle de sosyalizmin kuruluş ve konsalidasyon döneminde - o takdirin görünür kılınması toplumun bireylerini tek tek ''örnek davranışa teşvikin çok ötesinde, onları birbirine bağlayan, toplumun genel moral yapısını ve yönelimini sürekli pekiştirip güçlendiren değerlerin vurgulanmasına yararı, o değerleri yansıtma, canlı tutma ve etkin kılma işlevi açısından önem taşır. Öyle olduğu için de **bu işlevin** her zaman büyük titizlikle gözönünde tutulması gerekir. Aksi halde türlü olumsuzlukların birbirini izlemesini önlemekte güçlük çekilecektir.

Mesela politik etkinliği ağır basan bir kimsenin ''hizmetini takdir'' sıradanlaşacak yada takdire lâyık görülmenin âdeta hiyerarşik bir sıralandırmaya bindirildiği görülecektir. O zaman hizmetten çok, hizmetin takdiri öne çıkarak sözkonusu işlev tüm içeriğinden soyutlanacaktır. Seçkin hizmeti ödüllendirme pratiğine, hizmetin takdirinden çok, ödül dağıtımı olarak kendi başına bir işlev yüklemiş olacaktır.

Bu durum hizmetin olduğu kadar, hizmeti takdirin de ve takdiri belirtme gereğinin de anlamlarını bulandırır.

Herşeyden önce, sosyalist toplumda vurgulanması gereken değerleri çarpıtır, içlerini boşaltır, resmiyet kalıbına bürünmüş sözde değerlere dönüştürür; amaçlanan hedefin tersi sonuçlar ortaya çıkar; toplumun bireyleri arasında ve genel olarak toplumda **o değerler** konusunda kuşku doğar, ters ve olumsuz yargılar yayılır, kökleşir. Resmi törenlerde yüzlerinden önce kalıpları ve herhalde birkaç kilo çeken madalyalarıyla göze çarpan yöneticilerin görünümü tek başına o bile, düz yurtdaşların zihinlerinde sosyalist toplum ve sosyalizm hakkında olumsuz imajlar, telkinler uyandırabilir. Hizmetin madalyada yansıyan ışıltısı ile hayatın yaşanan gerçekliği arasındaki çelişki, insanları tüm sosyalist değerlere sırt çevirmeye, inançsızlığa, sinisizme sürükleyebilir.

Seçkin hizmetin ödüllendirilmesinde esas işlerin gözetilmemesiyle yozlaşan pratik, partinin demokratik merkeziyetçi işleyişinde, devlet yönetiminde, bilim ve kültür, sanat gibi etkin alanlarda tabasbus ve kariyerizmi teşvik ederek, olgunlaştırarak hem atalet, paslanmaya zemin oluşturur, hem de bir tür politik manipülasyon aracı olabilir. Bundan doğan çeşitli sonuçlar toplumun ana gövdesi ile yabancılaşma eğilimlerini besler, geliştirir, giderek reel sosyalizmin birçok veçhesini ''reel''leştirebilir.

Seçkin hizmetin ödüllendirilmesindeki esas işlevin gözetilmesiyle yozlaşan pratik partinin demokratik merkeziyetçi işleyişinde, devlet yönetiminde, bilim ve kültür, sanat gibi etkin alanlarda tabasbus ve kariyerizmi teşvik ederek, olağanlaştırarak hem adalete, paslanmaya zemin oluşturur, hem de bir tür politik manipülasyon aracı olabilir. Bundan doğan çeşitli sonuçlar toplumun ana gövdesi ile öne çıkan yönetici kesim arasında karşılıklı güvensizlik ve yabancılaşma eğilimlerini besler, geliştirir, giderek reel sosyalizmin birçok veçhesini ''reel politiker''leştirebilir.

Nihayet, hizmetin ödüllendirilmesi adına kimi uygulamalar, meselâ bir parti genel sekreterinin aynı yüksek nişanla üç kere, yetmedi beş kere donatılması çeşitli düzey ve dozlarda kişi kültünden yararlanma tavrının alttan alta süregitmesinde de etkili olabilir. Sosyalizme hepten yabancı bu eğilim her zaman çok uç ve aşırı noktalara vardırılmayabilir ama, olduğu kadarıyla da, ardında yatan iç ve dış politikaya ilişkin mülâhazalar, otorite odaklaşmasına ve bunun yansıtılmasına yönelik ince hesaplar, seçkin hizmeti ödüllendirme pratiğini çığrından çıkardığı ölçüde, o pratikten umulan yararı sosyalist toplumun da, sosyalizmin de zararına dönüştürür.

Nitekim S.Birliği'nde yeniden yapılanmada madalya - nişan bolluğuna karşı tavır almanın da gündeme gelmiş olması, şimdiye kadar bu alanda süregelen pratiğin böylesi olumsuzlukları şu ya da bu ölçüde işlendiğini gösteriyor. Elbetteki bu pratik yukarda sayılan olumsuzlukların ne tek başına kaynağı, ne de en önemli bir kaynağı. Hatta, olumsuzlukların kaynağı olmaktan çok, tezahürlerinden biri olduğunu söylemek daha doğru olur. Ama o dahi olumsuzlukların oluşmasında ve sıradanlaşmasında bir etkendir. Bu bakımdan, ''madalya - nişan bolluğuna son'' kampanyası S.Birliği'nde yaşanmakta olan öz-hesaplaşma ve yeni dönüşüm sürecinin sağlıklı gelişmelerinden biri.

Bu yargıya eklenecek birşey varsa, o da şu S.Birliği'nde topluma ve sosyalizme hizmetin takdir görmesi ve takdir gördüğünün görülmesi gereğinin birçok bakımlardan kötüye kullanılmış olması, genel olarak 1917'den bu yana orada ülkeye de, sosyalizme de, dünya çapında toplumsal ilerlemeye de topyekün hizmeti inkara vesile olmamalı. O hizmetin varlığı da, şumulü de S.Birliği'nin bütün dünya önündeki bugünkü varlığıyla ortada. Hizmetleri haklı ya da haksız yere ödüllendirilmiş olanlar hiç ödüllendirilmemiş olanların yanında okyanusta damla kadar az. Sovyetler ülkesi bugünkü durumuna - ve dünya da bugünkü durumuna - çok büyük ölçüde o kolektif hizmet sayesinde ulaştı. O durumu olumsuzlama yönünde çok şey söylenebilir; şu sıralar - en başta S.Birliği'nde - ağız dolusu söyleniyor. Ama **olumlama** yönünde de bir o kadar, hatta daha fazlası söylenebilir ve özellikle şu sıra üzerine basıla basıla söylense yeridir.

Göze batan başarısızlıklar, aksamalar, vahim tıkanıklıklar ve tatsızlıklar varsa, onları herşeyin önüne çıkarıp büyük, esas başarıyı ve o başarıya hizmeti görmezlikten gelmenin de altında iki dünya görüşü arasında çok belli bir seçim yatıyor. Sosyalizmin kaşarlanmış düşmanları gibi, reel sosyalizm olgusunu - bugün sürmekte olan yeniden yapılanma atılımı o olgunun aslî bir tezahüründen başka ne ki? - kafasındaki soyut sosyalizm imajıyla doğal olarak bir türlü uyuşturamayanlar da, S.Birliği'nde geçmişte yapılan herşeyin ''nomenklatura'' adını taktıkları bir ''azınlığa'', bir ''sınıf''a bir ''yeni burjuvazi'''ye, vb. hizmet olduğunu söylesinler istedikleri kadar; 917 sürgününün yaşatılmış ve koskoca gümrah bir ağacın boy vermiş olması, salt ''nomenklatura''ya hizmetle açıklanamaz. S.Birliği'nde bugünkü yeni dönüşüm atılımının ve ona eşlik eden canlı tartışma ve politizasyon ortamının maddi unsurları, ideolojik, politik, kültürel dinamikleri gökten zembille inmedi. Bürokratik kalıplaşmalar, partili statüsünün kötüye kullanılması, sosyalist legalite ihlalleri vb. olageldiyse, bunların hiç birinin Sovyet insanının ruhunu köreltmediği ortada. S.Birliği'nde öz-eleştirinin vardığı boyutlar hiç de, burjuva propogandasının bütün dünyaya yaymaya çalıştığı gibi, değişime kapalı, taşıllaşmış arkaik bir toplum manzarası çizmiyor. Sistemdeki tıkanıklıkları toplum kendi öz dinamikleriyle aşma çabasına dört elle sarılıyor. Bencil çıkarı doğrultusunda bildiğini okuyan, bunu hayat felsefesi belleyen bir ''nomenklatura''nın işi değildir yeniden yapılanmayı ve galastnost'u gündeme getirmek; ne de ''totoliter'' rejim ve uygulamalar altında sindirilmiş, ''beyni yıkanmış'' yığınlarla gelinebilecek noktadır üç yıl öncesinden bugüne gelinen nokta. Üç yıldır sosyalist toplumun bunca hızlı ve şumüllü bir kabuk değiştirme süreci yaşanıyorsa S.Birliği'nde, üç yıl öncesinin çok öncesinden beri sosyalist kazanımlarla beslenen gövdenin canlığından ve cevvaliyetindendir.

Yetmiş yıldır bütün dünyanın gözü önünde yaşanan tarih, sosyalizmin ilk yurdunun dünya politikasındaki yeri, yüklendiği sorumluluklar, o sorumluluklar ayarında katlandığı fedakârlıklar, ve en önemlisi, tarihin ilk - ve uzun yıllar yegane - işçi sınıfı devletini yaşatma ve onca badire karşısında yaşatarak güçlendirme kararlılığı ortadayken, S.Birliği'nin bugün karşı karşıya olduğu sorunlar da, yine ''nomenklaturaya hizmet''le açıklanamaz. O tür açıklamaların sonu giderek 917'yi temelden sorgulamaya kadar varır ve olmayan bir tarih adına, olan tarihe kara çalınır. 917 atılımının, uyandırdığı olanca umut, harekete geçirdiği olanca gayret ve göze alıp yüklendiği olanca zorluklarla azametini idrake yanaşmayan zihinlere kalsa, insanlığın şuncacık yıllık sosyalizmle yaşadığı somut tarih yerine, emperyalizmin ve kapitalizmin o çağ ve sonrası için insanlığa topyekün vaadettiği tarihi yaşamak gerekirdi. İnsanlığın en yüce umudunu gerçekleştirme uğruna yaşanan tarihi eleştirel gözle kıyasıya irdelemek, anlamsız tabuları, klişeleri sorgulamak başka, o tarihi karakterize eden olağanüstü ahdi hiçe sayıp karalamak bambaşka birşeydir. ilkine Evet! öbürüne Hayır!

Sovyetler Birliği'nde ve diğer sosyalist ülkelerde sosyalizmin kazanımları ve bütün dünyada - büyük ölçüde o gümrah ağacın öz suyundan alınan güç sayesinde - sosyal ve ulusal kurtuluş mücadelesinin kazanımları gözler önünde duruyor. Sosyalizm düşmanı burjuva ideolojisinin sözcüleri elbette onca meyve veren o ağacı taşlamaktan özel bir haz duyacaklar. Sosyalizm adına konuşup da onlarla ağız birliği edercesine sosyalizmin ilk yurduna kara çalanlara ise söylenecek tek söz var; o kazanımları yan cebe koyup, üzerine oturup da sonra dönüp onlar uğruna topyekün hizmeti inkâr, bilinçsiz karşı - devrim özlemciliği değilse, düpedüz ne istediğini bilmezliktir.

Burjuvazinin kayığında devrimci türkü söylemek!

Orhan Atalay

25 Eylül Halk Oylaması bitti. ''Bilimsel sosyalist solun'' hemen hemen ''hiç'' mertebesinde varlık gösterebildiği bu referandum sonuçları elbette değerlendirilecektir. Bizce bu ayrı bir yazının konusu olmalıdır. Biz bu yazımızda 12 Eylül öncesinde büyük yıkımlara, kırılma, küskünlük ve düşmanlıklara neden olmuş, şimdilerde yeniden nükseden bir eski hastalıktan söz etmek istiyoruz.

Böyle bir yazıyı yazmaya bizi iten nedenlere gelince. Elbette çeşitli nedenleri var. Ama sanıyoruz ki yalnızca SHP'nin İstanbul Sultanahmet Mitingi'nde olup bitenler de bu yazıyı kaleme almak için yeter de artar bile. Gazeteleri hepimiz okumuşuzdur. Hatta pek çoğumuz ''Halk Oylaması Kampanyası'' boyunca bu türden olaylara bizzat tanık olmuşuzdur.

''SHP İstanbul mitingine katılan bazı ''sol, gruplar, ayrı pankart açmışlar, hatta yer yer ayrı sloganlar atmışlar. İnönü ve mitingi düzenleyen SHP yetkilileri bu ''Gençlere'' müdahele etmek gereğini duymuşlar.'' ''Solcu,'' ''Devrimci'', ''Sosyalist'', ''Yurtsever'' hatta ''Sosyal Demokrat'' örgüt, parti veya bir başka grubun başından sonuna kadar kendi siyasi anlayışı kendi politik programı ve eylem anlayışı ile, maddi ve manevi çabasıyla ve kendi kadrolarıyla kotarıp gerçekleştirdiği bir eyleme, başka bir siyasi anlayışa sahip bir diğer örgütün katılıp kendi özgün sloganlarını atması, kendi pankartını açması doğru mudur? Bu devrimcilik midir? Tarihte ve dünya devrimci pratiğinde bu türden bir davranışın örneği ve yeri var mıdır? Bu sorulara yanıt vermeye geçmeden evvel (12 Eylül öncesi bölünmüş ve kamplara ayrılmış sol ortamımızı bilen arkadaşlar için tekrar olacak ama) şöyle bir geçmişe dönüp bazı hatırlatmalar yapmak istiyoruz. Hem de acılarını henüz unutmadığımız, yaralarını henüz bilimsel sosyalizmi benimsemiş örgütler olarak saramadığımız şu yakın geçmişe kısaca dönüp bakmak istiyoruz.

Sanki tarih ''tekerrür'' ediyor. Sanki ''geçmişin esaslı bir incelenmesinin ve eleştirisinin üzerine gelecek kurulacaktır'' diyenler biz değiliz. ''İşçi sınıfı hareketi yanlışlarından, eksiklerinden ders çıkarta çıkarta ilerler ve böylece gerçekten yığınsal etkin bir hareket haline gelir'' diyen bizim önder ve öğretmenlerimiz değil. Sanki ''işçi sınıfının kurtuluş davasına inandım ve güvendim. Nasihata ihtiyacım yok. Çünkü bin nasihattan daha değerli ne musibetler gördüm ve yaşadım'' diyebilecek çap ve yapıda insanlar - kadrolar değiliz biz.

Evet ne acıdır ki durum böyle... Ne bir eksik ne bir fazla. 12 Eylül öncesinde dar küçük burjuva rekabetciliği ile birbirinin eylemini basan örgütleri azmı gördük? Diyelim ki, A grubunun veya B siyasetinin başından sonuna kadar kendisinin kotardığı bir eyleme katılıp, o eylemi çığırından çıkaran davranışlara az mı şahit olduk? Slogan yarışına dönen toplantılar, hızını alamayıp birbirini sopalamalar, sonu asla devrimciliğe yakışmayan acılarla biten olayları biz hiç mi yaşamadık? Burjuvazi bize karşı bu türden olayları karalamak ve kötülemek için hiç mi kullanmadı? Biz bu birbirimize karşı düşmanlığa kadar varan ayrılıklarımız yüzünden kitlelerden tecrit de mi olmadık! Eğri oturup doğru konuşalım. Bu gün çektiğimiz acıların da bu ''var ile yok'' arası ''nıcşkuk'' örgütsel yapımızın ve kangrene dönmüş, bölünmüş - parçalanmış sol ortamımızın da ortaya çıkış nedenleri arasında dar rekabetciliğin hiç mi payı yok? Bazı sol gruplar SHP'nin Sultanahmet mitingine gidip slogan atmışlar ve ayrı pankart açmışlar! Katılan 'Sol' grupların kim oldukları ve hangi pankartları açtıkları attıkları sloganlardan belli. ''Tek yol devrim'', ''Hüseyin Mahir Ulaş Kurtuluşa kadar savaş''! Bu sloganların doğruluğu eğriliği bir yana, bir siyasi organizasyon hele bir de kendisine devrimci diyorsa, başka bir partinin eylemine gidip orada varlık gösterebilir mi? Bunun işçi sınıfı biliminde yeri var mıdır? Konumuz bu ve hemen cevap verelim. Hayır, yoktur.

''Devrimci Gençlik'' SHP mitinginde!

SHP yönetimi ile iki ayrı anti-faşist örgütün yönetimleri düzeyinde ön görüşmeler yapıp ve bazı anlaşmalara varıp, bu eylemi birlikte kotarmayı kararlaştırmış olmadıkça, hayır yoktur ve olamaz. SHP yönetimi ile 'bu halk oylamasında HAYIR demek için iki örgüt anlaştık ve birlikte bu eylemi düzenledik' deyip ortak bir deklerasyon yayınlamadıkça, olamaz. Bu başka bir örgütün iç işlerine kabaca müdahele, o örgütün eylemini bölmeye yarayacak bir davranıştan başka bir şey değildir. Sonuçta sizi küçük düşürmekten ve sosyal demokrat dostlarımızı ise bîzar etmekten başka hiç bir amaca hizmet etmez.

Böylesi büyük kampanyalar sırasında kendi örgütsel varlığını ortaya koymak, kendi politikan ışığında siyasi gerçekleri açıklama görevini yerine getirmek mi istiyorsun? Ayrı bir miting düzenlersin veya bir toplantı yaparsın, hangi gruplarla berabersin, hangi sloganları atacaksınız, kimler hangi bazda ne konuşacak, hangi pankartlar açılacak, bunları önceden belirler ve gerçekleştirirsin. O zaman senin eylemine de (önceden ve birlikte katkı yapmayanın) katılıp dışardan gazel okumaya, çatlak ses çıkarmaya, eyleme katılanları bîzar etmeye kimsenin hakkı olmaz. Böyle yapan olursa, senin onu ''parsa toplayıcı'' tûfeci olarak adlandırmaya yerden göğe kadar hakkın olur. Hatta o gruba korsan grup demek de doğru olur. Bu tür davranışlar demokrat, ilerici, devrimci örgütler arasındaki ilişkileri zedeler. Hele günümüzde ekmek - su kadar zorunlu olan örgütler arası karşılıklı güveni, dayanışma gücünü tahrip eder. Katılan ve bizden bir şeyler uman halk kitlelerini bezdirir. Çünkü yapılan iş en basit deyimiyle emeğe saygısızlık, üretilen işe ahlâksızca el koyma girişimidir. Asalaklıktır.

Burada kalkıp da ''Ama ben kendi örgütümü kuracak şartlara sahip değilim ki? Bize örgütsel olarak legalde var olma hakkını burjuvazi tanımıyor ki?'' demek de seni kurtarmaz. İşte tam bu noktada zaten o keskin ''Tek Yol Devrim'' mantığının iflası başlar... Legal mücadeleyi; o dudağının ucu ile küçümseyen varlığın açığa çıkar ve legaliteye, var olan mevcut yasalara uyma diye bakıp nasıl hapsolduğun meydana çıkıverir. Sen istediğin kadar ''legal Marksist'' değilim de... Burjuvaziden sana legale çıkış izni verme gününü böyle Godo'yu bekler gibi bekler durursun. Legal dergi çıkarmayı nasıl biliyorsan parti kurmayı da öyle bilip becerse idin ve yıllardan beri ''proletarya partisi cepheden cepheye savaşarak kurulacaktır'' diye kulaktan duyduğun bir sözü tekrarlayıp durmasa idin, bu duruma düşmezdin. Hoş! ''Proletarya partisi cepheden cepheye savaşarak kurulacak'', ama o savaşanları kim idare edecek, sen daha buna bile bir cevap vermekten acizsin.!? Hem de 18 yıldır. İllegaliteyi fetiş hale getirip legal mücadeleyi ''parlamenter ve pasifistlerin mücadelesi'' diye gören düşüncenin seni götürdüğü çıkmaz sokak işte orasıdır; SHP'nin Sultanahmet Mitingi.

Şimdi bu yazıyı okuyan 'keskin' kardeşlerimizin itirazlarını buradan duyar gibiyiz. ''Biz devrimciler siyasi gerçekleri teşhir için her metodu uygularız. Her eylem, her toplantı bizim için devrimci görüşlerimizi kitlelere ulaştıracağımız bir platformdur. Biz bu platformları kullanırız. Sosyal Demokratların mitingi de öyle. Hele hele burjuva partisi

Devamı 11. Sayfa'da

Seka'da grev:

“Başarı hepimizin olacak”

SEKA'da 6 Eylül çarşamba günü 9 fabrika, genel müdürlük, 3 alım satım müdürlüğünde çalışan 10.200 işçi greve çıktılar. 52 yıllık tarihinde ilk kez greve giden fabrikada 1977 yılında 5289 işçi 24 ton/adam üretim yapıyorken, 1987 yılında 3425 üretim işçi ile 34 ton/adama çıkmış. Eksilen 1864 işçinin işini de geri kalan çalışanlar üretmiş. Bu nasıl olmuş? Teknoloji yenilenmeden nasıl olur bu üretim artışı? Tek bir yolla: Çalışan insanların genç ve sömürüsünün yoğun olmasındandır. Örneğin 30 yaşında bir işçi 18 yıllık çalışma hayatına sahip. Yani 12 yaşında başlamış SEKA'da çalışmaya. Çalışanların en büyük çoğunluğunun SEKA çırak okulundan mezun olduğunu açıklayan işçiler oluşturuyor. İki yıllık öğrenimden sonra 14 yaşından itibaren bu işyerinin elemanı oluyorlar. Görüştüğümüz tüm işçiler bu okuldan mezun çalışanlardan oluşuyor.

Aşağıda grevle ilgili görüşlerine başvurduğumuz genç işçi arkadaşlarımız şunları söylediler:

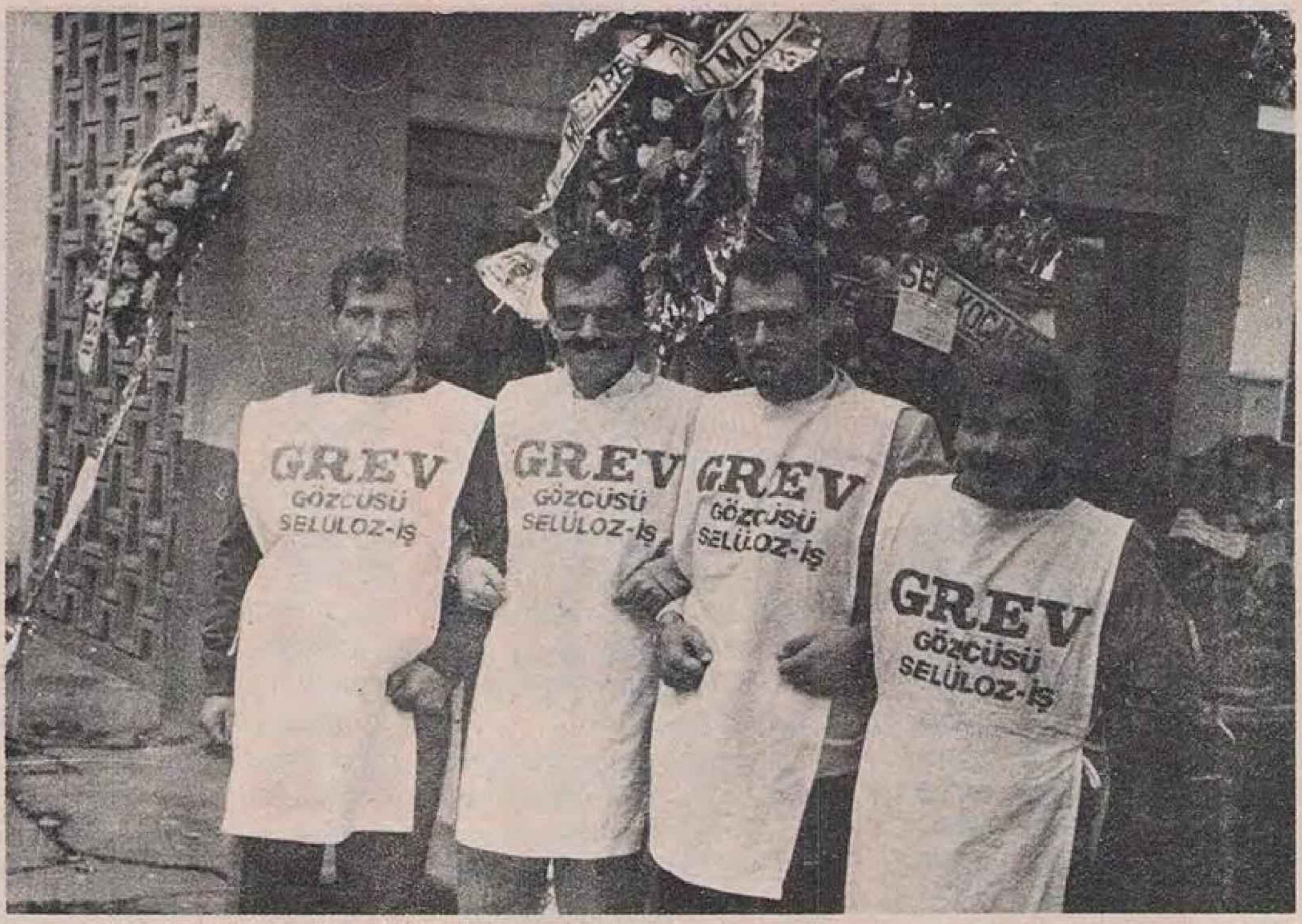

Seka grevi: 52 yılın birikmiş öfkesi

Rahim Yıldız: İlk söyleyeceğim, birlik ve dayanışmanın SEKA çalışanları için önemi. Şimdiye kadar bunu başardık. Bundan sonra bu birliği sürdürmekte biz gençlerin üzerine biraz daha fazla görev düşüyor. Başarı hepimizin olacak.

Ferit Demirpehlivan: 17 yaşındayım. Bana kalırsa grev iyi birşey değil. Çırak okulunu bitireli iki yıl oluyor. Greve gitmeyi hiç istemezdim. Çalıştığımız makinalar içeride yatıyor. Makinamın başında çalışıyor olmak isterdim. Ama grev zorunluydu. Biz istemesek de bize bu ücreti reva görenler geçinemediğimizi bilmezlikten geliyorlar.

Murat Özdemir: 19 yaşında iki yıllık işçiyim. Bizim ücretler hep sabit kaldı. Asgari ücret ise kaç kez artış kaydetti. Sade ücret değil, bir insanın yaşamı için sosyal faktörler de gerekli. SEKA işçisi Kocaeli çevresinde en yoksul kesimi oluşturur. PİRELLİ işçisinin aldığının yarısını bile alamıyor, SEKA dinlenme ve sosyal tesislerinden yararlanamıyoruz. Kısacası fakirleştik. Daha iyi yaşayabilmek için mücadele gerekiyordu, bu da grevle olurdu. Biz de bunu yapıyoruz.

Sabri Kırcalı: 25 yaşındayım, 97.000 TL. aylıkla çalışıyordum. Bekarım. SEKA'da evlenme yardımı 22.000 TL. Yani bir kutu çikolata parası. Bu şartlarda evlen de göreyim.

Necati Altıntop: (23 yaşında 97.000 TL. aylık alıyor. SEKA grevinin genç kuşağın omuzlarında yükseldiğini söylüyor.) “Çünkü” diyor, “sanayi işçisi bizim kuşakla başladı. Babalarımızın köylerinden yardım aldığını biliyoruz. Onlar yarı işçiydi. Bizim ise emeğimizden başka satacak bir şeyimiz yok. Böyle olunca emeğimizin karşılığı için sendikamıza sahip çıkıp emeğimizin karşılığını almanın yollarını aramamız zorunlu oldu. Grev yaptık.” Devam ediyor, “Bizlerin ücretleri siyasi olarak belirleniyor. Biz ise ekonomik karakterli grevlerle bunu aşmaya çalışıyoruz. Oysa grevler bana göre siyasi de olmalı ki kalıcı haklar elde edilebilsin. Çünkü, asıl değiştirilmesi gereken sendikalar yasasıdır. Grev ve lokavt yasasıdır. Bunları çalışanların lehine değiştirebilirsek asıl o zaman bu grevler anlam taşır. Yoksa geçici kazanımlar sorunlarımız çözmez.”

Geçen sayımızda Petrol-İş Genel Başkanı Münir Ceylan ile başlattığımız “Sendikalar ve İşçi Gençliğin Sorunları” konulu röportajlarımıza Otomobil-İş Genel Başkanı İlhan Dalkılıç ile devam ediyoruz.

SORULAR

I- Türkiye'de işçi gençliğe yönelik yasal düzenlemeler yapılması, üretim sürecinde gençliğin önemli bir kitle oluşturduğunu göstermektedir.

Bugünkü aşamada genç işçilerin sendikal örgütlenmeye katılımı ve sendikalardaki rolü nedir? Gençlik sendikalarda ne yapıyor?

II- Genel olarak sendikalar, işçi gençliğe yönelik nasıl bir yaklaşım ve çalışma içindedirler? Kendi iç örgütlenmelerinde işçi gençliğin kendisini ifade edebileceği “Sendika Gençlik Birimleri” (gençlik seksiyonu, gençlik komisyonu, gençlik bürosu) oluşturabilirler mi? Bu hangi kademelerde hayata geçirilebilir?

III- Her iki soru kapsamında, sendikanız Otomobil-İş açısından bir değerlendirme yapabilir misiniz?

İşçi Gençlik Servisi

Genç işçiler sendikal mücadeleye omuz vermişlerdir

Otomobil-İş Genel Başkanı İlhan Dalkılıç

I. Demokratik ülkelerde etkinlik gösteren sendikalar, genel etkinliklerin yanı sıra, özel çalışma biçimleri de oluşturabilmektedirler. Genç işçiler, kadın işçiler veya göçmen işçiler gibi oluşumlar bunlardandır. Bu tür etkinlikler çağdaş sendikacılığın da gereği sayılıyor.

Ülkemiz koşullarında sendikal çalışmaların ve bu çalışmaların özgül sorunları ortadadır. En temel etkinliklerin bile sınırlı olduğu temel çalışmalarda zorlukiarla karşılaşıldığı günümüz koşullarında ne yazık ki yukarıda, anılan özel çalışma biçimleri “gerçek” anlamda yaşama geçirilmemektedir. Çünkü, en temel sorunlar çözülmeden özel çalışmalara geçme zemini hazır olamaz. Yani bir işyerinde, sendikanın var olma ve yok olma rizikosu her zaman var ise, çalışan üyenin işgüvenliği yok ise, her an atılma tehlikesi var ise, - ki bugünkü gerçek budur- o zaman işyerindeki sendikal güç sendikanın varlığını korumak ve genel düzeyde ise, sendikaların özgür çalışma ortamı sağlayan, işgüvenliği getiren özgür bir düzen anlamına gelen demokrasinin kazanılmasına bağlanıyor.

Bu açıdan bakılınca, bu aşamada bizim de - bazı istisnalar dışında- özel çalışma biçimlerine geçemediğimiz, genç işçileri genel sendikal hareket içinde değerlendirdiğimiz görülür. Ancak sendikal yaşamdaki genç kavramı ile genel “gençlik” kavramı arasında yaş açısından bir fark vardır. Sendikal açıdan biz genç işçiyi 35'lere değin varan bir kuşak olarak tanımlıyoruz. Bu durumda gençlik sendikalarda ne yapıyor? sorusunun yanıtı şudur: genç işçiler 1980 sonrasının sendikal çalışmalarını yüklenmişlerdir.

II. Günümüzün olağandışı koşulları nedeniyle gençliğe yönelik özel bir çalışma yürütülememektedir. Bu eksikliktir. Bunu kabul ediyoruz. Ancak, bugünkü koşullarda işçi gençliğin kendini ifade edebilmesinin yolu açıktır. Bunu sendikamız için söylüyorum. Otomobil-İş sendikası demokratiktir ve demokratik bir yapıda ise, tüm kesimlerin temsil hakları ve yolu açıktır. Zaten sendikamızın kadrolarının çok büyük bir bölümü “genç” işçilerden oluşuyor. Daha özgür bir ortamda, işçi sınıfının problemlerinin çözülmüş olduğu bir ortamda özel çalışma biçimleri yaşama geçirilebilir. Bunun biçimi de, öncelikle fabrikalar düzeyinde başlayıp, merkeze doğru bir seyir izlemelidir.

III. Birinci ve ikinci sorulara verilen yanıtlarda kısmen bu soruya yanıt verildi. Otomobil-İş üyeleri arasında herkes sorunları açıklıkla gündeme getirebilir ve çözüm arayışı yolunda kamuoyu oluşturabilir. Bu hiçbir şekilde engellenemez.

Sendikamızın temsilci ve yönetici kadrolarının yarısından fazlası “gençlik” sayılan kategori içinde değerlendirilebilir.

İşçi gençliğin bugünkü ana sorunları, işçi sınıfımızın genel sorunlarından, bugün için, ayrı değildir. Günün koşullarında sorunlar ortak ve mücadele de ortak olacaktır.

Bunlara karşın kimi işyeri ya da şubelerden değişik sosyal ve kültürel girişim önerileri gelmektedir. Bunlar genellikle genç işçilerden geliyor. Biz bu tür çalışmaların önünü açmaya çalışıyoruz, teşvik ediyoruz.

13 yıllık bir gelenek: DSF

Kapitalist üretim ilişkileri işçi sınıfını doğurduğundan bu yana bir sınıf olarak yaşamsal çıkarlarını korumak üzere işçiler, doğallıkla her zaman birleşme ve dayanışma eğiliminde olmuştur. 6-17 Şubat 1945'te Londra'da County Hall'de tarihsel önem taşıyan Dünya Sendika Konferansı toplandığında, 2. Dünya Savaşı'nın topları hala gürlüyordu. Konferansa dünyanın her yanından 60 milyon işçiyi temsil eden 53 ulusal ve uluslararası örgütten gelen 204 delege katılmıştı.

Tartışmalar iki ana görev çerçevesinde yoğunlaşıyordu. Savaş ve savaş sonrası gelişme beklentileri ve dünya sendika birliği. Birlik konusu, konferansa katılan örgütlerin farklı görüşlerini yansıtan hararetli tartışmalara yol açtı. Bu yeni koşullarda Uluslararası Sendikalar Federasyonu (İFTU) yönetimi hala yaşama savaşını sürdürüyordu ve bu savaş iki karşıt tutumun çatışmasında kendini gösteriyordu: Ya İFTU'yu yaşatmak ve güçlendirmek, ya da yeni bir dünya sendika merkezi kurmak. Delegelerin çoğu ikinci, seçenekten yanaydı; ama mümkün olan en geniş birliği sağlama isteği İFTU ve ITS temsilcilerini de Dünya Sendika Konferansı Komitesine alma kararı ile dile getirdi. Bu komite Konferansın kararlarını yerine getirmek amacıyla oluşturulmuştu. Görevi yeni bir dünya örgütü kurmak için Paris'te başka bir konferans düzenlemek ve bir tüzük hazırlamaktı. Yeni örgütün adının Dünya Sendikalar Federasyonu olacağı daha ozamandan belirtilmişti.

TUC, CGT, AUCCTU, CIO, CTAL, IFTU ve bir ITS, temsilcisini kapsayan bir yönetim komitesi kurulmuştu. 25 Eylül 1945'te Dünya Sendika Konferansı bu kez Paris'te Palais'de Chaillot'da kapılarını 55 ülkeden 67 milyon işçiye açtı. bu işçiler 56 ulusal örgüt ve 20 uluslararası örgüt (İFTU, İFCTU, CTAL ve 17 ITS) tarafından temsil ediliyordu. DSF'nin 3 Ekim 1945'te, bu tarihsel günde Paris'te kurulmasıyla bütün dünya işçilerinin en eski özlemleri ırkı, milliyeti, dini felsefesi ve siyaseti, toplumsal sistemi veya ülkelerinin gelişme düzeyi ne olursa olsun herkese açık, birleşik, uluslararası sınıfsal temele dayalı bir örgüt özlemi gerçekleşmiş oldu. DSF'nin kuruluşunda bütün önceki çabalar ve binbir zorlukla alınan dersler cisimleşti. 1947-1949 arasında iç tartışmalar ve bölünmeler başlar. Bazı örgütlerle DSF arasında ilişkilerin kesilmesi bölünmeyi mümkün olduğu kadar genelleştirmek için bir işaretti. Bunun antidemokratik ve pervasızca yöntemlerle sağlandığını belirtmeliyiz. ICFTU zaman kaybetmeden, çeşitli ülkelerdeki bölücü grupların desteği ile bölgesel yapılarını kurmaya girişti: Avrupa'da ERO, Asya'da ARO, Amerika kıtasında ORIT oluşturuldu. Gerici hükümetlerin DSF dayanışmasını kırmak için başvurdukları her türlü baskı ve kısıtlamaya karşın, DSF bütün bu savaşımlarda yer aldı. Sendikaların bölünmesi sendika hareketinin eylem yeteneğini şüphesiz olumsuz yönde etkilemişti.

Ama ne savaşımların gelişmesini ne DSF'yi tecrit edebildi. DSF, ulusal kurtuluş savaşlarını desteklemede belirleyici bir rol oynadı. Bunu gelişmekte olan ülkelerde genç sendika hareketinin ortaya çıkmasıyla belirlenen bir dönemde, işçiler ve sendikalarını bu savaşımlara katarak gerçekleştirdi. 1958'de Prag'da Dünya Sendikaları Genç İşçiler Konferansı'nın ilki düzenlendi. İkincisi 1970'te Varna'da yapıldı. 1973 ile 1978 yılları arasında DSF önemli ölçüde dışa açıldı ve 17 yeni üye örgüt kazandı. Tüzükte yapılan değişikliğe uygun olarak İtalyan CGIL aday oldu. ICATU, OATUU ve CPUS, TAL üye örgütleri ve bağımsız birçok örgüt ile uluslararası dayanışmaya ilişkin konularda önemli işbirliği anlaşmaları imzalandı. Diğer yandan ICFTU yönetimi DSF'yi yalıtlama siyasetini sürdürüyor ve DSF'ye bağlı örgütlerle işbirliği yapan üyelerine birçok kısıtlama ve yasaklama koyuyordu. DSF, işçilerin toplumsal ve iktisadi durumlarını ve sendikaların görevlerini ayrıntılı biçimde çözümleme çabasını sürdürüyordu. Ocak 1975'te büro özel oturumu yapılır. Bu oturumdan kısa bir süre önce 1974'te büro İktisadi Toplumsal Sorunlar Üzerine Uluslararası Dayanışma Komitesi kurmayı kararlaştırır. DSF, Şili, Uruguay, Türkiye, G.Kore, Pakistan ve diğer ülkelerde baskı kurbanları ile sürekli ve yoğun biçimde dayanışma içinde bulundu. DSF 1982'de 10'uncu kongresini yaptı. DSF 10'uncu kongresinde 810 delege, 318 ulusal örgüt, 138 ülke, 229 üye olmayan, 19 uluslararası örgütler olup, 226 milyon üye, 269 milyon işçi temsil etmekte idi. Dünya Sendikalar Federasyonu şu örgütleri kapsamakta:

14 Afrika ülkesinden 15 ulusal örgüt, 21 Amerika ülkesinde 23 ulusal örgüt, 16 Asya ve Okyanusya ülkesinde 22 ulusal örgüt, 12 Avrupa ülkesinden 13 ulusal örgüt 11 sendika enternasyoneli (TUI).

DSF 74 ülkenin 84 Ulusal örgütünü 11 sendika enternasyonelini kapsamaktadır.

MEKTUP

Konfeksiyon “atölyeleri” son zamanlarda o kadar yaygınlaştı ki İstanbul'un en ücra semtlerinden merkez bölgelerine kadar birçok yerde konfeksiyon atölyelerine rastlamak mümkün. Hele kenar semtler bu atölyeler için hem dükkan ve kira açısından, hem de “eleman” açısından sanki bir cennet. Apartman bodrumları ve tamamlanmamış inşaatların rutubetli dükkanları bu iş için tam biçilmiş kaftan. Yalnız bu kadar mı? “Eleman” açısından durum uygun. Daha önce çalışmayan bir yığın genç kız ve erkek hemen yanı başındaki bir atölyede üstelik meslek bile edineceği bir işi öpüp başına koyuyor!

İşte biz, cezaevini hiç de aratmayan havasız, güneşsiz, rutubetli yerlerde, kumaş tozları arasında yaşama mücadelesi veren ve yalnızca karın doyurmak için hayatımızı ortaya koyarak günde 11-12 saat çalışan konfeksiyon işçileriyiz.

Bu ağır şartlar yetmiyormuş gibi sosyal hakların tamamından yoksunuz. Bir çoğumuz sigortasız olarak çalıştırılmaktayız.

Bu tür olayları yaşayan arkadaşlarımdan iki örnek: “Patronum beni sigortalı yaptığını söyleyerek düşük ücretle çalıştırdı. Bu şekilde tam sekiz ay boyunca sigortalı olduğumu zannederek çalıştım. Sigortamın bir aylık ve geçici olduğunu ancak o işyerinden ayrıldıktan sonra öğrenebildim.”

Diğer arkadaşın başına gelen olay ise şöyle: “Net olarak altı ay çalıştığım bir iş yerinde beş aylık sigortam bulunması gerekirken üç aylık sigortam bulunmaktadır. Öğrendiğim kadarıyla: Bir aylık deneme süresi diğer iki ay sigorta primi yatırmamak için benden habersiz giriş - çıkış yaptırılmış.”

Zehra Güçlü

Basın-İş greviyle dayanışma gecesi

Basın-İş Sendikası'na bağlı Darphane ve Damga Matbaası işçilerinin greviyle dayanışma gecesi yapıldı. Beşiktaş Tarihi Çay Bahçesi'nde düzenlenen gecede grevde olan Darphane ve Damga Matbaası başta olmak üzere tüm grevde olan işçilerin dayanışma ve birliği pekiştirilerek bu yolla daha ileri adımların atılması gerekliliği vurgulandı. Direkt hükümete bağlı olan Kamu - İş İşverenler Sendikasına karşı tüm kamu işyerlerindeki işçilerin birleşerek gaspedilen ekonomik-demokratik ve sosyal haklarını almak için sonuna kadar mücadele edilmesi gerekliliği dile getirildi.

Coşkulu bir kitlenin katıldığı gecede sendikal ve demokratik işçi sloganları kararlı güçlü ve tek ses halinde atıldı. Buraya kadarki gelişmeler sendika ile işçilerin bütünleşmesi, işçilerin coşkusu ve katılımı mükemmeldi. Yalnız bir olumsuzluk vardı: Geceye iki üç kişilik gruplar halinde gelen gençler, gecenin anlam ve amacıyla bağdaşmayan, kendi dar grupsal sloganlarını yarıştırırcasına attılar. Geceye gelen mesajların okunması sırasında olur olmaz yerde “yuh” sesleriyle dayanışmaya değil, parçalamaya gelmişlerdi. Bu davranışların provakasyona açık ve davet edici olması da işçiler arasında hoşnutsuzluğa ve gerginliğe neden oldu.

"Henüz vakit varken barışa sahip çıkalım"

Tayfun Tunç

1 Eylül 1939, Hitler ordularının Polonya'ya girişi ve 2. Dünya Savaşı'nın başlama tarihidir. 50 milyonu aşkın insanın ölümüne neden olan bu savaşın başlama tarihinin Dünya Barış Günü olarak ilanı, insanlığın savaşa tepkisinin anlamlı bir örneğidir.

1 Eylül Barış Günü, dünyanın her yanında olduğu gibi ülkemizde de yığınsal etkinliklerle kutlandı. Başlangıç tarihi 1945'lere uzanan barış mücadelesi 80 öncesinde Barış Derneği'nin çatısı altında yeni ve canlı bir dönem yaşadı. 12 Eylül rejiminin özgürlük ve demokrasi gibi barışa da amansızca saldırması Barış Derneği Davası'nda somutlanmıştır. Barış Derneği yönetici ve üyelerinin barış tutkusu hapishane duvarlarının içinde söndürülmek istenmiş, ama her seferinde barış bilinci militarist çığırtkanlığa galip gelmiştir. İşte bu yılki barış etkinlikleri 8 yıllık militarist yasakların kırılması yönünde güçlü bir özlemi yansıtmıştır.

Dünyada esen barış rüzgârları, konferanslarla, şenliklerle, gezilerle, bildirilerle kaynaşıp evrensel barış türküsünü Türkiye'nin yeni insanlarına ulaştırdı.

İlkin Dünya sinemasında Barış Derneği Genel Başkanı Mahmut Dikerdem, NÜSHED genel başkanı ve İHD genel başkanlarının konuşmalar yaptıkları Barış Konferansı yapıldı. Bunu ilerici sendikaların düzenledikleri Barışla Dayanışma Gecesi izledi. Bu arada Yazarlar Evi'nde yapılan ve tıklım tıklım dolu olan Barış Kokteyli'ni de anmak gerekir.

Bazı üniversiteli gençler ise 1 Eylül'ü değişik biçimde kutlayarak Sultanahmet meydanında ilginç bir barış gösterisi düzenlediler. Emek Dünyası gazetesi de yayınladığı Barış Özel Sayısı ile savaşın siyasal kaynaklarını ele alarak barış ve sosyalizm mücadelesinin bütünlüğü vurgusunu yapıyordu.

Bilar'ın Harbiye Açık Hava Tiyatrosu'nda düzenlediği barış şenliği 2000 kişinin coşkulu katılımıyla geçerken, kadınlar Beşiktaş ve Ortaköy de "Barış ve Kadınlar" konulu toplantılar yapıyorlardı. İnsan Hakları Derneği İzmit Şubesi'nin düzenleyeceği barış etkinliklerinin engellenmesi, Nükleer Savaşa Karşı Hekimler Derneği hakkında yeni açılan dava, Türkiye barış güçlerinin önünde ancak mücadele ile püskürtülebilecek ciddi engeller bulunduğunu bir kez daha gösteriyordu.

Öyleyse yaşama hakkını korumak ve daha iyi bir yaşamı kazanmak için "henüz vakit varken barışa sahip çıkalım!"

Barış özlemi herkesi sarıyor

Variller ve insanlar

Olcay Başak

Şu Türkiye toprağı çok ilginç olaylar yaşıyor son bir kaç aydır. (Aslında Türkiye son sekiz yıldır garip şeyler yaşıyor) Şimdi nedir bu olaylar: Temizleyici maddelerde kullanılan DDB'de kanserojen olduğu söylenip onun yerine LAB'lı deterjanlar öneriliyor, fakat onun da diğerinden farklı olmadığı daha sonra ortaya çıkıyor... Radyasyonlu çayları "Ekonomimiz batsın mı?" anlayışıyla daha halen içiyoruz... Yıllardır hormonlu et yediğimizin farkına geçen ay varıyoruz... Radyasyonlu çöpler gizlice yapılan bir anlaşma sonucu Bandırma'ya para karşılığında gömülmeye çalışılıyor... Bir yıldan beri Karadeniz sularında dolaşmakta olan zehirli madde içeren variller kıyıya vuruyor ve varillerin içindeki sıvı duvarları boyamak için varilin kendisi de oyun için kullanılıyor...

Şimdi şapkamızı önümüze alıp düşünelim. İnsan hayatıyla bu kadar pervasızca oynayabilmenin geçerli nedenleri olmalı(!) Tabiki kendilerine göre geçerli nedenleri var. (Çoğunluğun sömürüldüğü, azınlığın iktidar aygıtını yönettiği bir düzende, azınlığın gerekçeleri ne kadar geçerliyse o kadar?) Belli ki, düzenin idame ettirilmesi doğanın ve insanın kendisini hiçe saymaktan geçiyor. Öyle bir hiçe saymak ki, üstümüzdeki ozon tabakasını bile deliyor.

Şapkamızı bir kez daha önümüze alıp düşünelim. Kendilerinin yok olma tehlikesine karşı insanımız neden tepkisiz kalıyor? Avrupa insanı radyasyonlu çöpün ülkesine dökülmesine şiddetle karşı çıkarken, bu çöpler bizim ülkemize getirildiğinde çoğumuzun haberi bile olmuyor. Yaşanmakta olan ve kanıksanan depolitizasyon ortamında, oradan oraya koşuşturup para kazanma telaşesine düşmüş insanımız, yarınki gün evine ne götüreceğinin derdinde. Demoklesin kılıcı gibi üstünde sallanan yok olma tehlikesinden ona çizilen küçücük dünya içinde haberi bile olmuyor. Demokrasi mücadelesini bile sırtlanıp götürmekte olan Sosyalistler neden insan neslinin ortadan kalkma tehlikesine önem vermiyorlar?

Asal malzemesi insan ve onun özgürce yaşaması olan, kolektif emek üretkenliğiyle "en güzel dünya"yı yaratmaya çalışan sosyalistler, tam da bu nedenle çevre sorunlarıyla ilgilenmelidir. Hiç bir anlayış duvarlarımızın kimyasal maddelerle boyanmasına razı olamaz. "Motorları maviliklere sürebilmek", ancak ve ancak, doğaya, insana sahip çıkmak ve onun için hayatın her alanında örgütlenmeyi ve mücadele etmeyi gerektiriyor.

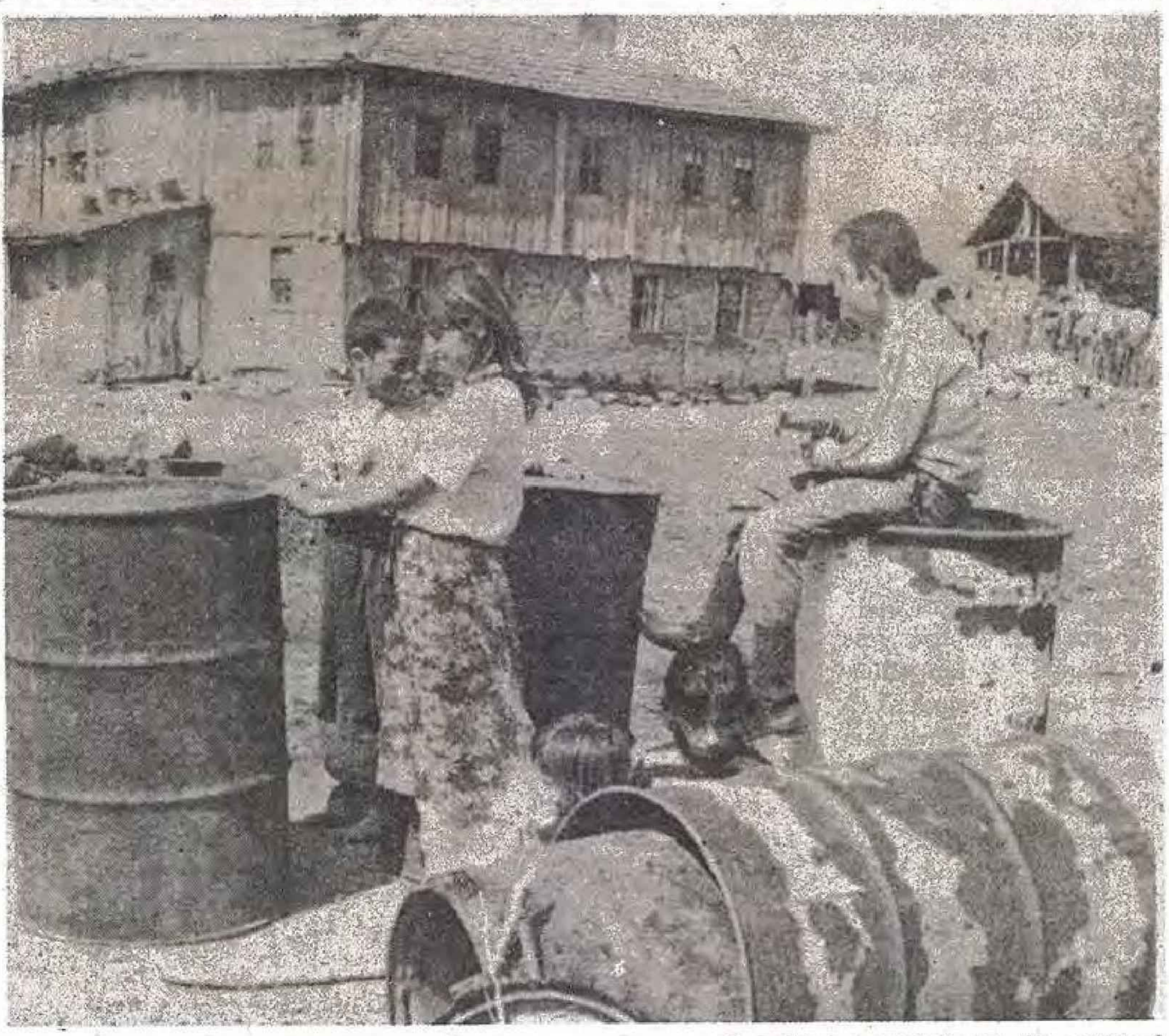

Çocukluk ne güzel şey. Ya variller?

Biz yazacağız, onlar toplayacak!

12 Eylül rejiminin toplumsal tabanı azaldıkça azgınlaşıp, saldırılarını yoğunlaştırıyor. Bunun işaretlerini şimdiden veriyor. Günlük basında belirli gazetelere tam bir ambargo uygulanıyor. Bazılarının genel yayın yönetmenlerinin değiştirilmesi için baskı yapılırken, bazı gazetelerin ise baş köşe yazarları değiştiriliyor.

Bugün ülkemizde yayınlanan sol dergilerin hepsinin hakkında soruşturma açılıp, dergiler toplattırılmış, dergi büroları basılıp, yazı işleri müdürlerine çeşitli cezalar yağdırılmıştır.

İstanbul ve Ankara'da Irak Büyükelçiliği ve Konsolosluğuna protesto çelenki bırakma eylemi nedeniyle dergi büroları basılıp yönetici ve okurlarının gözaltına alınıp işkenceden geçirilmesi, büroların tahrip edilip kapatılması, Gaziantep'te referandum panelinde konuşan Yalçın Küçük, Sait Üner, Bilgesu Erenus gözaltına alınması ve Emek Dünyası Yayın Yönetmeni M.Emin Sert'in tutuklanması, Medya Güneşi sahibi ve yazıişleri müdürünün bir celsede 3.5 yıl ceza alması hemen aklımıza gelen ilk uygulamalar.

Bu salvo ateşi altında yara almadan bugüne kadar gelen bir yayın organı olma özelliğimiz sona erdi. Anlaşılıyor ki savcı bu yoğun kovuşturma, soruşturma arasında Gençlik Dünyası'nı inceleme fırsatını ancak buluyor. 11. sayımızda yeralan "Anadiliniz yasaklansa ne yaparsınız" adlı yazımız TCK'nın 142/3. maddesini ihlal gereğince açılan soruşturma sonucunda ilgili nüshanın toplattırılmasına karar verilmiştir.

Kürtlere "kimliği bilinmeyenler" politikası uygulaması siyasi iktidarın eline yüzüne dolaşmış bulunmaktadır. Bu gerçek Başbakan Özal'ın Kürtlerin kaldığı kamplarda peşmergelerle yaptığı toplantıyı bir tercüman aracılığıyla yapması ve bunun devlet televizyonundan verilmesi ile en geniş kamuoyuna yansımıştır. Artık mızrak çuvala sığmamaktadır.

Aradan bir hafta geçmeden bu sefer 7. sayımızda yer alan "Dinleyin Bay Rektör" ile "Korsan Eylem mi" adlı yazılar hakkında soruşturma açılmış bulunuyor. Normal prosüdür ilk sayılardan sona doğru gitmesi gerekirken ne yazık ki bizde son sayıdan ilk sayılara doğru bir uygulama konmuş bulunmaktadır. Geriye doğru inceleme işlemi başlamış bulunuyor.

Biz yazacağız, onlar toplayacaklar ve bu mücadele böyle sürüp gidecek. Ta ki toplumsal yasallığımız hukuki engelleri aşana dek.

KISA KISA KISA KISA KISA KISA KISA KISA KISA KIS

▶İsveç'te, katılma oranı 86.4 olan genel ve yerel seçimleri oyların % 43.6'sını alarak 43.6 ile Sosyal Demokratlar kazanırken Komünist Parti de 21 milletvekili çıkarttı.

▶Şişli Kültür Merkezi, kütüphanesinde "Nasıl Bir Demokrasi İstiyoruz?", "Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim", "Uzun Yaz" ve 'Che'nin Ardından" adlı kitapların bulunduğu gerekçesiyle doksan gün süreyle kapatıldı. Daha önce de "Referanduma Hayır" toplantısını düzenleyen ŞKM'de 16 kişi iki gün süreyle gözaltında tutulmuş ve kütüphanedeki kitaplara el konulmuştu.

▶İstanbul'da 1985 yılında 1490 olan cami sayısı, içinde bulunduğumuz yıl 306 artarak 1796'ya ulaştı. Buna karşılık 1984- 85 öğretim yılında toplam 19 ilçede 1096 olan okul sayısı, 1987- 88 öğretim yılında 1301 oldu.

▶İşkence iddialarına bir yenisi daha eklendi: Derviş Savgat adlı işçi, Viranşehir ilçesine bağlı Yukarıkoşanlar köyünde gözaltına alındıktan sekiz gün sonra, ölü olarak ailesine teslim edildi. Yapılan otopside Savgat'ın vücudunun bir bölümünde kırıklara rastlanırken boynunda ip izleri olduğu saptandı.

▶İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden atılan 7 arkadaşlarının okula alınması için oturma eylemi yapan bir grup öğrenci, olayı protesto ederek Rektörlüğe dilekçe verdiler. Öğrencilerin bu eylemi İngiliz BBC televizyonu tarafından filme alındı. İHD Ankara Şubesi Sekreteri Nadir Karapınar, "Son bir hafta içinde 25 kadar öğrenci sorgusuz sualsiz gözaltına alınmıştır." açıklamasını yaparak bunun özellikle bütünleme sınavları dönemine rastlamasına dikkat çekti ve olayı kınadı.

▶Türkiye Gazetesi'nin haberini ihbar kabul eden İstanbul DGM, Grup Yorum'un sekiz elemanı hakkında "Kürtçe şarkı söylemek ve bölücülük yapmak" savıyla soruşturma açtı. Daha sonra grubun elemanlarından Metin Kahraman tutuklandı.

YAŞADIKÇA

Naim ve Toplumsal Hafifliğimiz

Erhan Rasim Yücel

Bulgaristan, yüzyıllarca Osmanlı egemenliği altında yaşadı. Osmanlı, özellikle 17. ve 18. yy'larda Bulgarları Osmanlılaştırmak - Müslümanlaştırmak için yapmadık zulüm bırakmadı. Bunların en korkuncu, Bulgarların "kan vergisi" adını taktıkları "devşirme" olayıdır. Osmanlı, her yıl sayısız Bulgar çocuğunu alır, ailelerinden, evlerinden, yurtlarından koparır, onlara kökenlerini unutturur ve kendi seçme asker gücü ya da büyük tımar beylerinin yanında işgücü olarak kullanırdı.

Bu çocuklardan "yeniçeri" olarak devşirilenler, Osmanlı ordusunun en fanatik bölümünü oluştururlardı. Ulusal kurtuluş mücadelesi veren halkların karşısına - o arada kendi halkının da karşısına - bu çocuklar, egemenin uşağı kanlı katiller olarak çıkartılırlardı. Bulgar halk edebiyatı, kendi soydaşlarına, akrabalarına, kardeşlerine zulmeden bu devşirme askerlerin trajik öyküleriyle doludur.

★★★

Önce Osmanlı'ya karşı ulusal, sonra da burjuvaziye karşı sosyal bir kurtuluş savaşı veren komşu ülke sosyalist Bulgaristan'ın Türk asıllı haltercisi Naim Süleymanoğlu, MİT'le işbirliği içinde ülkesinden kaçtığında, ben, daha sonraları, bunun tarihteki "devşirme" olaylarından birine çevrilebileceğini hiç aklımdan geçirmemiştim. Elinoğlu, ilk gençlik yıllarını yaşayan bir Bulgaristan vatandaşından, "Ne mutlu Türküm diyene" diye bağıran bir Türk şovenisti tipolojisi üretip, gözümün içine sokmasa, daha da anlayamayacaktım Hanya'yı Konya'yı. Bu olay, TC devletinin, kadim Osmanlı metodlarını kullanmakta ne derece mahir olduğunun açık bir kanıtı. Hem devlet, bu işte ne kadar mahirse, halk da bu işe o kadar teşne.

Seul Olimpiyatları'nda Naim'in aldığı altın madalya ne mübarek bir madalya imiş ki, ANAP'a koltuk değneği, faşizme cilâ, hastaya ilaç, fakire ekmek, yıkılan gecekondularında, tuğlaların üzerine sırtüstü uzanan, karnı aç genç sporculara da, olimpiyat şampiyonluğu düşü gördürmeyi kendisine vazife edinmiş.

Yine aynı madalya, Türkiye'nin başbakanını emrinde hazırola geçiriyor, halkı birbirini ezmecesine sokaklara döküyor, çocukları büyüklerin omuzlarına kaldırtıyor, kadınları ağlatıyor, erkeklere "Türk gibi kuvvetli" olmanın hazzını tattırıyor, yılların ilerici-demokrat yazarlarının bile damarlarını "Türklük ülküsü"yle şişirip, onları hizaya sokuyor, ilh... Siz bu olaydan önce, bizim bu kadar "sporsever" bir millet olduğumuzu bilir miydiniz? Ben bilmezdim doğrusu.

Gerçekteyse bu altın madalya, halen aklı başında olan insanlarımıza, içinde yaşamakta olduğumuz toplumu, bir an önce teşrih masasına yatırma gereğini, acı bir şekilde, bir kez daha hatırlatıyor.

Türkiye'ye gelmeden önce zaten dünya şampiyonu olan Türk asıllı bir Bulgar haltercinin "1 milyon dolara" ithal edilen "başarısı"nı, başbakanının "1 milyonu verdik ama fena mı oldu; hem Türkiye'yi dışarda tanıtıyor, hem de bize altın madalya kazandırdı" diye övdüğü; olimpiyatlarda Surinam'ın bile kazanabildiği tek bir altın madalya için, genciyle, yaşlısıyla, "solcu"suyla, sağcısıyla iyice kendinden geçip paranoya işaretleri vermeye başlayan bir toplumun, ruhi dengesini koruduğu söylenemez. Bu anaç ördek misali şişik göğüslerin, bör bör böbürlenen pancar suratların ardında, ne kadar ezik, zayıf, kişiliksiz, aşağılık kompleksi içinde kıvranan zavallıların gizlenmiş olduğunu görmek için psikolog olmaya gerek var mı?

★★★

Faşizm, her toplumda, her zaman, eğik bir düzlem işlevi görür. Onun üzerinde asgari bir ağırlığı olmayanlar duramazlar. Çünkü o, insanı, en dipteki, balık istifi dizilmeyi kabullenmiş kitlenin olduğu yere doğru, doğal olarak iter. Böylece düzlemin toplam eğimi, biraz daha artmış olur. Bu da hâlen iyi-kötü bir ağırlık sahibi olanların dibe doğru kaymalarını kolaylaştırır, direnç eşiğini iyice düşürür.

Naim olayı, dengede duramayan bir toplumun, ne gibi "hafif"likler yapabileceğini gösteriyor. Bence, Naim'in, Küçük Emrah ya da İbo'dan toplum nezdinde pek bir farkı yoktur. Bunların hepsi "milli kahramanlarımız"'dır. Dolayısıyla sadece Naim'in değil, hepsinin heykeli dikilmelidir. Kenan Evren ve Turgut Özal'ı da bunlara ekleyebilirsiniz.

Bunların hepsini hangi ölçüye göre biraraya getirdiğini ne halk bilir, ne de bu şahıslar tek tek, niye halkın gözünde yan yana durduklarını anlayabilirler. Ama fark etmez; herkes bu oyunda kendisine biçilen misyonu hissetmektedir ve kimsenin - en azından şimdilik bunu değiştirmeye pek niyeti de yoktur.

★★★

"Devşirme Naim", Semra Özal'ın hediyesi olan küçük "Kur'an"ı "maaşallah"ı ve giderek kendisini kaptırmaya başladığı milliyetçi - ırkçı ideolojinin efsûnu ile, bu toplumsal senaryoda kendisi için yazılan role çıkıyor. Böyle bir role çıktığını Naim biliyor mu? Belki bilmiyor ama hissettiği muhakkak. Zaten bunun çok fazla önemi de yok. Önemli olan sonuç: Naim bu role çıkıyor. Bu da şimdiki siyasi iktidar için pek elzem.

Bütün bunlar, giderek Türkiye'nin bile değil, SHP ve DYP'ye karşı ANAP'ın vesayetini elinde tuttuğu Naim'in olimpiyatlarda kazandığı olağanüstü başarıyı küçültür mü? Hayır, bunlar sadece Naim'in kaldırdığı ile iktidar olmaya çalışan, "fena halde başarıya muhtaç" haldeki faşizmin, zaten olmayan itibarını iyice unufak eder, sadece onu küçültür.

Sonuçta da insan aklı, kendisini şöyle bir soruya kaptırmadan edemez: Bulgaristan Naim'in ismini değiştirmeseydi, Türkiye acaba daha kaç yıl olimpiyatlarda altın madalya alamayacaktı?

Lise Edebiyat ders kitapları üzerine düşünceler...

Hulusi Halbantoğlu

Nihat Sami Banarlı'nın liselerde okutulan edebiyat ders kitabının 1952 baskısı ile 1987 baskısı arasından tam 35 yıl geçmesine rağmen, yeni baskısında eskisinde olduğu gibi, hiçbir çağdaş Türk Edebiyatı metni yok. Adı sanı hiç yer almayan bazi çağdaş yazarlarımız şunlar: Sabahattin Ali, Nazım Hikmet, Rıfat Ilgaz, Melih Cevdet Anday, Ahmet Arif, Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Aziz Nesin...

Bir halkın estetik, etik, felsefi, bilimsel vb. düzeyi, bence en çok onun "edebiyat"ında yansır, kendini gösterir. Bir halkın, bir milletin, bütün değer örüntülerini en özlü şekilde tanımak için, onun edebiyatını öğrenmeye çalışmak, bence en emin ve kestirme yoldur.

Nasıl ki, felsefe, kendinde, bir milletin giderek bütün insanlığın kolektif aklını ifade ediyorsa, bence edebiyat da aynı yoldan geçer ve "insanoğlunun evrensel vicdanı" olarak her tek insanda ifadesini bulur.

Böylesine, düzeyi, bir halkın tüm diğer üretimlerinin düzeyinin bileşkesini veren bir alanın, tarihi, bugünü ve kendini yeniden üretme süreçlerine dair, kimler, gençlerimize ne öğretiyorlar?

Biz gençler, liseyi bitireli öyle çok olmadı; keza hâlen lisede okuyan kardeşlerimiz de var. Lisede "edebiyat" derslerinde ne öğrettiler bize ve hâlen liseli olan kardeşlerimiz ne öğrenecekler?

Bu aslında çok uzun bir konu ve biz, hiçbirimiz, "edebiyat uzmanı" falan da değiliz. Biz, sadece öğrenmek isteyen ama öğrenme yöntemimiz ve neyi öğreneceğimiz konusunda da söz hakkına sahip olmayı önemseyen, öğrendiklerimiz hakkında düşünen, onları araştıran bireyleriz.

Öyleyse bize neyi, niçin, nasıl öğrettikleri hakkında çok kısa olarak da olsa görüşlerimizi ifade etmeliyiz.

Bu konudaki görüşlerimi ifade etmek için, benim aklıma en kısa ve objektif yol olarak, bize liselerde okutulan edebiyat kitaplarını şöyle bir karıştırmak geldi. İşte lise edebiyat kitaplarının bende uyandırdığı izlenimler...

Önce, biz Özdemir Sarıca-Mahir Ünlü'lerin kitaplarını okumuştuk, şimdi ise genellikle Nihad Sami Banarlı'nın kitapları okutuluyormuş. N.Sami'nin tescilli faşist olduğunu bilmeyen kaldı mı?

Eskileri bende vardı, N.Sami'ninkileri de bir yakınımdan temin ettim. Ayrıca elime bir de N.Sami'nin, 1952 yılı basımı, yine liselerde okutulan bir edebiyat kitabı geçti. Bu kitapla N.Sami'nin kitabının 87 baskısını mukayese ettim. Birkaç parça dışında hemen hemen aynı kitap yeniden basılmış. Aradan tam 35 yıl geçmesine rağmen yeni baskısında eskisinde olduğu gibi, hiçbir çağdaş Türk edebiyatı metni yok. Ama haksızlık etmeyelim, edebiyatla uzan-yakın hiçbir ilişkisi olmasa da, kitaba 12 Eylül sonrasında yeni metinler eklendiği gözden kaçmıyor.

Mesela N.Sami'nin lise ikinci sınıflar için yazdığı "Metinlerle Türk ve Batı Edebiyatı" kitabının (1987 baskısı) 193. sahifesinde "Barış ve Eğitim" başlığı altında, hani şu meşhur anti-komünist dış politika yazarı Prof.Fahir Armaoğlu şöyle yazıyor: "Yüzyıllar önce bir ilim adamı, büyük bir düşünür: 'Kanunlar kötü de olsa uymak mecburiyeti vardır' dediği zaman, kötülüğe prim vermiyor, kötülüklerin düzeltilmesinde meşruiyetçiliğin yolunu gösteriyordu."

Şimdi meşruiyetçilik pek lastikli bir kavram olduğu ve egemen sınıflar kendi çıkarlarına uygun olmayan her şeyi gayrımeşru saydıkları için, Fahir Armaoğlu'nun ağzından bize denilmek istenen gerçekte şu: "Ey gençler, kanunları kötü bulabilirmisiniz ama onlara uyun. Biz, o kötülüklerin peyderpey ne kadarını gidermek istiyorsak, sırası geldiğinde size söyleriz, böylece siz de kötülüklere karşı "meşruiyet" sınırları içersinde mücadele etmiş olursunuz. "Hayır pek muhterem profesör, bizi bu oyuna getiremeyeceksiniz. Ağzımızı burnumuzu kıra kıra, başımızı duvarlara vura vura da olsa hayattan öğreneceğiz. Hem size bir şey söyleyeyim mi, yine sizin andığınız devirlerde yaşamış bir başka "ilim adamı ve büyük düşünür" bakın ne diyor: "Türküleri yapanlar yasaları yapanlardan daha güçlüdürler." Ve biz türkü söylemek istiyoruz.

Aynı kitabın 195. sahifesinde Tercüman gazetesinin gedikli köşe yazarı Ahmed Kabaklı "Anarşi ve Terör" başlıklı yazısında, 12 Eylül öncesi gençliği hakkındaki fikirlerini şöyle dile getiriyor: "Anarşinin kendilerini hangi kötülüklere sürükleyeceğini bilmeyen bazı gençlerimiz, devlete, polise ve her türlü otoriteye karşı mücadele etmek konusunda şartlandırıldılar. Bunlar ne yazık ki bazı aydın geçinenler, bazı gazete ve yayınlar ve hatta o zaman Türklük düşmanı ideolojilere kapılmış olan kitle yayın araçları tarafından aldatılmışlardır." Baştan sona bu mealde, gerici-faşist düşüncenin en çarpık, en azgın tonlamasını yapan bu yazının bir lise edebiyat kitabında okutulmasının amacını hiç merak edeniniz oldu mu? Eğer olduysa, o zaten cevabını da bulmuştur. Geçelim...

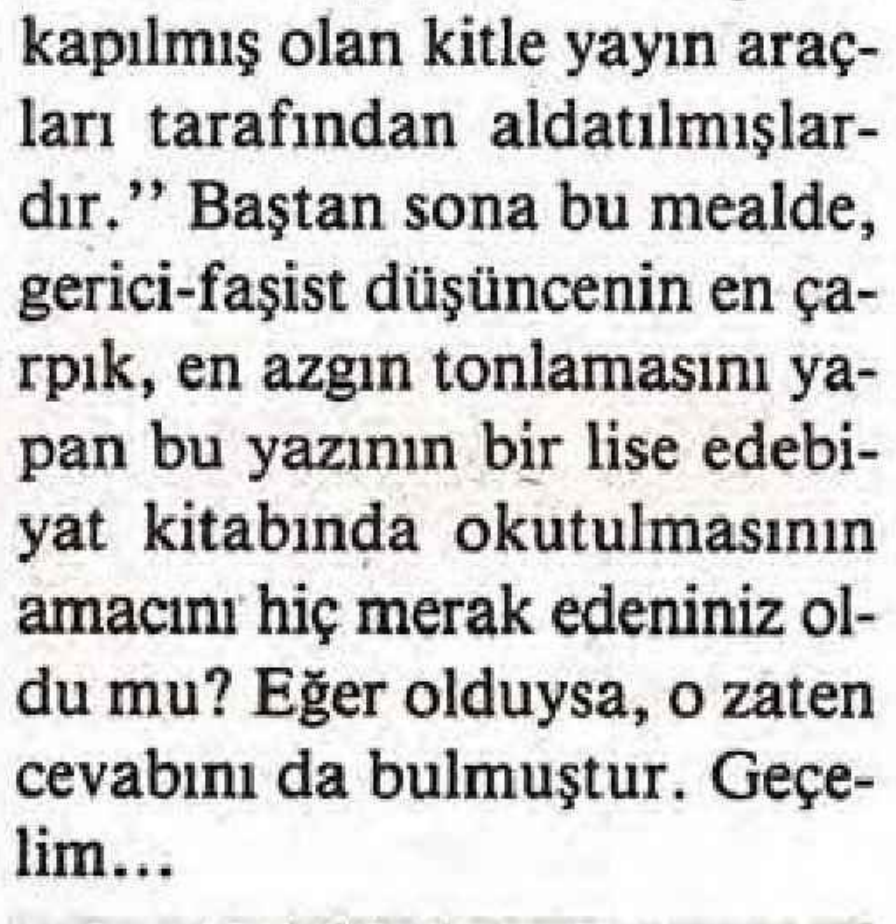

Edebiyat dışılıklara devâm. Elimde bu sefer de N.Sami'nin lise üçüncü sınıflar için yazdığı kitap var. 255. saihfeyi açıyorum. Yazının başlığı "Barış ve Eğitim". Bu yazı, "Türkiye'de Anarşi ve Terörün Sebepleri ve Hedefleri" adlı, muhtemelen MİT tarafından hazırlanan bir kitaptan alınmış. İşte size yorumsuz bir "edebiyat" parçası: "Gerçek üniversite ve gençliği, gerekse ülke çapındaki bütün müessese ve kesimlerde toplumun değer hükümleri, inanç ve düşünce sistemleri planlı olarak tahrip edilip, ülke çapında kural tanımama en belirgin davranış haline getirilebilir. Bu ortam içinde bırakılan gençler pek tabii olarak çevreye güvensiz hale gelebilir, mevcut düzen ve rejime karşı çıkarak kitle iletişim araçları yardımı ile kendilerine psikolojik baskı neticesi, doğruluğu kabul ettirilmiş ideolojilerini tartışmasız ve tek çözüm yolu olarak topluma kabul ettirme gayretine girebilirler. Bu gayretler profesyonel istismarcılar kanalı ile bütün eğitim ve öğretim kurumlarına yayılarak şu veya bu ideoloji istikâmetinde tekkilâtlanmış, sonuçta da mevcut rejimi tahribe yönelebilirler."

Aynı kitabın 257. sahifesinde yine "Anarşi ve Terör" başlıklı, bu sefer hani şu Türkiye'nin Opus Dei'si Aydınlar Ocağı'nın ikinci başkanı, gerçek bilim adamlarını üniversitelerden attırmak için yırtmadık tarafını bırakmayan, insan ve bilim düşmanı Prof.Muharrem Ergin'in pek "edebî" bir yazısı yer alıyor. Ahmed Kabaklı üstadımız gibi gerçekte "edebiyatçı" olan bu dostumuz da elimdeki edebiyat kitabına giren tek yazısında bakın hangi "edebi açılımlar"ı getiriyor: "Devletin elindeki kuvvetler ordu, emniyet, adliye, idare ve istihbarat olmak üzere beş müessese etrafında toplanır. Ordu anarşi ve terörün en kahredici mukabil gücüdür. Yeter ki daima kuvvetli ve hazır tutulsun. Emniyet anarşi ve terörün daima ensesinde hissedeceği polis kuvvetidir. Yeter ki..." Ve yazının sonlarına doğru her şeye rağmen "şer kuvvetlerinden" korktuğunu saklayamayan M.Ergin , mezarlıktan geçen küçük bir çocuk edasıyla, râbbine yüksek sesle dua ediyor: "Dünya görüşü, hayat felsefesi itibariyle ferdi telâkkilerimizde, devlet, vatan, aile, ahlâk, ordu gibi değerlerimize sıkı sıkıya sarılmalıyız."

Bu parçanın "Metin Üzerine Çalışmalar" bölümünde sorulan şu iki soru da ilginizi çekecek sanıyorum. "Soru 1-) Okuduğunuz parçaya göre eski ve yeni harpler arasında ne gibi farklar vardır? Bunu **soğuk harf, sıcak harp, beşinci kol** sözlerinin manalarını da lûgat ve ansiklopedilerden araştırarak açıklayınız. Soru 4-) Bu çareler üzerinde durulurken (anarşi ve terör önlenmesinin çareleri-H.N.) **su uyur düşman uyumaz** atasözünü de düşünerek bir komposizyon yazınız." Bu konularda araştırma yapmak isteyenlerin lûgat ya da ansiklopedilere sevk edilmesi bana pek akılcı gelmedi. Bence kaynak olarak öğrencilere Kenan Evren'in konuşmaları gösterilseydi çok daha isabetli olurdu.

Şimdi buraya kadar yazdıklarımızdan lise edebiyat kitaplarında edebiyat dışında her şeyin olduğu kanaatine vardıysanız pek sabırsız davranmışsınız demektir; çünkü bu kitaplarda bazan edebi metinlere de yer veriliyor. Ama nasıl? Görelim...

Mesela alalım Nef'i'yi. Gerek N.Sami'ninkiler, gerekse bizim okuduğumuz Ö.Sarıca ve arkadaşlarının kitapları Nef'i'ye onun bazı kasideleri itibarıyla yer veriyorlar. Her iki kitapta, biraz ilerde ise Naîmâ'nın "Katl-i Nef'i-i Şair" başlıklı parçasına yer verilmiş. Gerek Nef'i'den seçilen kasideler, gerekse Naîmâ'nın Osmanlıca kelimelerle dolu parçası Nef'i'nin edebiyat tarihindeki yerini, okuyucunun bilincine çıkartmasına yardımcı olmaktan çok uzak. Peki Nef'i ile ilgili gerçek nedir?

Nef'i, sivri dilli, extrem bir şairdir. Methiyelerinde de, hicivlerinde de bu özellik hemen göze çarpar. Bizim lise edebiyat kitaplarında hiç sözü edilmeyen kasidelerden birinde Nef'i, hiç savaşa katılmamış Ahmet 1'i "cengaver" diye gösterir. Bir başka kasidesinde Lehistan seferinde eli boş dönen Genç Osman'a "Bir gaza ettin ki hoşnud ettin peygamberi" diye seslenir. Şairin bu tutumu, bazı edebiyat tarihçileri tarafından 'gizli istihzâ" şeklinde yorumlanıyorsa da, o devirde yazılan bu tip methiyelerin, devrin padişahına ve ileri gelenlerine gönderilmesi ve karşılığında o ileri gelen zâtın gönlünden ne koparsa ihsan buyurması âdet olduğu giçin, Nef'i'nin yaptığı için ciddiyeti su götürmez.

Nihad Sami Banarlı
Metinlerle
TÜRK ve BATI
EDEBİYATI
Lise 2

Her türlü edebiyat ve tarih bilincinden koparılmış, donuklaştırılmış da olsa, Nef'i'nin adı sanı, bir-iki kıtâsı yer alıyor lise edebiyat kitaplarımızda. Ya hiç yer almayanlar? Mesela ilk aklıma gelenlerden bazıları, Sabahattin Ali, Nâzım Hikmet, Rıfat Ilgaz, Melih Cevdet, Ahmed Arif, Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Aziz Nesin, ilh... Buna karşın -haklı olarak- Namık Kemal'e yer verilmiş. Bu gerçekten de çok gerekliydi. Peki ama, Nâzım'ın Namık Kemal üzerine görüşlerini bilmeden edebiyat tarihi bilinci nasıl oluşturulabilir? Nâzım, "Bir Provakatör Üzerin Hiciv Denemeleri" adlı şiirinin içinde, Namık Kemal'in lise edebiyat kitaplarında alıntı yapılan "Vatan-yahut-Silistre " adlı piyesinden, yine lise edebiyat kitaplarının aşinası Ahmet Haşim'in Beyoğlu'ndaki meşhur uğrağı Degüstasyon'dan, ünlü Fransız romancısı Alexandre Dumas Flis'in "La Dame Aux Camalias" adlı kitabından, son olarak da Peyami Safa'nın "Bir Akşamdı" adlı romanından şöyle söz eder: (Peyami Safa kestedilir)" Bir düşün oğlum,/bir düşün ey, göbekli patron veletlerinin/Doğru yol gösterici/bir düşün ey yetimi Safa,/bir düşün ve hatırla ki son defa:/O, takma aslan yeleli Namık Kemal üstadın seni,/abanoz ellerinden/zenci kölesinin/som altın taslarla şarap içerek/ve didârı hürriyetin dizinde/kendi kendinden geçerek:/"Yüksel ki yerin/bu yer değildir/Dünyaya geliş/hüner değildir!" demiş.../Sen de yükseldin uyup,/onun sesine/"La dam o kamelyanın" fesli fügüranlığından/Ahmet Haşim'in Degüstasyon'daki iskemlesine."

Edebiyat ders kitabı edebiyat dışılıklarla dolu. İnsan ve bilim düşmanı Prof. Muharrem Ergin'in pek "edebi" yazısı yer alıyor. Bakın hangi "edebi açılımlar"ı getiriyor. "Devletin elindeki kuvvetler ordu, emniyet, adliye, idare ve istihbarat olmak üzere beş müessese etrafında toplanır. Ordu anarşi ve terörün daima ensesinde hissedeceği polis kuvvetidir."

(Yine şiirin içinden-son bölüm) "bir düşün oğlum,/bir düşün ey yetimi Safa/bir düşün ve benden öğren ki son defa/FİKİR dediğin/şeyin/Karabet ustanın uduna benzemez suratı./O, na şapırtılarla çiğnenen bir sakız,/ne "Vatan-Silistre"de Abdullah Çavuş'un tiradı,/ne de "Bir Akşamdı"da müteverrim bir bayan ilacıdır./O, şahlanmış bir kavga atı,/kalın kabzalı bir savaş kılıcıdır./Bu ata atlayacak yürek/bu kabzaya bilek/gerek..."

Nazım'ın edebiyat tarihine bakış açısını es geçen bir lise edebiyat kitabı gerçekten okuyucularını ne büyük bir bilgisizlik çukurunun içine doğru itmektedir. Ya diğerleri? Sadece adını saydıklarımı o da sadece edebiyat tarihindeki yerleri itibarıyla anlatmaya kalksam, ciltler dolusu kitap yazmam gereker. Öyleyse, varsın geçelim bakalım...

Yine bizim lise edebiyat kitaplarımızda hem Mehmed Akif hem de Tevfik Fikret yalan-yanlış, eksik-gedik de olsa büyük bir sükunet içinde yan yana yer alırlar. Oysa gerçek hayatta iki şairin arasında esen fırtınalardan haberdar olanlar, onların böyle süt dökmüş kediler gibi yan yana durmalarına pek gülerler.

Edebiyat araştırmacılarına göre T.Fikret-M.Akif kavgası, T.Fikret'in "Tarih-i Kadim" (Eski Çağlar Tarihi) adlı uzun şiirini yayınlamasıyla başlamıştır. T.Fikret bu şiirde Tanrıtanımaz ve barışsever bir tutum alır. Mesela kahramanlık duygularını şöyle küçümser: "Kahramanlık... Esası kan, vahşet,/Beldeler çiğne, ordular mahvet,/Kes, kopar, kır sürükle, ez, yak, yık,/Ne "Aman!" bil, na "Ah!" işit, ne "Yazık!"/Geçtiğin yer ölüm, elem dolsun." Dinin kan dökücülüğünü ise şöyle dile getiriyor, T.Fikret: "Din şehit ister, âsman kurban/Her zaman her tarafta kan, kan, kan!.." Mukaddes kitaplar T.Fikret'e göre "kitab-ı köhne"'dir. O, "Yırtılır ey kitab-ı köhne yarın,/Medfen-i fikr olan sahîfaların" der. Böylece din ve Tanrı yok olurken, T.Fikret'e göre insan Tanrı'dan bağımsızlaşacak, özgürleşecek, yeni bir toplumda kendi tarihini yapacaktır.

M.Akif ise "Tarih-i Kadim"'e çok içerlemiştir. "Safahât"'ta Batı kültürünü savunanlara ve o arada dengine getirip T.Fikret'e şöyle saldırır: "Serseri: hiçbirinin mesleği yok, meşrebi yok,/Feylosof hepsi fakat pek çoğunun mektebi yok./Şimdi Allah'a söver, sonra biraz bol para ver:/Hiç utanmaz Protestanlara zangoçluk eder." Burada Protestanlara "zangoç"luk eden zattan kasıt, o sıralar Robert Koleji'de öğretmen olarak çalışan T.Fikret'tir.

Bu tartışma uzundur. Ben burada sadece temel doğrultusunu göstermeye çalıştım. Osmanlıcılık akımı ile Batıcılık akımının edebi kapışmasının atlandığı bir edebiyat tarihi kitabı ne işe yarayabilir?

Lise edebiyat kitaplarımızı 12 Eylül'den sonra "eklenenler"'den bazılarını, yazının ilk bölümünde görmüştük. Şimdi biraz da "eksiltilenler" üzerinde duralım. Bu fasılda da ben, bizim okuduğumuz Özdemir Sarıcı-Mahir Ünlü'lerin "Türk Dili Edebiyatı I" kitabının elimdeki 82 baskısıyla, şimdi Lise 1. sınıflarda okutulan yine aynı yazarlara ait kitabın 87 baskısını mukayese etmek ve bizim okuduğumuz kitaptan hangi parçaların niçin çıkarıldığını izâh etmek istiyorum.

Edebiyat ders kitapları baştan sona kadar edebiyat dışı faşist-gerici düşüncenin en çarpık, en azgın örnekleriyle dolu.

İlk olarak, Agâh Sırrı Levend'in bizim okuduğumuz kitapta yer aldığı halde, aynı kitabın 87 baskısında çıkartılan "Hangi Türkçe'ye Osmanlıca Diyoruz" adlı parçasından bahsetmek istiyorum. Bu parçada Agâh Sırrı, saray ve çevresinde Arap ve Fars hayranlığı sonucu gelişen ve halkın, aydınlardan kopmasına neden olan Osmanlıca ile, halkın anladığı, konuşulan Türkçe'yi karşılaştırır. Saray ve onun aydınlarıyla, halk arasındaki kopukluğu, karşılıklı birbirinin dilinden anlamazlığı pek ustalıklı bir şekilde hissettirir. Tabii hâl böyle olunca bu parça da yeni baskıda yer alamaz.

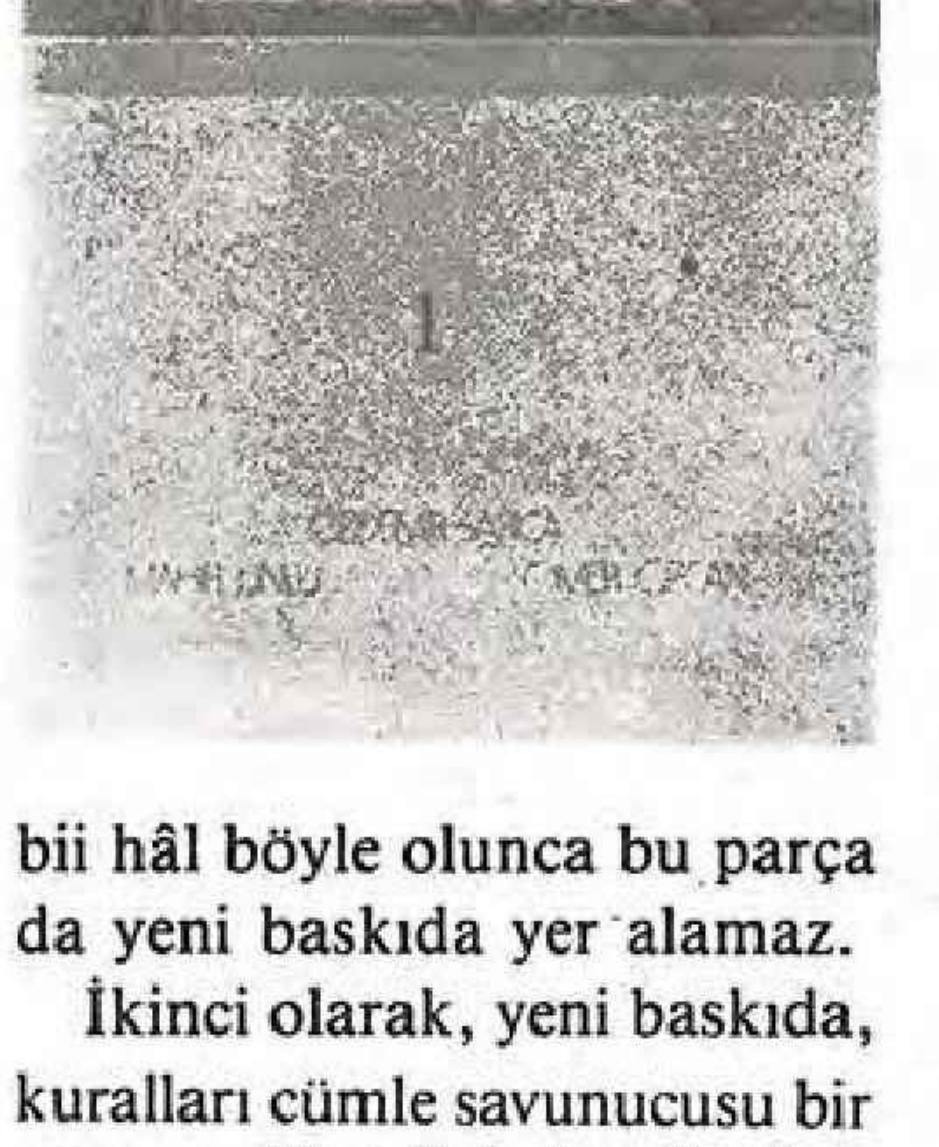

İkinci olarak, yeni baskıda, kuralları cümle savunucusu bir yazarın, Nurullah Ataç'ı, devrik cümle kurmasıyla ilgili olarak suçlaması üzerine, Nurullah Ataç'ın verdiği cevap (Ataç'ın Cevabı) çıkarılmış. Bu cevapta N.Ataç, devrik cümlenin halk dilinin zengin söyleyiş biçimlerine açık olduğunu ve günümüz konuşma dilinde de pek çok kullanımı bulunduğunu anlatıyor.

Eski baskı kitapta, biraz ilerde, konuşmanın "ağıt" türünün en güzel örneği sayılabilecek kağızmanlı Hıfzı'nın "Ağıt"ı yer alırken, yeni baskıda bunun çıkarıldığını görüyoruz. Kağızmanlı Hıfzı, amcasının kızının genç yaşta ölümü üzerine söylemiş bu ağıt'ı. "Ağıt"ın eski kitapta da yer almayan bir dörtlüğünün buraya aktararak, gönül telleri gevşemişleri karşımıza, Kağızmanlı Hıfzı'yı ise yanımıza alalım: "Yatarsın gaflette gamsız kaygusuz/Ninni balam ninni kalma uykusuz/Hem garip, hep çıplak, hem aç, hem susuz/Felek fukarası malların hani?"

Yeni baskıdan çıkartılan bir başka parça da Sabahattin Eyüboğlu'nun "Halk Şiiri ve Aşık Veysel" başlıklı bir yazısı, Bu parçada S.Eyüboğlu, halktan ayrı düşen şairlerin, hayattan da ayrı düştüğünü işler. Bu parça da çıkarılmış.

Yine kitabın eski baskısında, Orhan Veli'nin "Garip" için yazdığı önsöz'den alınan, ölçü ve uyağın gerçek şiir için gereksiz olduğu ve artık aşılması gerektiği yolundaki görüşlerini açıkladığı bir parça vardı. Yeni baskıda yok.

Eskiden tarih, bir edebiyat türüydü. İşte bunun kitapta yer alan tek örneği, Heredot'un "Trakyalıların Gelenekleri" adlı parçası, yeni baskıda çıkarılmış. Bu parça Trakyalıların belli bir tarihsel devirdeki geleneklerinden ve yaşama biçimlerinden bahseder. Dolayısıyla da o devirdeki gelenek ve yaşam biçimleriyle, bugünküler arasındaki çarpıcı farklılığı gözler önüne serer. Bu da öğrencilerin, toplumsal değişimi en basit, en sade şekliyle kavramasına yardımcı olur. Demek ki, bu parça da işimize gelmiyor.

Ya, La Bruyere'in klasikleşmiş Gıton ve Phedon tipolojileri? La Bruyere 17. yy'da, Yunan filozofu Theophraste'ın "Karakterler" adlı eserini Fransızcaya çevirmiş ve ona yaptığı geniş ilavelerle de eserini klasikleştirmiştir. İşte bu eserden, bizim lise 1. sınıf edebiyat kitabına alınan Gıton ve Phedon tipolojilerinin işlendiği parça yeni baskıda çıkarılmış. Gıton, şişman, kaba, bencil, küstah, dışa dönük bir politikacı tipidir. Phedon ise, zayıf, çekingen, kültürlü, aydın, içe dönük bir tiptir. Öğrencilerin bu tipleri teşhis etmelerinden kime ne zarar gelir? Bunu şu bizim Gıton'a sormalı...

Sıra geldi Cervantes'in "Don Kişot"una. Eh, elimiz değmişken onu da hallediverelim. Böylece lise 1. sınıf edebiyat kitabındaki tek toplumcu roman örneğinin de defterini dürdük.

Evet, "eksiltilenler" faslını da burada kapıyorum. En başta da söylediğim gibi, bunlar tamamen benim izlenimlerimdir. Lise edebiyat kitaplarını şöyle bir karıştırırken aklıma gelen gelişigüzel düşünceler... Yoksa bu kitaplar bu işin uzmanları tarafından etraflıca incelenmeli ve mutlaka çağdaş ve ilerici bir edebiyat eğitiminin yolu -hem de hiç zaman geçirilmeden- gösterilmelidir. Yine en başta söylediğim bir düşünceyi tekrar etmek istiyorum. Edebi gelişkinlik seviyesi, bir halkın tüm diğer üretimlerinin ortalama seviyesini gösterir. En çok da bu nedenden dolayı savsaklanamayacak bir görevle karşı karşıyayız. İlerici ve çağdaş bir edebiyat eğitiminin, daha ilerki bir toplumsal formasyona bırakılması çok yanlıştır. Bu, mümkünse hemen şimdi gerçekleştirilmeye başlanması gereken bir hedeftir. Onun için ilerii edebiyatçılarımızın bu konuyua eğilmeleri ve en azından alternatif edebiyat öğretimi kitapları çıkarmaları gerekir. Ama önce varolanla iyice hesaplaşmak zorunludur. Ben, varolan üzerine hemen ilk ağızda aklıma gelenleri söyledim. Olması gereken üzerine edebiyatçılarımız çalışırlarsa, onun üzerine düşüncelerimi söylemeyi de bir borç sayarım. Ayrıca sadece ben değil, hiç değil, lise eğitimi almış her "birey", bunu, kendisi için bir borç bilmelidir diye de düşünüyorum.

Bu "birey"lerden birisi olarak ben, şimdilik, liseli kardeşlerime öğrendiklerine sorularla yaklaşmaları gerektiğini anlatmaya çalıştım. Bu yazıdan sonra, liseli kardeşlerim bugüne kadar kendilerine verilen edebiyat eğitimi hakkında, küçücük de olsa kafalarında bir soru işareti taşıyacaklarsa, kendimi amacıma ulaşmış sayacağım.

1. yılımız dolarken

Baştarafı 1. Sayfa'da

Bu ihtiyaç neydi? Ülkemizde 12 Eylül sonrası faşizmin yoğun ideolojik bombardımanına uğrayan kesimlerin başında gençlik geliyordu. Faşizmin tahribatı, çok büyüktü. Kişiliğin bozulması, politikadan, kültürden nasibini almayan, ülke ve dünya sorunlarından bihaber ve en önemlisi kendi sorunlarına ve geleceğine bile ilgisiz bir gençlik kuşağı yetişiyordu. Ortada büyük bir boşluk vardı ve bu boşluk çeşitli burjuva sanat dergileri ve pop gençlik dergileri tarafından doldurulmaya çalışılıyordu. İşte böyle bir ortamda teorik olsun-olmasın siyasi muhtevalı gençlik dergi ve gazetelerinin önemi ortadaydı.

Nasıl bir gazete çıkarmalıydık? Aylarca süren tartışma ve araştırmalardan sonra yayın hayatımızda bir gençlik gazetesinin hiç çıkmadığını saptadık. Ayrıca gerek 12 Eylül gerek 12 Eylül sonrası yayınlanan gençlik dergilerinin çoğunun teorik ve kadrolara seslenen yayınlar olduğunu gördük. Teorik dergilerin önemini ve gerekirliğini hiç bir zaman yadsımadan çok daha farklı kesimlere seslenen kitlesel bir gençlik gazetesinin önemi ortadaydı. Esin kaynağını bilimsel sosyalizmden alan bir gazetenin siyasal gerçekleri açıklama, depolitizasyonu kırma ve kültürel dejenerasyona karşı mücadele etmede çok önemli bir işlev göreceği muhakkaktı.

Bu gazete işçi, köylü, öğrenci (Liseli, Üniversiteli) ile ayrı bir kategoride ele aldığımız Kürt gençliği, cezaevi gençliği gibi çok farklı gençlik kesimleri ile bunların ilgi alanı olan kültür-sanat, spor, araştırma, eğitim, toplum ve gençlik, uluslararası gençlik gibi değişik alanlara yönelik bir yayın politikası yapmalıydı.

Gazetemiz çıktığı andan itibaren ilgi ile karşılanması beraberinde tartışmaları da getirdi. Çok farklı gençlik kesimlerine ve farklı politik bilinç seviyesindeki okurlarımıza seslenmemiz en büyük handikapımız oldu. İkinci bir teorik dergi çıkarma hedefimiz olmasına rağmen mali ve çeşitli güçlüklerden dolayı çıkaramayışımız nedeniyle ileri düzeydeki gazete okuyucularımızın sürekli eleştirilerine maruz kaldık.

Politikayla yeni tanışan genç okuyucularımız ise gazetenin ağır olduğunu ve çeşitli yazıları anlayamadıklarını ifade ettiler.

Gazetemizden istenen bu farklı beklentiler ancak 4. sayı ile son buldu. Kaleme aldığımız yayın programı yazı kurulu ve tüm servisler için yol gösterici oldu. Gazetenin çerçevesi kesinleşti. Sosyalist kadrolara yönelik bir gazete niteliği olmadan elimizden geldiğince komplike bir gazete çıkarma gayreti içinde olduk.

Basit ama sıradan olmadan, teorik değil ama teorik sorunlardan kopmadan yeni bir gazete çalışması yaptık.

Yayın politikamız dışında ikinci yeniliğimiz neydi? Gazetenin organizasyonu ve yazı üretimi nasıl olacaktı? Ya da bir profesyonel kadrolardan ibaret bir yazı kurulu oluşturacak ya da bütün eksiklik ve acemiliklere rağmen genç arkadaşlardan oluşan, üretiminden mizanpaja, pikajdan dağıtıma kadar bizzat gençliğin katılımını öne çıkaran yeni bir gazete çıkaracaktık. Biz ikincisine karar verdik. Yirmi kişiye varan bir yazı kurulu ve yazı kurulu altında gazete sayfalarına yönelik servisleri oluşturduk. Daha önce hiç birimizin deneyimi yoktu. Yaparak öğreniyor ve her yeni durum karşısında tartışarak karar veriyorduk. Katılımı öne çıkardığımızdan yazının iyi mi kötü mü olmasından ziyade ne anlatmak istediğine bakıyor herkesi yazmaya teşvik ediyorduk.

Başlangıçta gündüz çalışmamız yetmiyor üstelik bir hafta boyunca nöbetleşe sabahlıyorduk. Ama gazetenin her bir sayfası çıktığında bütün yorgunluğumuz gidiyor tarifi mümkün olmayan bir mutluluk ve bir iş yapmanın sevinciyle ileriye doğru attığımız adımı görüyorduk. Bir yıl boyunca gazetemizde yer alan imza sayısı 175 kişidir. Bununla başlangıçta tesbit ettiğimiz genç bir gazete olma konusunda politikamızı gerçekleştirdiğimizi görüyoruz.

Eksikliklerimiz yok muydu? Çok ama hem de çok fazla. Her sayıdan sonra başta kendi arkadaşlarımızdan olmak üzere, okurlarımızdan ve dost çevrelerinden hem çok yıkıcı hem de yapıcı eleştiriler aldık. Göz göre göre de her sayıda aynı hataları yaptık. Teknik anlamda eksiğimiz sayılmayacak kadar çok. Ama ilk sayımıza nazaran artık gazetenin her aşamasını bilen bir teknik kadroya sahibiz.

Bir yıl boyunca düzenli çıkan tek gençlik gazetesi biz olduk. Buradaki tek ölçüt arkadaşların fedakarca çalışarak kendi gazetelerine sahip çıkmalarıydı. 300 TL. ile başlayan satışımız 4. sayımızdan itibaren 500 TL. oldu ve son sayıya kadar hiç değişmedi. Şu anda en ucuza satılan gençlik gazetesiyiz. Bir siyasi derginin yaşamını sürdürmesi için ne tür mali sorunlarla karşılaşacağı, hele bu gençlik gazetesi olursa sıkıntıları üç dört kat artacağı hepimizin malumudur. Bu yüzden dağıtım işini tekellerin yanına bile uğramadan bugüne kadar kendi olanaklarımızla yaptık. Elden satış. Okuyucuyla yüz yüze gelerek militanca dağıtım işini halletmeye çalıştık.

Bugüne kadar başlangıçta tesbit ettiğimiz herşeyi az ya da çok gerçekleştirdik. Ama bir tanesini hiç yapmadık. 12 sayı boyunca gazetemizin ilanını bir tek gün bile veremedik. Bu tüm dergi çalışanları için bugüne kadar içimizde kalan bir ukde oldu.

Bir yıl boyunca yürüttüğüm gazetenin Genel Yayın Yönetmenliği görevim sona eriyor. Bundan sonra Yayın Yönetmenliğini daha önce de başımızın her sıkıştığı anda kendisine başvurduğumuz ve gazetenin oluşmasında büyük katkılar olan Yaşar Yiğit arkadaşıma devrediyorum.

İnanıyorum ki bundan sonra daha güzel, derli toplu, aranan bir gençlik gazetesi elinize ulaşacak.

Yaklaşan ve giderek yükselen sesleri duyuyor musunuz? İşte biz oradayız. Dostluk ve sevgiyle...

Bülent UYGUNER

Bomba-i Kimya

Baştarafı 1. Sayfa'da

Kürdün kanı kurumamıştı.

Irak-İran ateşkes antlaşmasından sonra Kürtler üzerine yürüyen Irak Ordusu Güney Kürdistan'ın tümünde değil ama Türkiye sınırına yakın bölgelerde taş üstünde taş bırakmadılar. 300 dolayında köyü yerle bir ettiler. Bu vahşet karşısında ancak canını kurtarabilen çoğu kadın ve çocuktan oluşan Kürtler 23 Ağustos'da Çukurca-Uludere istikametine gelerek Türkiye'ye sığındılar. Türk hükümeti 3000 dolayında Kürt mülteciye sığınma hakkı vermeyerek tekrar onları ateş çemberinin içine attı. Bu açıklamadan 24 saat sonra Özal açıklama yapıyor: "Iraklı Kürtlerin bu tarafta soydaşları var, kan bağları var" diyerek sınır kapılarını onbinlerce Kürt vatandaşına açıyordu.

Uzun muhakemeler sonucunda alınan bu karar hem burjuvazinin şaşkınlığını ifade ederken hem de bir taşla üç dört kuş vurmanın hesaplarını yapıyordu. Birincisi Türkiye, İnsan Hakları'na ilişkin ve Kürt halkına yönelik uyguladığı politikalar nedeniyle dünya kamuoyunda büyük tepkiyle karşılanmış prestij kaybına uğramıştı. Bu kabulle "İnsanlık adına" "Türk misafirperverliği" "Müslümanlık ve soydaşlık" adı altında kendini temize çıkaran bir uygulamadan medet umuyordu. İkincisi Türkiye Kürtleri'ne gözdağı veriyor, bu mücadelenin sonuçsuz kalacağını, TC devletinin büyüklüğünü gösteriyordu. Üçüncüsü, kendisi için tehlike gördüğü Güney Kürdistan'ının dağıtılıp, tarümar edilmesini destekliyor ve üs olarak kullanılmasını böylece önlemiş oluyordu. Bütün dünyayı ayağa kaldıran kimyasal silah kullanılması ile ilgili uluslararası heyetlerin Kürt mülteciler üzerinde araştırma yapmasını önleyerek Saddam'ın politikasına ortak oluyordu.

Türkiye'nin olaydan bir hafta sonra aldığı bu kararın ABD'den bağımsız olarak aldığı düşünülemez. Son 40 yıldan beri ABD, hem faşist rejimlerin sürdüğü ülkelerde tek ata oynamıyor, hem de eskisi gibi tüm ulusal kurtuluş hareketlerinin direkt karşısında yer almıyor. Bu hareketleri, kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirerek, bölgeye yeniden hakim olmanın hesaplarını olası gelişmeleri göz önünde tutarak yapıyor. Özellikle son yıllarda ABD'nin Kürt hayranlığının başka bir anlamı olamaz.

Şurası unutulmamalıdır ki Filistin örneğinde olduğu gibi halkları kendi topraklarından uzaklaştırarak mücadeleyi bastırmak herzaman egemen sınıfların kullandığı bir yöntem olmuştur. Saddam rejimi de Kürt Halkını göçe zorlayarak, mecburi iskana tabı tutarak özgürlük mücadelesini kendi ana damarlarının asli unsurlarından koparmak istemektedir. Kürt Halkı bu tuzağa düşmeyecektir.

YÖK değirmenleri

Baştarafı 1. Sayfa'da

diği, vizelerin ve fotokopilerin içinden "tek tip öğrenci"ler çıkartmayı hedeflemiş olan üniversiteler, toplumsal depolitizasyonun da en verimli şubeleri olarak üniversiteli gençliğin öğütülmesini ve bu haliyle "pazarlanması"nı gündeme getiriyor. Acımasız orman kanununun yani "güçlü olan kazanır" kuralının eğitim yaşamına egemen olduğu, ayakta kalma gücünün para vb. olanaklarla ifade edildiği yeni bir eğitim döneminde kendimizi bu acımasız çarkın uyumlu dişlisi olmaktan ne ölçüde kurtarabileceğiz? YÖK değirmenleri ve sahipleri ile savaşmak için "Don Kişot"mu olmak gerekiyor? Bu soruya 84'ten beri öğrenciler çoktan cevap verdi. Adeta birer çağdaş Don Kişot olarak üniversiteli öğrenciler, acımasızca dönen bu çarkı parçalamak için sayısız kere yiğitçe ataklar yaptılar. Ve bu ataklarını devam ettireceklerini coşku ve kararlılıkla söylüyorlar.

Yazımı bitirirken gene Cervantes'in hikayesine dönmek istiyorum. Bilindiği gibi Don Kişot'un soylu duygularına ve kahramanca ataklarına rağmen kötülük timsali yeldeğirmenleri dönmeye devam eder. Demek ki çağdaş yel değirmenlerine karşı Don Kişot'ta olmayan bir şeyi bulmak ve hayata geçirmek zorundayız. Aksi taktirde Don Kişot'un çağdaş karikatürü olmaktan kendimizi kurtaramayız.

Ben, yeni öğrenim yılında üniversiteli öğrencilerin daha yiğit ve daha bilinçli davranacaklarını umuyorum.

Göndermeden gitmeyecekler

Baştarafı 1. Sayfa'da

halk güçleri ile tekelci burjuvazi arasında geçmektedir. 12 Eylül'ün yasallığını tanıyanların ne ölçüde demokrat ya da liberal olabilecekleri ise ayrı bir yazı konusudur.

• Temel siyasi saflaşmaya paralel olarak 12 Eylül rejiminin kaderi ile ANAP iktidarının kaderi birleşmiştir. Rejimin asli kurumlarının elinde "sopa", Özal ve iktidarının elinde ise rejimin "havuçları" ikili bir işlev görmektedirler.

• Partilerin kurulmasını, parlamentoda grup olmayı ve seçimlerin yapılmasını demokrasinin temel ölçütü haline getiren burjuva muhalefeti ise şimdilik "havuç"tan başka bir şey görmüyor. "Sopa"yı tümüyle unutmuşa benziyor. Hatta "sopa" sahipleri ile uzlaşmayı bile deniyor.

• Kitlelerin en temel hak ve özlemlerini önce sopayla bastıran, sonra da çeşitli vaadlerle oyalayan siyasi rejim, bu referandumla birlikte ilk kez sert bir tokat yemiştir. Ne var ki toplumsal muhalefetin kazandığı bu moral zaferi, demokratik mevzilere dönüştürecek, bütün gerici sigortaları attıracak bir konuma gelmesi, her şeyden önce sol muhalefette düğümlenmektedir. Ülkeyi içine düştüğü karanlıktan kurtaracak asıl güçler soldadır. Umut oradadır. Rejime ve iktidara yönelik siyasi muhalefette solun bir parti olarak yer almaması, güçsüzlüğün de asıl kaynağını oluşturuyor.

Solun referandumda **bağımsız bir varlık** gösterememeyişi, bu belirleyici boşluğun karikatür yaklaşımlarla doldurulabileceğinin sanılması **solun içinde bulunduğu gafleti** bir kez daha belgelemiştir.

• Evet, göndermeden gitmeyeceklerdir. Faşizmin kendiliğinden çekildiğini sananlar, Özal'ın da bu açık yenilgiden sonra, çekip gitmesini bekliyorlar. Daha çok beklerler. Daha çok demeçler verirler. Ama hayat beklemiyor, beklemeyecektir. 12 Eylül'den bu yana iğneyle kuyu kazarcasına aydınlığı örenler, büyük bir öngörüyle yıllar öncesinden rejimin ömürünü belirlediler: "Göndermeden gitmeyecekler!"

Tarihsel infazın yakınlığını bu bilincin yaygınlığı ve örgütlü eylemi belirleyecektir.

Yeni politik kültür ihtiyaç mıdır?

Baştarafı 6. Sayfa'da

tesinden de gelebileceğimiz açıktır.

•••

Toplumsal ilerleme savaşımının toplumsal tabanının giderek büyüdüğünü ve mücadeleye katılan güçlerin çeşitliliğini ele aldığımızda, işçi sınıfının öncülüğünü ve diğer güçler üzerindeki hegemonyasını gerçekleştirme biçimlerini de yeniden gözden geçirmenin gerekliliği doğuyor. Pratikte karşılığını bulmadığı sürece, öncülüğü bir önkabul olarak ele alıp "doğruyu tekelinde görmek" geçerli bir yöntem olarak görülmüyor. Bu sorunun en önemli yönü de sol içi ilişkilerdir. Bugün, sol içi yeni bir ilişkiler sistemine, yeni bir sol politik kültüre de ihtiyaç vardır.

* Konunun tüm boyutlarıyla ve daha iyi kavranabilmesi için şu iki yazının incelenmesini öneririm: "Günümüz Dünyasında Toplumsal İlerleme (Tartışma İçin Tezler)," Y.Açılım s.4 ve "Diyalog-İşbirliği, Ortaklık-Bağlaşıklık (Tartışma Tezleri)", Y.Açılım s.5

Örgüt, birlik, yasallık

Baştarafı 6. Sayfa'da

tüleri demokratikleştirmek için yasal bir partinin hazırlık çalışmalarına şimdiden başlamak ve mümkün olan en geniş ortak iradeyi yaratabilecek bir süreçten geçtikten sonra o partiyi kurarak ülkemizdeki demokratik ve sosyalist süreçleri hızlandırmak sadece mümkün değil, aynı zamanda zorunlu bir çözümdür diye düşünüyorum.

Bugüne kadar pek çok yol katedilmiştir. Sıfırdan başlayacak olan birşey yoktur. Bunca yıldır bunca insan canını dişine takarak, binbir güçlüğe göğüs gererek, hayatını adayarak, yönetim düzeyindeki insanlarını işkence masasında bırakarak, kuşaktan kuşağa hareketi bugüne getirmişlerdir. Ama, konusu bu toplantının kapsamına girmeyen nedenlerden dolayı hareket bugün yeni bir doğumun eşiğindedir.

Ve hiç kuşkum yok ki, hiç birimizin hiç bir kuşkusu yok ki, bu doğum önümüzdeki yakın dönemde gerçekleşecek... ve hareketimizin örgüt sorunu, birlik sorunuyla aynı süreç içinde, bir daha ortaya çıkmamak üzere nihai olarak çözümlenmiş olacaktır.

Daha ileri hedeflere ancak o örgütle yöneleceğiz ve ulaşabileceğiz.

Hepinizi sevgiyle kucaklıyorum.

Burjuvazinin kayığında devrimci türkü

Baştarafı 7. Sayfa'da

olan SHP'nin ki haydi haydi öyledir." gibi... Peki ama; SHP gibi sonuna kadar parlamenterist kuruluşu da, programı da, kitlesi de açıkça belli bir burjuva reformist partisini mi 'devrimcileştireceksiniz'? Tek yol devrim! Bravo. Nerede? SHP Mitinginde... Devletin bânisi, parlamentoculuğun, burjuva icazetçiliğinin üstad-ı mükerremi sayılan SHP'de tek yol devrim, kurtuluşa kadar savaş!.. Abesle iştigal ettiğinizi ne zaman anlayacaksınız?

Evet, doğru... Devrimci kişi, veya örgüt- şunu hiç unutmayın- siyasi kimliğini saklamaz. Programı ile ortaya çıkar. Ama legal, veya değil. Amaçlarını da kitlelerden gizlemediği gibi bu alanda başkasının imkanlarını da kullanmaya kalkmaz. Kullandığını sanan gün gelir kullanılır. Bunu unutmayın.

Dünya devrimci pratiğinde böylesi olaylar görülmemiştir dedik. Evet! "İşçi sınıfı sosyalistiyim" deyip de bu türden davranışta bulunan bir örgütü, bir partiyi tarih yazmamaktadır. Ama öte yandan işçi sendikalarının veya sosyal demokrat partilerin veya işçi sınıfı sosyalistlerinin düzenlediği toplantıları "ele geçirmeye", etkilemeye kalkanlar görülmüştür. Yalnız tarih onları adı ile çağırmayı bilmiştir. Anarşistler ve Troçkistler... Onlar pek çok eyleme müdahale etmişler çok eylemi veya örgütü kullanmaya kalkmışlardır. Sonuç ortadadır. Kazanan kesinlikle anarşistler veya Troçkistler olmamıştır. Troçkizmin bir çeşit örgütsel sızmacılık demek olan entirizm anlayışı da ne acıdır ki Türkiye'de bazı örgütler arasında halen revaçtadır. "Falan örgüte sızıp onu ele geçirmeye kalkmak", politikasını etkilemeye çalışmak veya eylemini amaca hizmet ettirmeye çabalamak!..

Ya anarşist olduğunuzu açıklayın ya da Troçkist olduğunuzu deklare edin. Ya da SHP mitinginde eylem koymaktan vazgeçin. İkisi birden olmaz. Olmasına olur da; burjuvazininin kayığına binmiş devrimci türküler söyleyen bir grup olur. Başka bir şey değil...

Halisane niyetleriniz olması da sizi kurtarmaz ve aklamaz. Unutmayın, cehennemin yolları da iyi niyet taşları ile döşenmiştir."

BULMACA

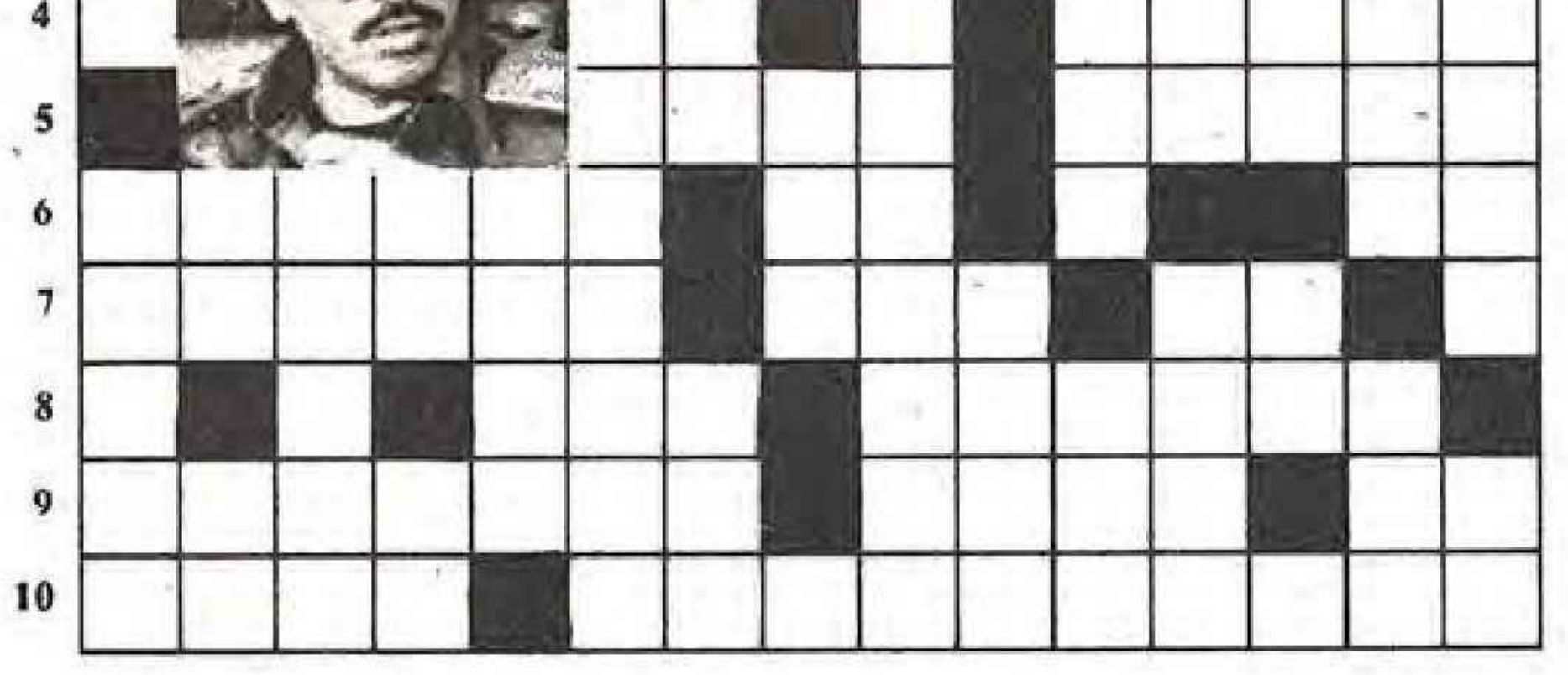

SOLDAN SAĞA: 1) ABD tarafından sürekli yardım gören karşı devrimci Contralara karşı ülkesini ve devrimini koruyan bir Kuzey Amerika ülkesinin başkanı... Yabani hayvan barınağı. 2) Kayınbirader... Pey akçesi. 3) Özellikle matematik uygulamaları ile ilgilenen ve kuyruklu yıldızların yörüngeleri üstüne ilginç teorileri bularak kuramsal haritacılıkta yeni bir çağ açan Jean Henri ön adlı Fransız Matematikçisi... İşaret, iz. 4) TERSİ, bir nota... Özellikle para konusunda yaptığı çalışmalarla tanınan fakat İtalyan uygarlığının ilk dönemleri, tiyatro ve müzik konularında kitap yazan Gian Rinaldo önadlı İtalyan bilgin. 5) TERSİ, en çok atlarda görülen, insanlara da bulaşan öldürücü hayvan hastalığı... Başta, başlangıçta, önce. 6) Faşist FNLA örgütüne karşı mücadele eden MPLA örgütünün bulunduğu Afrika ülkesi... TERSİ, kriptonun simgesi... TERSİ, bir renk. 7) Klorun oksijen ve flüor dışındaki elementlerle yaptığı bileşik... Okun kirişe geçen uçundaki kirtik... Kalsiyumun simgesi. 8) Güreşte bir oyun... İlgisiz, aldırmaz, umarsız... TERSİ, SSCB'nin istihbarat hizmetlerinden sorumlu olan askeri kuruluş. 9) Herhangi bir şeyi belli bir gerçekliğe sahip olarak ortaya koyma, kararlı tavır... Alacaklının isteyebileceği ve borçlunun yapmak zorunda olduğu davranış... İşaret, iz. 10) Hukuksal sonuç doğuran suçu işleyen kimse... Sürgüne gönderilmek, olumsuz kılınmak.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Faşist İtalyan lideri Mussolini'nin lakabı... Etkin, canlı, hareketli kimse. 2) Hollanda'nın trafikteki simgesi... Bir nota. 3) Çocukluğum, Benim Üniversitelerim, Yaz Misafirleri ve Ana romanının yazarı. 4) Müstahkem mevki... Bir organımız. 5) Giyimde, eşyada, harcamada aşırı gitme, gösteriş. 6) 2. Dünya Savaşı sırasında, Nazilerin savaşan askerlere moral vermesi için yazdırdıkları, ancak direnişçilerin sembolü haline gelen şarkı. 7) Tasdik etme... Elemek'ten emir. 8) TERSİ, Sovyet uzay istasyonu. 9) İnsanın kendi duyumlarından başka hiç bir şeyi doğrudan algılayamayacağı öncülünden hareket ederek, şeylerin algılandıkları için var olduklarını ileri süren aslen İngiliz olan İrlandalı idealist piskopos. 10) Baş çoban, yaşlı olgun hayvan... Oğul, evlat. 11) Halkın Devrimci İttifak Partisi'nin genel sekreteri olan ve 1982 yılında cumhurbaşkanı seçilen Perulu devlet adamı... TERSİ, arasında 90 derecelik açı bulunan şeylerin birbirine göre konumu. 12) Alık, ahmak... Müslümanlığın simgesi haline gelen, ancak ülkemizde her türlü siyasi çıkara alet edilen dini yapı. 13) TERSİ, kriptonun simgesi... Dünyanın uydusu. 14) İri olma durumu... En küçük askeri birlik. 15) Hisse senedi, tahvil vb. şeylerin üzerinde yazılı olan değer... Kuzu sesi.

HAZIRLAYAN: **Turgay Gültekin**

Gençlik Dünyası

Sahibi: **Cüneyt Can Oğuzer** • Genel Yayın Yönetmeni: **Bülent Uyguner** • Yazı İşleri Müdürü: **Erdal Belenlioğlu** • **YönetimYeri:** Divan Yolu Cad. Işık Sok. Ali Faik Han No: 6 Kat: 3 Sultanahmet- İSTANBUL • **BÜROLAR: İSTANBUL (Kartal/Maltepe):** Bağdat Cad. Maltepe İşhanı No: 145/89 Kat: 2 Maltepe-İstanbul • **ANKARA:** Marmara Sok. Kirmir Apt. 12/21 Sıhhiye-Ankara • **İZMİR:** Soysal İşhanı Gazi Bulvarı No: 100/704 Çankaya-İzmir • **DENİZLİ:** Atatürk Bulvarı Yıldız İşhanı Kat: 6 Denizli • **ÇORUM:** Kale Mah. Emek Cad. Eser Pasajı Kat: 2 No: 12/E • 1 Yıllık Abone Bedeli: **5.000 TL.** Yurtdışı: **25 DM.** • Hesap Numarası: **Yapı Kredi Çemberlitaş 038430-5**

Güney Kore'nin arka sokakları

Seul Olimpiyatları, kırılan rekorların yanı sıra G.Koreli gençlerin eylemleriyle de anılacak.

24. Yaz Olimpiyat Oyunları biterken, belleklerde yalnızca 163 ülkeden binlerce sporcunun katıldığı ve yüzmilyonlarca insanın dünyanın dört bir yanından heyecan ve coşkuyla izlediği yarışmaların anısı değil, ev sahibi şehirden aktarılan görüntüler de kaldı. Olimpiyatlara ülkeler değil, şehirler evsahipliği yapıyor. Bu kez evsahipliğini Seul'un üstlenmesi bir bakıma rastlantı oldu denebilir. Zira 24. Olimpiyat Oyunları'nı konuk etmek üzere başvuruda bulunan diğer iki şehir - bunlar Tahran ve Japonya'nın Nagoya şehirleriydi - daha sonra başvurularını çekince, tartışmaların ardından Seul onaylanmış oldu. Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin 1981'de aldığı bu karar büyük tepkilere yolaçmıştı. Evsahibi şehrin ikiye bölünmüş, daha doğrusu birleşme çabaları emperyalizm ve yerli işbirlikçileri tarafından sürekli engellenen bir ülkede yer alması bir bakıma talihsizlikti. Nitekim Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ülkenin bütünlüğünün gözetilmesini vurgulayarak oyunların bir kısmının kuzeyde gerçekleştirilmesini talep ediyordu. Basından da izlenildiği üzere, anlaşma sağlanamayınca Kore DHC oyunlara katılmadı.

Bir düzine madalya öfkeyi dindiremedi.

Seul'de oyunlar başlamadan önce sürdürülen hazırlıklar yalnızca sportif faaliyetlere yönelik değildi. Ülkede özellikle son aylarda, başta işçiler ve öğrenciler olmak üzere iyice hareketlenen toplumsal muhalefete yönelik baskı tedbirleri de artırıldı. 2. Dünya Savaşı'nın ardından o güne dek Kore topraklarını işgal altında bulunduran Japonya'nın yenilmesinden sonra, uluslararası anlaşmalara rağmen ülkenin güneyini fiilen işgal eden ve bu işgali ülkeyi bölen bir savaşla kesinleştiren ABD de Seul Olimpiyat Oyunları öncesi gereken tedbirleri aldığını açıklıyordu. Güney Kore'de 60 bin kişilik ABD askeri varlığına ek olarak, donanma da huzursuzluklara karşı görev başındaydı.

Ülkede siyasi gerginliğin alabildiğine tırmandığı koşullarda gerçekleşen olimpiyat boyunca şimdi işbaşında bulunan sözde sivil yönetim, ülkenin güneyini onyıllardır ağır baskı ve zulüm altında tutan diktatörlükler tarafından işçilerin, emekçilerin insafsızca sömürülen alınteri pahasına gerçekleştirilen "mucize"yi pazarlamaya girişti. Koreli öğrenciler ise Olimpiyat Oyunları sırasında uluslararası kamuoyunun dikkatini ülkedeki sorunlara gerçek anlamda çekebilmek üzere yoğun gösterilerini sürdürdüler. Gerçekte dünya televizyonlarından yansıyan görüntülerde boğaz tokluğuna dahi yetmeyen ücretlerle günde 15-16 saat çalışmaya zorlanan işçiler, Panmunjom'da kuzeydeki akranlarıyla buluşmaları polis zoruyla engellenen güneydeki öğrencilerin sokaklara yatarak gerçekleştirdikleri gösteriler, "mucize"nin Seul'un arka sokaklarındaki dermeçatma kulübelerde iki - üç kuşağın bir - iki odada birlikte yaşamaya zorlandığı gerçek yüzünü yansıtıyordu. Bu arada Güney Kore'de tam bir işgal ordusu psikolojisi ile dolaşan Amerikalı askerlerin sokaktaki adamı çileden çıkaran küstahlıkları da bol bol sergilendi. Kendi ülke topraklarında "ikinci sınıf vatandaş" olarak görülmenin acısının en muhafazakâr, en apolitik Koreliler'de dahi anti - Amerikan duyguların gelişmesine yolaçtığı sık sık belirtildi yabancı muhabirlerce.

Seul'de Olimpiyat Oyunları'nın yapılacağı bölgelerde, yani pratikte kentin çok büyük bir kısmında 23 Ağustos'tan başlamak üzere 70 gün süreyle gösteri yasağı ilan edilmişti. Ama gösteriler sürdü. Öyle ki yabancı muhabirler spor programlarında stadyum içerisinden yayın yaparken, haber programlarında stadyum dışı çatışmaları aktardılar. "Herşey görünüşe bakılırsa çok güzel gözüküyor, ama görünüşe aldanmayın.." türünden ifadelerle başlayan yayınlar sözde "ekonomik mucize" imajının kimsenin gözünü boyayamadığını ve dünya kamuoyunun dikkatinin Seul sokaklarındaki çatışmalarda olduğunu gösterdi.

24. Olimpiyat Oyunları sona erdi. Yarışmacılar Seul'den ayrıldılar. Seul ve Güney Kore'nin diğer şehirlerindeki sokaklardan yükselen antiemperyalist, anti - Amerikan haykırışlar ve özgürlük talepleri ise duyulmaya devam edecek.

Eğitimde harakiri

Japonya'da orta dereceli okullar 1 Eylül'de yeni öğretim yılına başladı. İlk iki günde biri ilkokul, altısı ortaokul, biri de lisede olmak üzere toplam sekiz öğrenci intihar etti. Ortaöğretimde beş haftalık yaz tatilinden sonra okulların açılmasıyla intiharların başlamasına artık "alışılmış" bulunuluyor. "Dünyanın en iyi öğrencileri" denebilecek öğrenciler yetiştirme iddiasında olan Japon eğitim sisteminin zalim bir yarışma olduğu bu hazin sonuçlarla bir kere daha gözler önünde. Her yıl Ağustos ve Eylül aylarında ortaokul ve lise öğrencileri arasında yaygın intiharlar görüldüğüne işaret eden psikolog ve eğitimciler, intiharların önde gelen nedenini yaz tatilinde yapılmak üzere verilen ödevlerin bitirilememesi, giriş sınavlarında iyi bir puan alamama kaygısı ve çocukların ağır ders yükü dolayısıyla sevdikleri faaliyetleri tümüyle terketmek zorunda kalması olduğunu söylüyorlar. Örneğin bu sene başında intihar eden sekiz kişiden 13 yaşındaki Norihiro, kendini asmadan önce ailesine ev ödevlerini yetiştirememekten dert yanmıştı ve bu yüklü tempo nedeniyle çok sevdiği futbol kulübünden ayrılmak zorunda olduğunu belirtmişti. Geçen yıl bu nedenlerle toplam 577 öğrenci hayatına son verdi.

Özellikle 1970'lerden bu yana eğitimde hızla artan baskının sonuçları tüm çarpıcılığıyla yaşanıyor. Temsilciler Meclisi Eğitim Komisyonu üyesi Japon parlamenter Chiba Chiyose daha 1979'daki raporunda şöyle diyordu:

Çok eğilme kitaplarının üzerine, orada bir kara delik var.

Ülkemizde genç bir adamın kaderi, saygınlığı olan bir yükseköğrenim kurumundan mezun olup olmaması ile çok yakından ilgilidir. İyi bir işe girebilmesi için en iyi ilk ve ortaöğrenim kurumlarından geçmiş olması zorunludur. Bir çocuğun iyi bir okula gidebilmesi ise masrafı yüksek bir anaokuluna devam etmiş olmasına bağlıdır... Böylece, gelecekte "güneşte bir yer" edinmek üzere yarışma neredeyse kundakta başlamaktadır. Pek çok ana baba, ilkokula giden çocuklarını paralı kurslara göndermek durumundadır. Yalnızca bu takdirde çocuğun ortaöğretim giriş sınavları için iyi hazırlanmış olma umudu doğacaktır. Bu çok büyük para gerektirmektedir, oysa Japon yasalarına göre sözde dokuz yıllık ücretsiz eğitim sağlanmıştır.

Her yıl not sistemindeki keyfilik, yüksekokullar için sınava girenler arasında sinirlilik ve belirsizlik ortamını daha yoğunlaştırmaktadır. Bu genç insanlar gece gündüz çalışmak zorundadır. (Bunu abartmıyorum).

Bunlara neden katlanılıyor? Sermayenin acımasız dünyasında uygun bir yer kapabilmek üzere zalim yarışmaya dayanabilmek için. Doğal olarak, insanı tüketici bedensel ve özellikle ruhsal gerginlik, genç insanların yararına değil. Tam tersine...

Gençler arasında intiharın yaygınlığı bakımından Japonya bugün dünyada birinci sırayı almaktadır. Giriş sınavlarında başaramayanlar arasında çoğunun hayatına son verdiği kaydedilmektedir. Okul çocukları arasında, yalnızca, büyüklerde değil, küçük sınıflarda da, uyuşturucu kullanımı ve fahişelik yaygınlaşmıştır, toplum ise bu trajik olaylara kayıtsızdır.

Sözde sanayice gelişmiş ülke denilen Japonya'nın genç kuşağının yaşadığı hayatın çirkin yüzü budur...

O günden bu yana durum düzelmediği gibi kötüleşiyor. Polis yetkilileri bu eğitim yılının daha ilk iki gününde sekiz öğrencinin intihar etmesini korkutucu bulduklarını belirtiyorlar.

Cevat Turan

Silahlanma ve açlık

Ne diyordu bilim adamları? Nagazaki ve Hiroşimaya atılan atom bombasından, milyonlarca daha fazla bir güce sahip olan bugünkü nükleer füzelerin, depolanmış güçlerin harekete geçirilmesi halinde insan soyunun ortadan kalkacağını, dünyamızın üzerini kaplayacak olan kimyasal maddelerin, güneş ışınlarını yeryüzüne geçirmeyeceğini ve uzun yıllar soğuk hava tabakası altında kalarak, yaşamsal faaliyetlerin tamamen duracağını belirtiyorlardı. Bizleri böylesine yakından ilgilendiren ve milyonlarca yıldır sürüp gelen soyumuzun, yaşlı dünyamızı silah deposu durumundan arındırmak için, barışsever yöneticiler, yapılan gösterilerde, göstericileri tutuklamaktan başka ne yapıyorlar? Bireylere nükleer güç tehlikesinden sözederken sanki kendilerini hiç ilgilendirmeyen bir şeyden sözediyormuşsun gibi duyarsız ve vurdumduymaz davranıyorlar. Ülkemizde demokratik güçler, silahlanmaya karşı ancak kutlamalarla, küçük çapta gösterilerle ve panellerle az sayıda insanın etkin katılımı olan hareketlerle sınırlanıyor. Oysa tabana inmenin ve harekete geçirmenin yolları toplumsal muhalefetle mümkündür.

Gazetelerde okuruz. Her yıl 16 Ekim Dünya Gıda Günü olarak kutlanır. Fakat hemen ardından yine aynı gazetelerde, bilmem hangi arap silah tüccarının bir gecede 200 milyon harcadığını, falanca gecede verilen kokteylde yüzlerce insan hayatını kurtaracak kadar paralar harcanırken gözlerimizin önüne Etiopya, Uganda, Kampoçya'daki aç insanların kaburgaları sayılan o minicik çocukların korkulu ve umarsız yüzleri gelmektedir. Geçen yılların verilerine göre, Birleşmiş Milletler çocuk fonu "UNICEF" hergün dünyada yetersiz beslenmeden 43200 çocuğun öldüğünü belirtmektedir. Ve yine geçtiğimiz yıllardaki verilere göre, dünyada en çok silah alımını Üçüncü Dünya devletleri üstlenmektedir. Üçüncü Dünya devletlerinin silah alışları 1963 - 1967, 1968 - 1972 ve 1973 - 1977 arasında iki katına yükselerek tırmanmayı sürdürmüştür. 1978 ve 1982 yılları arasında ise, bu rakamlarda % 50 düzeyinde artış olmuştur. Silah satabilmek ve kâr elde edebilmek için milyonlarca masum insanın ölümüne neden olan, bu bir avuç çıkarcı emperyalist tekellerin en çok Doğu Asya, Pasifik bölgesi, Afrika, Kuzey Afrika, Ortadoğu ve Güney Asya'ya silah sattıkları tespit edilmiştir. Bazı kaynaklara göre, Pakistan'da % 47, Burma'da % 68, Hindistan'da % 152 olmakta ve Üçüncü Dünya devletlerinin bir çoğu, ekonomik çıkmazda ve toplumsal bunalımlarda olmalarına karşın, hızla silahlanmayı sürdürmektedirler.

Abece dergisinde yayımlanan "1 Eylül Sabahı" adlı makale yazısında, Cumhuriyet gazetesinin 18-8-1988 tarihli haberinden alıntılandığına göre, uluslararası Stocklholm Barış Araştırmaları Enstitüsü (SIPR) tarafından yayımlanan 19 yıllık raporda, 1987 yılında dünyada 35 milyar 104 milyon dolarlık silah satılmış. Türkiye, 1 milyar 212 milyon dolarla silah alımında 8. sırada. Ulusal gelirine düşen paya göre de 4. sırada yer alıyormuş. Yine 7 Eylül 1988 Milliyet gazetesine göre bir F-16 uçağı, bir hastane ve bir fabrika fiyatına mal oluyormuş.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü "FAO"nun geçtiğimiz yılların raporuna göre, dünya nüfusunun % 10'u yani 450 milyon kişi açlık içinde bulunmaktadır. Önlem alınmadığı takdirde 2000 yılında bu rakamın 600 milyon olmasından korkuluyor. Silahlanmaya yatırım yapan ülkelerden, bu yatırımın küçük bir kısmının yoksul ülkelere verilmesi halinde, açlık sorunun ortadan kalkacağı bildiriliyor (ki bu ancak geçici çözüm olabilir. Silahlanma ve açlık evrensel bir sorundur. Açlığın ortadan kalkabilmesi için, emperyalist silah tekellerinin pazarı halinde olan işbirlikçi kapitalist yönetimlerin değişmesi ve gelir dağılımının üretime göre ayarlanması gerekir).

Gıda ve Tarım Örgütü "FAO"ya göre, Dünya silah alımının % 75'ini yoksul ülkeler oluşturmaktadır. Buna karşın Afrika'daki 43 ülkenin 30'u temel gereksinimini karşılayacak düzeyde gıda maddesi üretemiyorlar. Ve silahlanmadan da geri kalmıyorlar. Yılda 500 milyon insan, yetersiz beslenme nedeniyle çeşitli hastalıklara ve sakatlıklara yakalanırken, 200 milyon insanda açlık yüzünden ölümle karşı karşıyadırlar. Dünyada her bir dakikada askeri harcamalara 325 milyon dolar verilirken, yine her bir dakikada, 30 çocuğun açlık ve ilaçsızlıktan öldüğü, araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır.

Peki, uluslarası bunca silahlanma neden, kime karşı? Hangi ulusal veya evrensel tehlike silahlanmaya neden oluyor? Emperyalizm silah sanayini geliştirebilmek için, her an görünmez bir tehlikenin olduğunu (ve bunu da sosyalist blok olarak somutlarlar), televizyon filmlerinde, basın - yayın araçlarında, sürekli olarak halklara kendilerini haklı gösterecek nedenler yaratıyorlar. Bu mantıksız ve akıldışı silahlanma yarışı insanoğlunun tek güvendiği silahı olan "barışı" öylesine tehdit etmektedir ki, geri dönülmez çıkmazlara sürüklenmesi işten bile değildir. Emperyalist ve işbirlikçi kapitalist tekellerin yönetimlerinin değişmesini beklemeden, var olan mevcut koşullarda bütün demokratik güçlerin toplumsal muhalefet oluşturmaları kısa vadede sorunu asgariye indirirken, uzun erimli mücadelenin ise, küçümsenemez bir halkasını oluşturacaktır. Silahsız ve açsız bir dünya yaratılacağı inancı ve umuduyla, 16 Ekim Gıda Günü'müzün, gıdalı geçmesi içtenliği ile!..

Beyin göçünün akılalmaz boyutları

UÖB'nin verilerine göre 1970-85 yılları arasında ABD, Kanada ve Batı Avrupa ülkeleri başta olmak üzere gelişmiş kapitalist ülkeler Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkelerinden 800 bin dolayında bilimadamı, mühendis, doktor ve diğer uzman personeli ülkelerinden koparıp, kendi hizmetlerine çektiler ve bundan 120 milyar dolarlık bir fazladan kazanç sağladılar.

Gelişmiş kapitalist ülkeler ve bu ülkelerin çokuluslu tekellerinin özellikle bağımlı kapitalist ülkelerden ve bağımsızlığını yeni kazanmış gelişmekte olan ülkelerden uzman niteliğindeki kadroları ülkelerinden koparıp istihdam ettiği uzunca süredir biliniyor. Ne ki günümüzde emperyalist ülkelere bu "beyin göçü" artık yalnızca uzmanlarla da sınırlı kalmıyor, kalifiye işçilerden tekellerin gözüne kestirdiği lise mezunlarına kadar büyük bir kitleyi kucaklıyor. "Beyin göçü"nün emperyalist ülkeler ve bunların dev tekelleri açısından pekçok yararı var. Tabii bu yarar gerek bu ülkelerdeki, gerekse "beyin göçü"ne hedef olan ülkelerdeki halkların, özellikle de genç kuşakların zararı anlamına geliyor. "Beyin göçü" yoluyla emperyalist ülkeler kendi ülkelerindeki genç kuşakların eğitiminden vazgeçip, daha ucuza sağladıkları yabancı işgücüne yöneliyorlar, eğitimi de buna göre düzenliyorlar. Uluslararası Öğrenci Birliği'nin verilerine göre 1970-85 yılları arasında ABD, Kanada ve Batı Avrupa ülkeleri başta olmak üzere gelişmiş kapitalist ülkeler Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkelerinden 800 bin dolayında bilim adamı, mühendis, doktor ve diğer uzman personeli ülkelerinden koparıp, kendi hizmetlerine çektiler ve bundan 120 milyar dolarlık bir fazladan kazanç sağladılar. Eğer kendi ülkelerinde bu personeli yetiştirecek olsalardı, ABD'de uzmanlık düzeyinde bir yüksek öğretim için günlük yaşam giderleri hariç öğrenci başına 35 bin ilâ 55 bin dolarlık bir yatırım yapmak gerekecekti. Ya da Federal Almanya'da iktisat ve tarih öğretimi için öğrenci başına 61 bin mark, tıp için 73.500 mark harcama yapılacaktı. Böylece bir taşla iki kuş vurulmuş oluyor, hem ülkedeki gençlere eğitim fırsatı verilmiyor, hem de bağımlı ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerine ağır bir darbe vurularak onların ihtiyaç duyduğu ve imkânlarını zorlayarak eğittiği yetişkin kadrolar hiç zahmet çekilmeksizin emperyalist tekellerin hizmetine koşuluyor. Kendi ülkelerindekine kıyasla gözboyayıcı gözüken mali imkanlarla ülkelerinden dışarıya çekilen bu kadrolar aslında kapitalist metropollerde tam anlamıyla bir "ucuz işgücü"nden başka bir şey değil. Amerikan Bilimler Akademisi üyelerinin % 24'ünü, ABD adına Nobel Ödülü kazananların % 42'sini işte bu yeni gelenler oluşturuyor. "Beyin göçü"ne hedef olan ülkelerin durumuna ise şu örneği verelim: Federal Almanya'da her 620 hastaya bir doktor düşüyor. Gana'da ise bu oran her 29 bin hastaya bir doktor olarak saptanmış. Durum böyleyken Gana'daki toplam doktor sayısının üçte birine varan sayıda Ganalı doktor F.Almanya'da çalışıyor.

"Beyin göçü"nün bir de Amerika'nın Sesi radyosundan diğer propaganda vasıtalarına kadar her yolla sosyalist ülkelere ve genel olarak tüm ülkelere yönelik kuşatması var. Sürekli olarak ABD'deki mali olanakların harikalığından söz edilerek diğer ülkelerden kadrolar çekilmeye çalışılıyor. 1970'lerde bir Beyaz Saray sözcüsü matematikçi eksikliğinin % 50'sini SSCB'den göç edenlerle çözdüklerini söylüyordu. Bu propaganda özellikle Batı Avrupa'da çok etkisini duyuruyor.

"Beyin göçü"nün özellikle yeni - sömürgecilik silahı olarak önemli etkileri kendisini tüm ağırlığıyla hissettiriyor. Bu konudaki gelişmeler Birleşmiş Milletler bünyesinde 1984'te yapılan geniş bir tartışmada ele alınmış ve kalifiye personelin, uzman kadroların şu ya da bu yolla kendi ülkelerinden koparılmalarına son verilmesi istenmişti. Büyük bir çoğunlukla kabul edilen karara başta ABD, Federal Almanya ve Britanya olmak üzere onsekiz önde gelen kapitalist ülke karşı çıkmışlardı.

Burada çarpıcı bir karşılaştırma yapmak gerekiyor: Bugüne dek bağımsızlığını yeni kazanmış gelişmekte olan ülkelerden gelen iki milyondan fazla lisans ve lisansüstü öğrencisi Sovyetler Birliği'nde uzmanlık eğitimi gördü ve bunlar arasından kendi ülkesine dönmeyen bir kişi dahi yok.